

STRATEGIA ROZWOJU
OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Kluczbork – Namysłów – Olesno 2015-2020

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Misja	6
2. Wizja	7
3. Obszary strategiczne — założenia strategiczne	8
3.1. Obszar strategiczny <i>Przedsiębiorczość</i>	8
3.1.1. PI Atrakcyjność inwestycyjna	10
3.1.2. PI Innowacyjność sektora MŚP.....	11
3.1.3. PI Internacjonalizacja i współpraca przedsiębiorstw.....	11
3.1.4. PI Rynek pracy.....	12
3.2. Obszar strategiczny <i>Transport</i>	12
3.2.1. PI Zintegrowany niskoemisyjny transport publiczny	13
3.2.2. PI Infrastruktura drogowa i towarzysząca.....	14
3.3. Obszar strategiczny <i>Rewitalizacja</i>	15
3.3.1. PI Rewitalizacja przestrzeni publicznych.....	16
3.3.2. PI Rewitalizacja substancji mieszkaniowej.....	17
3.3.3. PI Rewitalizacja społeczna.....	18
3.4. Obszar strategiczny <i>Edukacja</i>	18
3.4.1. PI Monitoring jakości i potrzeb kształcenia	19
3.4.2. PI Nowoczesne zasoby dla edukacji	19
3.4.3. PI Podniesienie dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych.....	20
3.4.4. PI Edukacja dla gospodarki.....	20
3.5. Obszar strategiczny <i>Zdrowie</i>	21
3.5.1. PI Nowoczesne zasoby ochrony zdrowia.....	21
3.5.2. PI Profilaktyka i zdrowy styl życia	22
3.6. Obszar strategiczny <i>Spółczesność</i>	22
3.6.1. PI Demografia.....	23
3.6.2. PI Ekonomia społeczna.....	24
3.7. Obszar strategiczny <i>Kultura, sport, turystyka i rekreacja</i>	24
3.7.1. PI Turystyka kulturowa.....	25
3.7.2. PI Turystyka uzdrowiskowa i aktywna	26
3.7.3. PI Zarządzanie w turystyce	26
3.7.4. PI Sport	27
3.8. Obszar strategiczny <i>Środowisko</i>	27
3.8.1. PI Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego.....	28
3.8.2. PI Gospodarka niskoemisyjna.....	29
3.8.3. PI Ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo	29
3.9. Obszar strategiczny <i>Bezpieczeństwo</i>	29
3.9.1. PI Ochrona przed zagrożeniami naturalnymi i antropogenicznymi	30
3.9.2. PI Skuteczne służby bezpieczeństwa publicznego.....	31
3.10. Matryca zależności dla płaszczyzn interwencji	31
4. Liderzy platform interwencji	34
4.1. Obszar strategiczny <i>Przedsiębiorczość</i>	34
4.2. Obszar strategiczny <i>Transport</i>	35

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

4.3. Obszar strategiczny <i>Rewitalizacja</i>	36
4.4. Obszar strategiczny <i>Edukacja</i>	37
4.5. Obszar strategiczny <i>Zdrowie</i>	38
4.6. Obszar strategiczny <i>Społeczeństwo</i>	39
4.7. Obszar strategiczny <i>Kultura, sport, turystyka i rekreacja</i>	40
4.8. Obszar strategiczny <i>Środowisko</i>	41
4.9. Obszar strategiczny <i>Bezpieczeństwo</i>	42
4.10. Tablice współpracy.....	42
5. Lista projektów indykatywnych.....	45
6. Źródła finansowania.....	47
7. Monitoring i ewaluacja.....	49
7.1. Cel procedury	49
7.2. Różnice między monitoringiem a ewaluacją.....	49
7.3. Podstawowe zasady monitoringu	51
7.4. Narzędzia monitoringowe.....	52
7.5. Struktura organizacyjna oraz podział zadań	53
7.6. Terminy	57
7.7. Szczegółowy opis postępowania	58
8. Załączniki	62
Załącznik nr 1 – Diagnoza społeczno gospodarcza OF KNO	62
1. Analiza społeczno-gospodarcza Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno	62
2. Mieszkańcy i kapitał społeczny.....	73
3. Gospodarka i rynek pracy	82
4. Edukacja i nauka	96
5. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	99
6. Aktywny wypoczynek.....	108
7. Środowisko	113
8. Komunikacja i infrastruktura techniczna	120
9. Atrakcyjność Obszaru Funkcjonalnego.....	126
Załącznik nr 2 – Macierz SWOT-TOWS	129
1. Analiza SWOT	131
2. Analiza TOWS.....	134
Spis rysunków.....	141
Spis tabel.....	142
Spis wykresów	145

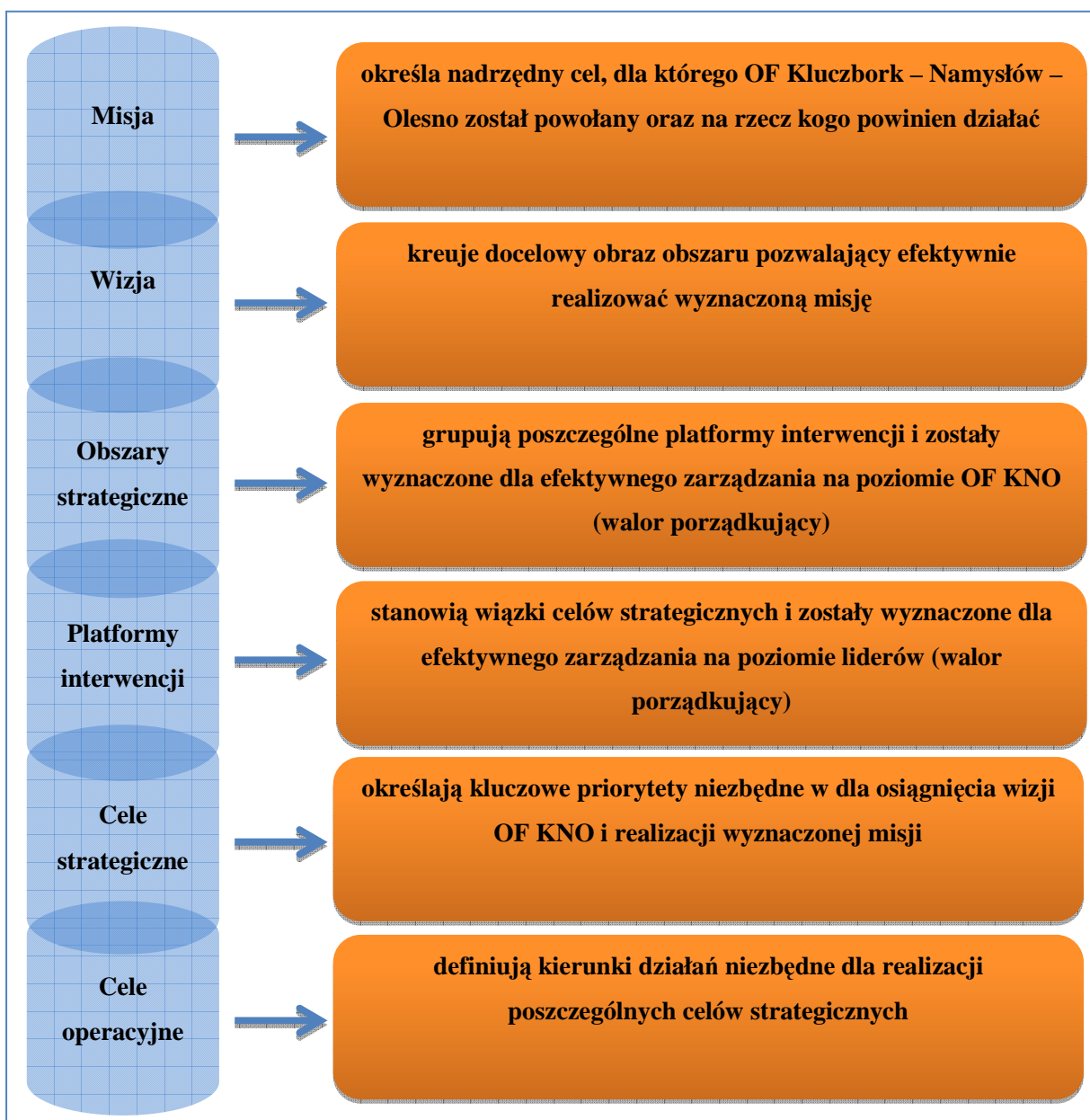
Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Wprowadzenie

Podstawą wyznaczania strategii rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno jest określenie misji i wizji oraz wyznaczenie obszarów strategicznych i płaszczyzn interwencji, a także przypisanie im celów strategicznych i operacyjnych. Do każdego celu operacyjnego rekomendowano działania, jednakże nie mają one charakteru wiążącego i mogą być dowolnie modyfikowane.

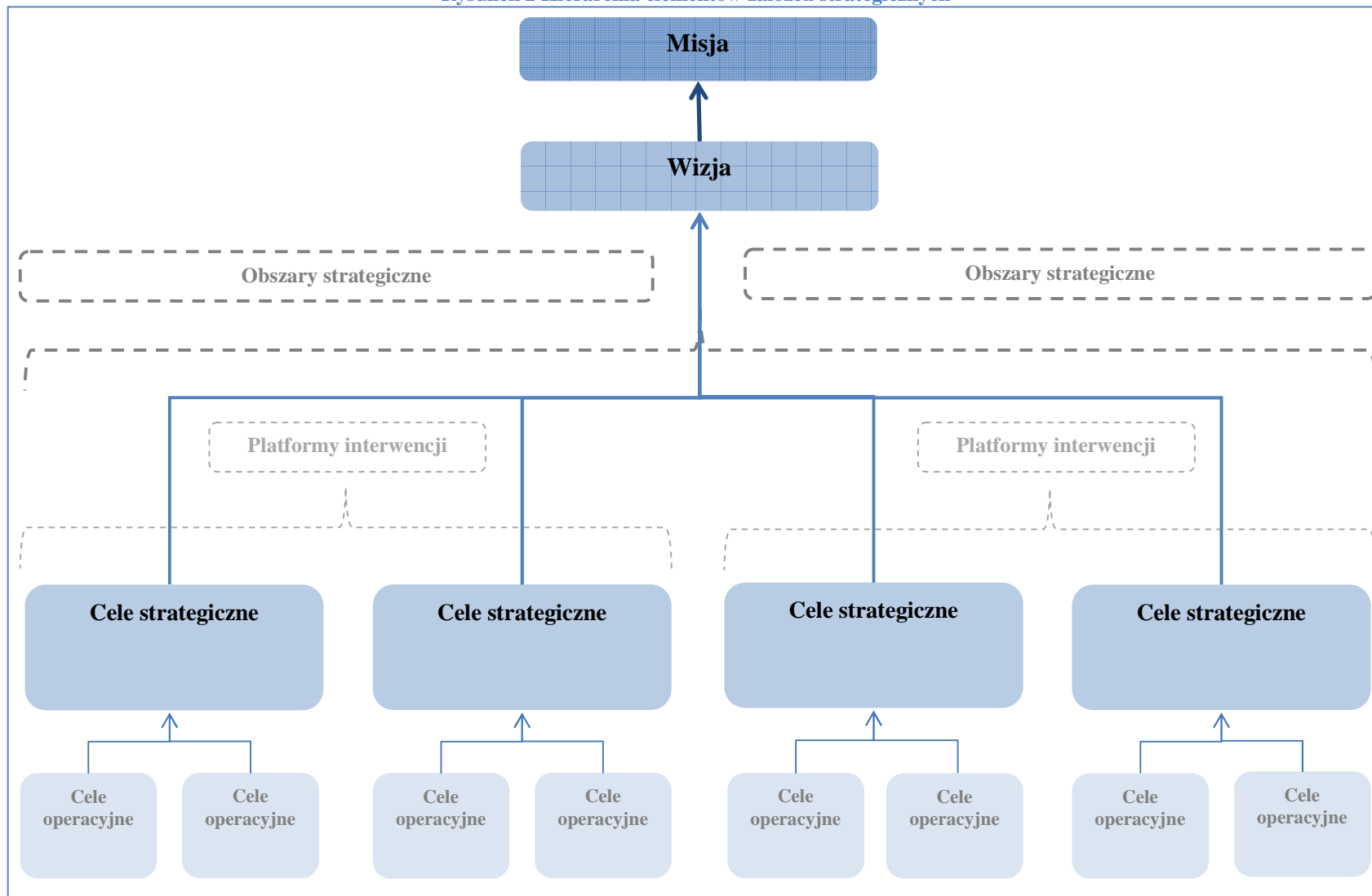
Rysunek 1 Podstawowe definicje

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 2 Hierarchia elementów założeń strategicznych

Źródło: Opracowanie własne.

1. Misja

Na potrzeby opracowania niniejszej Strategii misja OF KNO zdefiniowana została w następujący sposób:

Misją OF KNO jest zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego budowania więzi rodzinnych i społecznych oraz nieskrępowanego rozwoju zawodowego w oparciu o nowoczesną infrastrukturę, wysokiej jakości usługi publiczne i przyjazny rynek pracy

Misja precyzyjnie wskazuje cel funkcjonowania OF KNO oraz precyzuje kluczowe obszary Strategii, a została sformułowana w możliwie jak najbardziej przystępny sposób, tak aby przekaz był czytelny dla każdego odbiorcy.

2. Wizja

Na potrzeby opracowania niniejszej Strategii wizja OF KNO zdefiniowana została w następujący sposób:

OF KNO jest atrakcyjną inwestycyjnie przestrzenią dynamicznego rozwoju przedsiębiorczości wykorzystującą potencjał endogeniczny w nowoczesny sposób i zapewniającą mieszkańcom wysokiej jakości warunki do życia i pracy

Wizja precyzyjnie określa pożądane cechy OF KNO oraz precyzuje kluczowe wartości Strategii, a została sformułowana w możliwie jak najbardziej przystępny sposób, tak aby przekaz był czytelny dla każdego odbiorcy.

3. Obszary strategiczne — założenia strategiczne

W rezultacie analizy:

- wyzwań rozwojowych;
- warunków stawianych przez otoczenie gospodarcze, w tym rosnącą konkurencyjność obiektów przestrzenno-gospodarczych;
- nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej,

rekomenduje się przyjęcie logiki interwencji opartej o następujące obszary strategiczne:

1. Obszar strategiczny *Przedsiębiorczość* [P].
2. Obszar strategiczny *Transport* [T].
3. Obszar strategiczny *Rewitalizacja* [R].
4. Obszar strategiczny *Edukacja* [E].
5. Obszar strategiczny *Zdrowie* [Z].
6. Obszar strategiczny *Spółeczeństwo* [S].
7. Obszar strategiczny *Kultura, sport, turystyka i rekreacja* [KSTR].
8. Obszar strategiczny *Środowisko* [Ś].
9. Obszar strategiczny *Bezpieczeństwo* [B].

3.1. Obszar strategiczny *Przedsiębiorczość*

Obszar strategiczny *Przedsiębiorczość* koncentruje się na podniesieniu atrakcyjności inwestycyjnej OF KNO, wzmocnieniu potencjału innowacyjnego sektora MŚP oraz otwarciu przedsiębiorstw na rynki zagraniczne.

Założenia

1. Instrumenty podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej ukierunkowane na absorpcję bezpośrednich inwestycji zagranicznych (dalej: BIZ) i kapitału krajowego — w praktyce oznacza to, że z perspektywy OF KNO najbardziej pożądane są inwestycje:
 - o dużym zaangażowaniu kapitału inwestora;
 - o dużym potencjale popytu na pracę;
 - o dużym potencjale innowacyjnym.
2. Ponieważ polski rząd prowadzi strategię marketingową na rynkach zagranicznych (absorpcja BIZ, promocja eksportu), OF KNO winien skupić się na wdrażaniu instrumentów promocji gospodarczej

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

o charakterze informacyjny, spójnymi z przekazem płynącym w skali makro. Rekomenduje się działania, których:

- realizacja pozwoli zwiększyć prawdopodobieństwo sukcesu poprzez zaoferowanie różnych wariantów lokalizacji inwestycji oraz bardzo wysoką podaż pracy;
- realizacja na poziomie OF KNO pozwoli ograniczyć koszty w przypadku, gdyby podobne działania były prowadzone przez poszczególne jednostki administracyjne osobno.

3. *Atrakcyjność inwestycyjna* jest ukierunkowana na absorpcję BIZ typu greenfield.

4. Badanie innowacyjności przedsiębiorstw winno zostać powierzone zewnętrznej jednostce naukowo-badawczej lub innemu wyspecjalizowanemu podmiotowi, celem badania powinno być:

- określenie poziomu i struktury innowacji;
- wytypowanie tak zwanych lokomotyw innowacyjności.

Badanie powinno być poprzedzone kampanią informacyjną, tak aby zapewnić możliwie najszerszy odzew wśród MŚP.

5. Organizacja cyklu spotkań dotyczących oceny możliwości komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych z potencjalnymi innowatorami powinna być prowadzona zgodnie z metodologią Quicklook™ i powinna zakończyć się każdorazowo sporządzeniem Raportu dla danego przedsiębiorstwa.

6. Przeprowadzenie samego badania Quicklook™ nie jest wystarczające dla osiągnięcia zadowalających efektów, dlatego niezbędne jest:

- zapewnienie informacji na temat dostępnych środków finansowania komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych, w szczególności poprzez transfer wiedzy na temat środków finansowych z budżetu UE na działalność innowacyjną;
- zapewnienie informacji na temat możliwości finansowania wyników prac badawczo-rozwojowych na niepublicznym rynku kapitałowym.

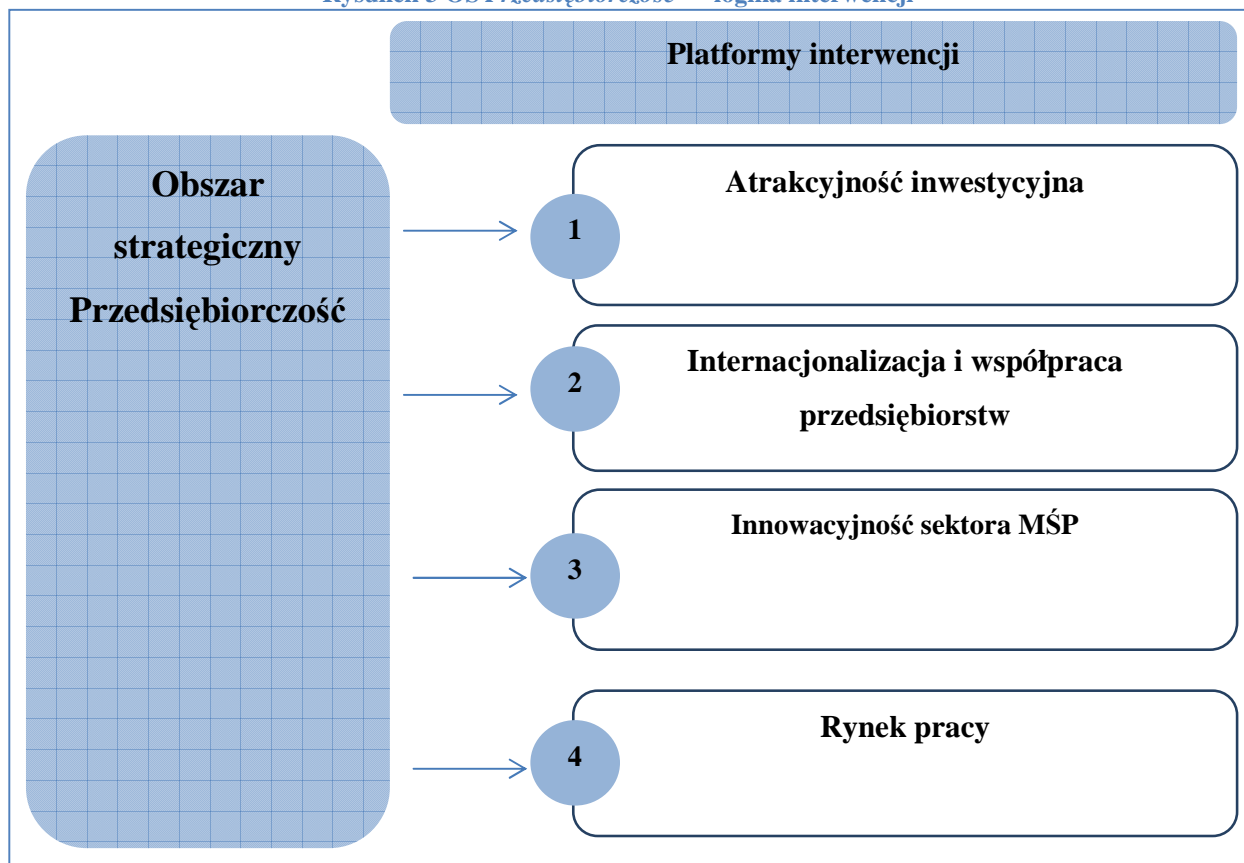
7. Trwały wzrost poziomu innowacyjności MŚP będzie możliwy pod warunkiem wypracowania mechanizmów współpracy między przedsiębiorstwami a jednostkami naukowo-badawczymi (w tym m.in. z IOB i uczelniami wyższymi).

8. Potencjał działalności eksportowej MŚP OF KNO ograniczają bariery poznawcze i finansowe.

9. Potencjał dla rozwoju działalności gospodarczej MŚP stanowi intensyfikacja współpracy wewnątrzobszarowej.

10. Pożądane są działania instytucjonalne możliwe do realizacji na poziomie OF KNO, które przyczynią się zarówno do maksymalizacji efektów, jak i będą efektywne kosztowo.

Rysunek 3 OS Przedsiębiorczość — logika interwencji

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.1. PI Atrakcyjność inwestycyjna

Tabela 1 Platforma interwencji — Atrakcyjność inwestycyjna

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
wzrost absorpcji BIZ oraz krajowego kapitału inwestycyjnego	rozwój infrastruktury przewag lokalizacyjnych	uzbrojenie nowych terenów pod inwestycje
		budowa dróg dojazdowych do stref aktywności gospodarczej ¹
		rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i innych na cele inwestycyjne

¹ Strefa aktywności gospodarczej to każdy obszar, na którym prowadzona jest intensywna działalność gospodarcza istotna dla rozwoju danej jst., miasta czy miejscowości; niezależnie od jej formy zinstytucjonalizowania, mogą to być np. SSE, tereny inwestycyjne, inkubatory przedsiębiorczości, giełdy handlowe, place handlowe, galerie handlowe, etc.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

	wdrożenie działań promocji gospodarczej	organizowanie misji gospodarczych
		internetowy portal inwestora oraz pozycjonowanie internetowe
		doradztwo inwestycyjne — biuro obsługi inwestora

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.2. PI Innowacyjność sektora MŚP

Tabela 2 Platforma interwencji – Innowacyjność sektora MŚP

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
wzrost innowacyjności sektora MŚP	ocena poziomu innowacyjności sektora MŚP	badanie innowacyjności przedsiębiorstw MŚP
		wdrożenie usług doradczych oceny możliwości komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych
		promocja innowacyjności tworzonych na obszarze OF KNO
	wzrost poziomu absorpcji środków finansowych z budżetu UE na działalność innowacyjną	organizacja cyklicznych projektów informacyjnych o możliwości pozyskania środków (zgodnie z harmonogramem naborów organizowanych przez różne IZ/ IP/ OP)
		kojarzenie przedsiębiorstw z IOB i uczelniami wyższymi
	wzrost współpracy sektora MŚP z jednostkami naukowo-badawczymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego	sieciowanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, jednostkami naukowo – badawczymi i jednostkami samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.3. PI Internacjonalizacja i współpraca przedsiębiorstw²

Tabela 3 Platforma interwencji – Internacjonalizacja i współpraca przedsiębiorstw

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
wzrost internacjonalizacji i współpracy sektora MŚP	rozwój działalności eksportowej lokalnych przedsiębiorstw	utworzenie instytucji wspierającej działalność eksportową
		organizacja wspólnych misji gospodarczych

² Internacjonalizacja to każdy rodzaj działalności przedsiębiorstwa na zagranicznych rynkach [za:] J. Rymarczyk, *Internacjonalizacja i globalizacja przedsiębiorstwa*, PWE Warszawa 2004.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

	rozwój wewnątrzobszarowych sieci powiązań biznesowych	badanie potrzeb łańcucha dostaw dużych przedsiębiorstw produkcyjnych zlokalizowanych na terenie OF KNO oraz w obszarów sąsiednich wspólne inwestycje w innowacje
--	---	---

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.4. PI Rynek pracy

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz promocja zatrudnienia	promocja przedsiębiorczości i wspieranie aktywności zawodowej	promocja samozatrudnienia oraz wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej
		utworzenie funduszu finansowego wsparcia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą
		ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów
		działania na rzecz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy
		wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego, w szczególności absolwentów
		wsparcie zawodowej mobilności przestrzennej, w tym w ramach sieci EURES
	wzrost adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw	wsparcie rozwoju kompetencji i kwalifikacji pracowników, w tym kadry zarządzającej
		wsparcie rozwojowe pozwalające na dostosowanie do zmian w gospodarce skierowane do przedsiębiorstw
		wsparcie dla pracodawców w zakresie wykorzystania rozwiązań life-balance, w tym na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym

Źródło: Opracowanie własne.

3.2. Obszar strategiczny *Transport*

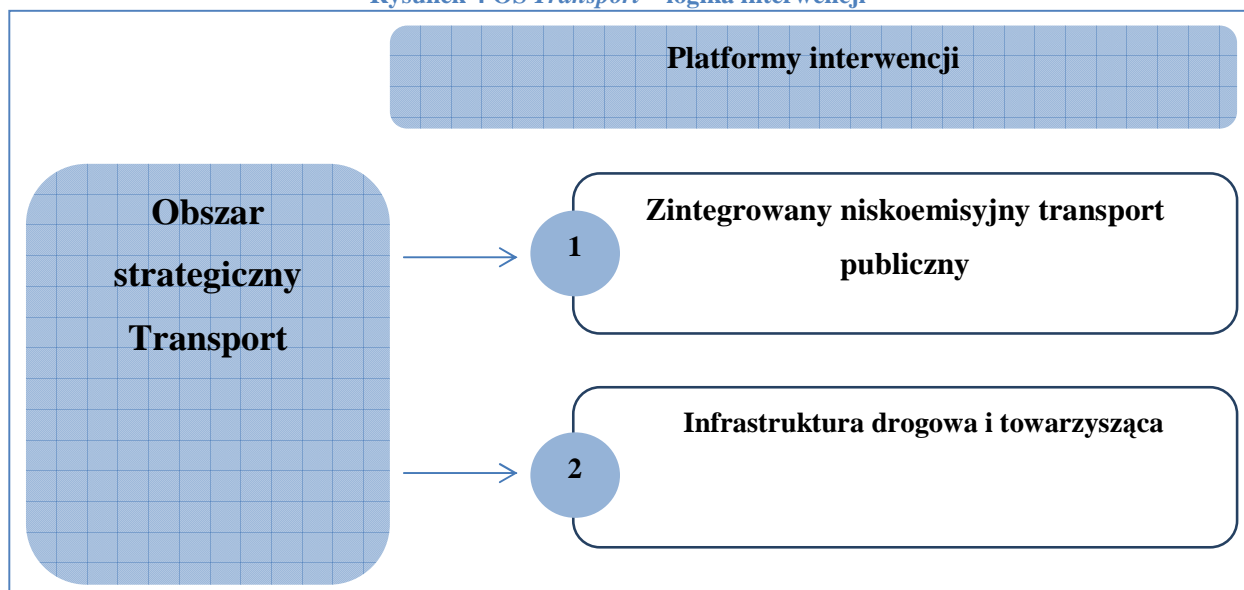
Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Obszar strategiczny Transport koncentruje się na wdrażaniu rozwiązań zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu publicznego oraz na zwiększeniu dostępności transportowej dla całego OF KNO.

Założenia

1. Rozwój rozwiązań systemowych jest podstawą do wdrożenia rozwiązań infrastrukturalnych, a nie odwrotnie.
2. Priorytetem dla rozwoju rozwiązań systemowych jest wzrost wykorzystania transportu publicznego poprzez uwzględnienie potrzeb komunikacyjnych mieszkańców (podróż dom-praca-dom, dom-szkoła-dom) oraz bezpieczeństwo komunikacyjne.
3. Priorytetem dla rozwoju infrastruktury transportowej jest uspokojenie ruchu kołowego w centrach miast oraz bezpieczeństwo komunikacyjne.
4. Priorytetem dla spójności transportowej OF KNO jest sieć dróg zapewniająca spójność wewnątrzobszarową i komunikację z ośrodkami regionalnymi, krajowymi i siecią dróg TEN-T.

Rysunek 4 OS *Transport* – logika interwencji

Zródło: Opracowanie własne.

3.2.1. PI Zintegrowany niskoemisyjny transport publiczny

Tabela 4 Platforma interwencji – Zintegrowany niskoemisyjny transport publiczny

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
integracja i optymalizacja komunikacji wewnątrzobszarowej	rozwój infrastruktury transportowej (nieruchomej i ruchomej)	budowa przystanków (w tym przystanków wiedeńskich w strefach uspokojonego ruchu)
		budowa zatok autobusowych oraz innej

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		infrastruktury towarzyszącej (np. biletomaty)
		budowa parkingów samochodowych poza ścisłym centrami miast
		wyznaczenie stref uspokojonego ruchu kołowego oraz uprzywilejowanie transportu publicznego
		zakup niskoemisyjnych autobusów
	rozwój sieci połączeń podmiejskich	wprowadzenie i/lub modyfikacja połączeń komunikacji autobusowej, w szczególności w powiecie namysłowskim
	rozwój instrumentów systemowych	wprowadzenie biletu obszarowego
		wprowadzenie transportowej karty dużej rodziny
		usprawnienie komunikacji dom-szkoła
	wdrożenie rozwiązań e-transportu	zakup systemu informatycznego do zarządzania połączeniami autobusowymi (back office)
		zakup systemu informatycznego do udostępniania informacji komunikacyjnych użytkownikom (front office)

Źródło: Opracowanie własne.

3.2.2. PI Infrastruktura drogowa i towarzysząca

Tabela 5 Platforma interwencji – Infrastruktura drogowa i towarzysząca

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
zwiększenie dostępności transportowej obszaru funkcjonalnego	poprawa jakości infrastruktury drogowej na obszarze OF KNO	budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja i remont dróg wewnątrz obszaru wraz z infrastrukturą towarzyszącą
		połączenie sieci dróg OF KNO z drogami wyższej kategorii
	poprawa dostępności do obszarów aktywności inwestycyjnej	budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury drogowej i towarzyszącej w obszarach atrakcyjnych inwestycyjnie
	poprawa dostępności do obszarów atrakcyjnych turystycznie	budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury drogowej i towarzyszącej w obszarach atrakcyjnych turystycznie wraz z systemem informacji wizualnej i znakowania dojazdu
	poprawa bezpieczeństwa drogowego	budowa obiektów inżynierskich i infrastruktury towarzyszącej

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		podnoszących bezpieczeństwo w ruchu drogowym
	uspokojenie ruchu kołowego w centrach miast	<ul style="list-style-type: none">– wskazanie ciągów komunikacyjnych mogących spełniać funkcje deptaków;– wyznaczanie stref o ograniczonej prędkości;– wyznaczenie stref uprzywilejowujących pieszych i rowerzystów;– wyznaczenie ciągów ulic jednokierunkowych;– zastępowanie skrzyżowań z pierwszeństwem przejazdu, skrzyżowaniami równorzędnymi;– organizacja miejsc parkingowych poza strefami uspokojonego ruchu; przebudowanie skrzyżowań tradycyjnych na skrzyżowania z wyniesioną powierzchnią;

Źródło: Opracowanie własne.

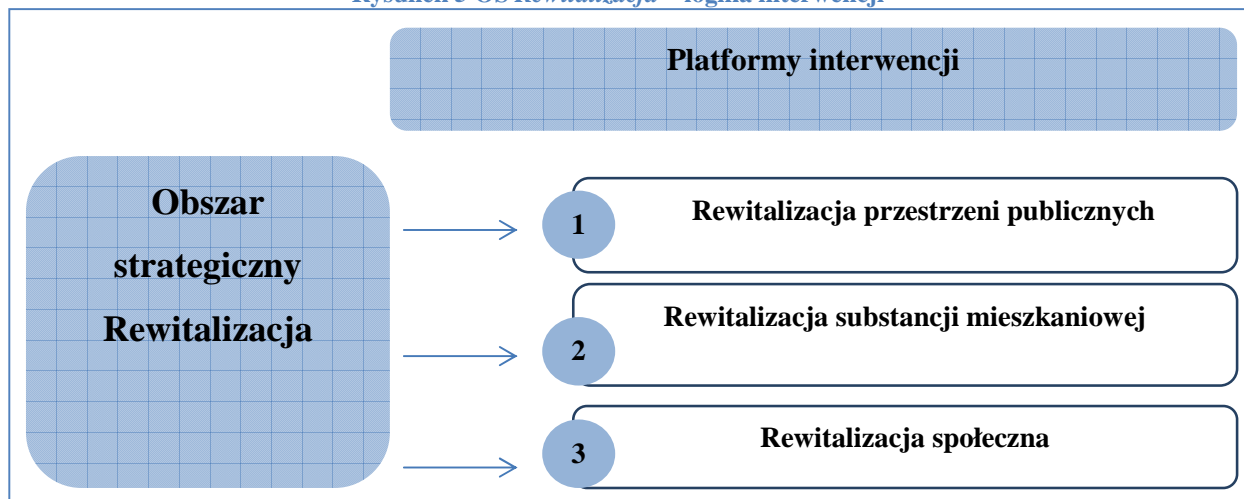
3.3. Obszar strategiczny *Rewitalizacja*

Obszar strategiczny *Rewitalizacja* koncentruje się na rewitalizacja przestrzeni publicznych, rewitalizacji substancji mieszkaniowej oraz rewitalizacji społecznej.

Założenia

1. Priorytet dla społecznej i kulturalnej aktywizacji mieszkańców – biernej (uczestnictwo) i czynnej (tworzenie).
2. Uwzględnienie sugestii III sektora w planowaniu rewitalizacji przestrzennej.
3. Zaangażowanie III sektora w rewitalizację społeczną.
4. Uspokojenie ruchu kołowego w centrach miast.
5. Priorytet dla kompleksowej rewitalizacji substancji mieszkaniowej – wsparcie dla projektów łączących renowację wewnętrzną, zewnętrzną i szeroko pojętą termomodernizację.
6. Wykorzystanie dobrych praktyk rewitalizacji obszarów wiejskich na przykładzie modelu niemieckiego (np. Nadrenia-Palatynat).

Rysunek 5 OS Rewitalizacja – logika interwencji

Źródło: Opracowanie własne.

3.3.1. PI Rewitalizacja przestrzeni publicznych

Tabela 6 Platforma interwencji – Rewitalizacja przestrzeni publicznych

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
podniesienie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych i terenów zielonych oraz udostępnienie przestrzeni mieszkańcom	rewitalizacja centrów miast i nadanie nowych funkcji rewitalizowanym obiektom	<p>tworzenie stref uspokojonego ruchu w centrum miasta, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazanie ciągów komunikacyjnych mogących spełniać funkcje deptaków; – wyznaczanie stref o ograniczonej prędkości; – wyznaczenie stref uprzywilejowujących pieszych i rowerzystów; – wyznaczenie ciągów ulic jednokierunkowych; – zastępowanie skrzyżowań z pierwszeństwem przejazdu, skrzyżowaniami równorzędnymi; – organizacja miejsc parkingowych poza strefami uspokojonego ruchu; – przebudowanie skrzyżowań tradycyjnych na skrzyżowania z wyniesioną powierzchnią;
		inwestycje budowlane w substancję materialną, uzupełniania tkanki

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		urbanistycznej
		wkomponowywanie w przestrzenie miejskie funkcjonalnych obiektów małej architektury
	renowacja i nadanie funkcji kulturalnych, edukacyjnych obiektom o szczególnych wartościach kulturowych	przeprowadzenie prac inwestycyjnych i zakup wyposażenia
		wykorzystanie już istniejącej oferty kulturalnej Miasta oraz kreowanie nowych usług na bazie rewitalizowanej infrastruktury
		promowanie lokalnej działalności artystycznej
	rewitalizacja zielonych obszarów miast na cele kulturowe i rekreacyjne	uporządkowanie zagospodarowania przestrzennego parków i innych terenów zielonych, w tym nadrzecznych
		wytyczenie ścieżek spacerowych i rowerowych na terenach zielonych
		budowa obiektów małej architektury na cele organizacji wydarzeń kulturalnych
	zagospodarowanie podwórek przykamienicznych i międzyblokowych	badanie kwestionariuszowe wśród mieszkańców kamienic i blokowisk
		utworzenie tak zwanych zielonych podwórek
		wdrożenie nowych form pracy socjalnej, tzw. outreach, w tym głównie streetworking
		Przekazanie przestrzeni podwórkowej NOG's: <ul style="list-style-type: none"> – realizacja edukacyjnych gier miejskich; – organizacja eventów plenerowych
	rewitalizacja i odnowa obszarów wiejskich	zagospodarowanie obszarów popegeerowskich na cele społeczne, gospodarcze, turystyczne, zgodnie z charakterem rewitalizowanego obszaru
		odnowa charakterystycznej dla regionu substancji budowlanej oraz struktury osadniczej

Źródło: Opracowanie własne.

3.3.2. PI Rewitalizacja substancji mieszkaniowej

Tabela 7 Platforma interwencji – Rewitalizacja substancji mieszkaniowej

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
------------------	----------------	-----------

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

podniesienie jakości życia poprzez kompleksową rewitalizację zabudowy mieszkaniowej	renowacja infrastruktury mieszkaniowej	renowacja, w tym termomodernizacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych
		renowacja, w tym termomodernizacja kamienic mieszkalnych

Źródło: Opracowanie własne.

3.3.3. PI Rewitalizacja społeczna

Tabela 8 Platforma interwencji – Rewitalizacja społeczna

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
nowa jakość kapitału ludzkiego i wspieranie idei włączenia społecznego	utworzenie rewitalizacyjnego budżetu obywatelskiego	zabezpieczenie środków budżetowych na projekty społeczne
		utworzenie systemu wyboru projektów zgłaszanych przez społeczność lokalną i NGO's
	włączenie osób wykluczonych ze względu na wiek, samotność, niesamodzielność i status społeczny	wdrożenie nowych form pracy socjalnej, tzw. outreach, w tym głównie streetworking
		wdrożenie systemu preferencyjnego korzystania z usług wyższego rzędu osobom zagrożonym wykluczeniem
oferta kulturalno-wychowawcza dla dzieci i młodzieży	organizacja świetlic środowiskowych prowadzonych przez animatorów kultury dla efektywnego i twórczego zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży	

Źródło: Opracowanie własne.

3.4. Obszar strategiczny *Edukacja*

Obszar strategiczny *Edukacja* koncentruje się na monitoringu jakości i potrzeb kształcenia, unowocześnianiu zasobów dla edukacji, podnoszeniu dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych oraz powiązaniu edukacji i gospodarki.

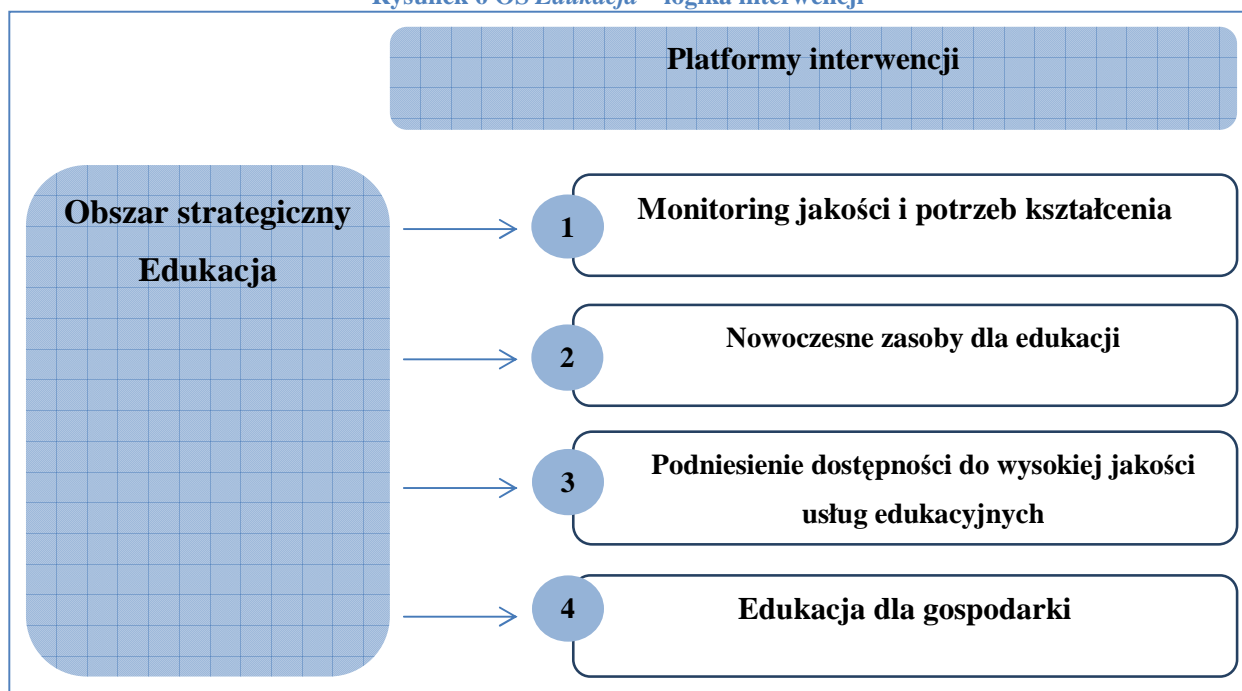
Założenia

1. Uwzględnienie idei przedsiębiorczości i aktywnej postawy na rynku pracy w możliwie najwcześniejszych etapach edukacji (rekomenduje się rozpoczęcie wdrażania instrumentów na etapie edukacji gimnazjalnej).
2. Priorytet dla projektów systemowych angażujących placówki edukacyjne z obszaru całego OF KNO (np. wspólne laboratoria, wspólne pracownie).
3. Nacisk na informatyzację placówek edukacyjnych.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

4. Uwzględnianie efektywności kosztowej w przedsięwzięciach inwestycyjnych (np. poprzez organizację zakupów grupowych sprzętu edukacyjnego).
5. Rozwój umiejętności i kwalifikacji kadry systemu oświaty
6. Wspieranie kształcenia ustawicznego.

Rysunek 6 OS Edukacja – logika interwencji

Zródło: Opracowanie własne.

3.4.1. PI Monitoring jakości i potrzeb kształcenia

Tabela 9 Platforma interwencji – Monitoring jakości i potrzeb kształcenia

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
wzrost świadomości w zakresie jakości i potrzeb kształcenia oraz ciągłe doskonalenie	wdrożenie monitoringu procesów edukacyjnych	opracowanie karty badań jakości kształcenia
		cykliczne badania jakości kształcenia
		opracowywanie i wdrażanie rozwiązań podnoszących jakość kształcenia

Zródło: Opracowanie własne.

3.4.2. PI Nowoczesne zasoby dla edukacji

Tabela 10 Platforma interwencji – Nowoczesne zasoby dla edukacji

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
unowocześnienie bazy materialnej w placówkach edukacyjnych	modernizacja infrastruktury edukacyjnej i sportowej	likwidacja bazowych niedostatków infrastrukturalnych

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		informatyzacja wszystkich placówek edukacyjnych, w tym zapewnienie bezprzewodowego dostępu do Internetu
	doposażenie placówek edukacyjnych	zakup narzędzi ICT
		zakup narzędzi do praktycznej nauki zawodu
		zakup narzędzi edukacji doświadczalno-laboratoryjnej

Źródło: Opracowanie własne.

3.4.3. PI Podniesienie dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych

Tabela 11 Platforma interwencji – Podniesienie dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
zapewnienie wysokiej jakości dostępnych usług edukacyjnych	rozwój kompetencji pracowników placówek edukacyjnych	szkolenia specjalistyczne w zakresie prowadzonych przedmiotów oraz w zakresie rozwoju kompetencji metodycznych
		wprowadzenie innowacji pedagogicznych
	wyrównywanie szans w dostępie do edukacji	zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
		wsparcie dla kształcenia ustawicznego
	Utworzenie Subregionalnego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Badań nad Bioróżnorodnością <i>Centrum Doświadczenia Świata</i>	budowa i wyposażenie

Źródło: Opracowanie własne.

3.4.4. PI Edukacja dla gospodarki

Tabela 12 Platforma interwencji – Edukacja dla gospodarki

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
powiązanie procesów kształcenia i potrzeb rynku pracy	rozwój współpracy między jednostkami edukacji a rynkiem pracy oraz promowanie postaw kreatywnych i przedsiębiorczych wśród młodzieży	cykliczne przeprowadzanie badania potrzeb kadrowych przedsiębiorstw;
		cykliczne przeprowadzenie pilotażowych badań predyspozycji zawodowych młodzieży
		wprowadzenie doradztwa zawodowego
		tworzenie klas patronackich i rozwój systemu praktyk zawodowych
		wykłady eksperckie przedstawicieli biznesu

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		realizacja projektów edukacyjnych kształtujących kompetencje zawodowe poprzez świadczenie usług na rzecz przedsiębiorstw i samorządu
	promowanie edukacji w przedmiotach ścisłych dla gospodarki opartej na wiedzy	wdrażanie projektów popularyzujących zainteresowanie badaniami laboratoryjnymi

Zródło: Opracowanie własne.

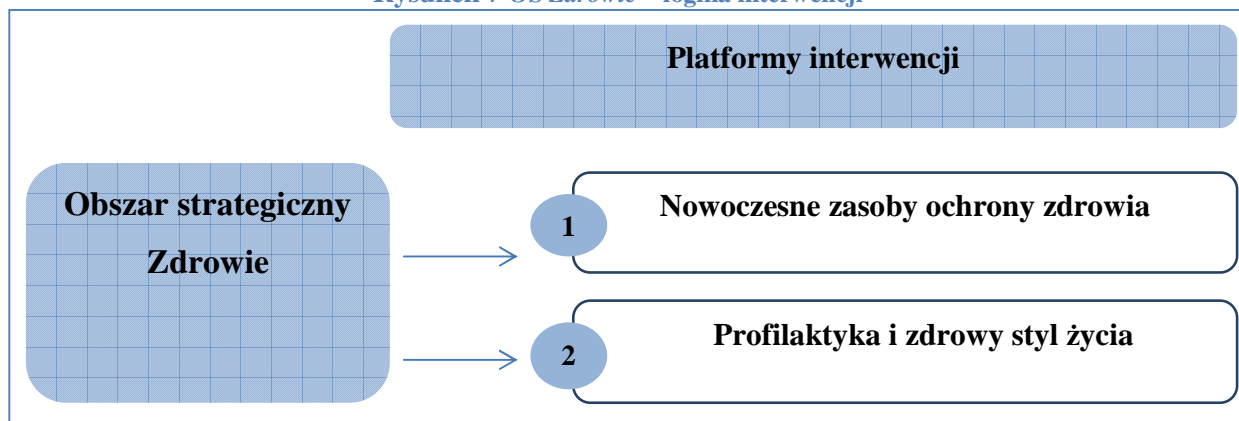
3.5. Obszar strategiczny *Zdrowie*

Obszar strategiczny *Zdrowie* koncentruje się na rozwoju infrastruktury ochrony zdrowia oraz promocji zdrowego stylu życia i przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym.

Założenia

1. Priorytet dla realizacji działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.
2. Priorytet dla realizacji działań profilaktycznych, zarówno w zakresie działań miękkich, jak i podnoszenia standardów technicznych opieki zdrowotnej.
3. Priorytet dla wspierania rozwoju sektora usług uwzględniających i zaspokajających potrzeby starzejącej się populacji OF KNO.

Rysunek 7 OS *Zdrowie* – logika interwencji

Zródło: Opracowanie własne.

3.5.1. PI Nowoczesne zasoby ochrony zdrowia

Tabela 13 Platforma interwencji – Nowoczesne zasoby ochrony zdrowia

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
poprawa jakości i dostępności świadczeń zdrowotnych	wspólne zarządzanie ochroną zdrowia	specjalizacje powiatowe w ochronie zdrowia co najmniej na poziomie opieki szpitalnej, docelowo także na poziomie specjalistycznych zakładów opieki

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		zdrowotnej
		cyfryzacja usług ochrony zdrowia, w tym organizacja systemu publicznego dostępu do informacji o usługach ochrony zdrowia
		wdrożenie systemów zarządzania jakością w jednostkach opieki zdrowotnej
	modernizacja infrastruktury technicznej i wyposażenia jednostek opieki zdrowotnej	koordynacja współpracy podmiotów ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych działających w obszarze ochrony zdrowia oraz jednostek naukowych
		dostosowanie warunków technicznych placówek medycznych do obowiązujących przepisów prawa i standardów dobrych praktyk
		doposażenie jednostek ochrony zdrowia w nowoczesny sprzęt medyczny
	nowoczesne kadry ochrony zdrowia	racjonalizacja świadczeń całodobowej opieki medycznej
	szkolenie personelu medycznego	

Źródło: Opracowanie własne.

3.5.2. PI Profilaktyka i zdrowy styl życia

Tabela 14 Platforma interwencji – Profilaktyka i zdrowy styl życia

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu	organizacja i promocja programów profilaktycznych	prowadzenie skoordynowanych programów w zakresie promocji i profilaktyki zdrowia, przede wszystkim w zakresie chorób cywilizacyjnych
		wdrożenie badań screeningowych w populacji dzieci i młodzieży
	promocja zdrowego stylu życia	wdrożenie programów edukacji i promocji zdrowia w jednostkach edukacyjnych
		wdrożenie programów edukacji perinatalnej
		promocja zdrowia i aktywności fizycznej w populacji seniorów

Źródło: Opracowanie własne.

3.6. Obszar strategiczny Społeczeństwo

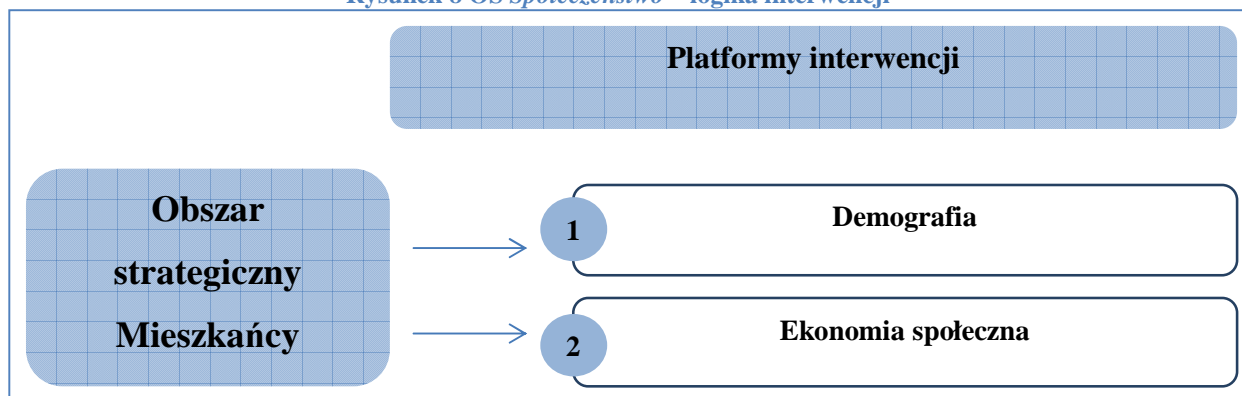
Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Obszar strategiczny *Spółeczeństwo* koncentruje się na zagadnieniach demografii ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania zjawisku depopulacji.

Założenia

1. Kobieta jest pełnoprawnym uczestnikiem życia społeczno-gospodarczego, a wsparcie kobiet w zakresie powrotu na rynek pracy po okresie ciąży/ urlopu macierzyńskiego stanowi o jakości prowadzonej polityki prorodzinnej i depopulacyjnej.
2. Ograniczeniu odpływu osób w wieku produkcyjnym mobilnym służy wprowadzanie korzystnych warunków mieszkaniowych oraz wprowadzanie instytucjonalnych rozwiązań wspomagających funkcjonowanie rodziny.
3. Priorytet na oddolny, obywatelski charakter inicjatyw ekonomii społecznej.

Rysunek 8 OS *Spółeczeństwo* – logika interwencji

Zródło: Opracowanie własne.

3.6.1. PI Demografia

Tabela 15 Platforma interwencji – Demografia

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
przeciwdziałanie depopulacji i poszanowanie potrzeb seniorów	system ulg finansowych, parafinansowych i pozafinansowych	sprzedaż działek budowlanych na preferencyjnych warunkach finansowych
		ulgi w podatku od nieruchomości
		wprowadzenie karty wielkiej rodziny
	opieka przedszkolno-żłobkowa	organizacja przedszkoli samorządowych, w tym budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów na cele przedszkolne
		organizacja żłobków samorządowych, w tym budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów na cele opieki żłobkowej

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		współpraca z prywatnymi przedszkolami
		realizacja/ kontynuacja projektów w zakresie opiekunek dziennych
	polityka mieszkaniowa	inwestycje w budownictwo komunalne i socjalne
		uzbrajanie działek pod budownictwo mieszkaniowe, w tym komunalne i socjalne
	aktywizacja seniorów	przystosowanie wybranych obiektów komunalnych na potrzeby domów dziennej opieki
wdrażanie projektów oddolnych	projekty III sektora	

Źródło: Opracowanie własne.

3.6.2. PI Ekonomia społeczna

Tabela 16 Platforma interwencji – Ekonomia społeczna

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
rozwój społeczności lokalnej	aktywizacja podmiotów ekonomii społecznej	utworzenie platformy transferu wiedzy na temat ekonomii społecznej i wymiana doświadczeń
		wsparcie tworzenia przedsiębiorstw społecznych, w tym spółdzielnie socjalne i zakłady aktywności zawodowej

Źródło: Opracowanie własne.

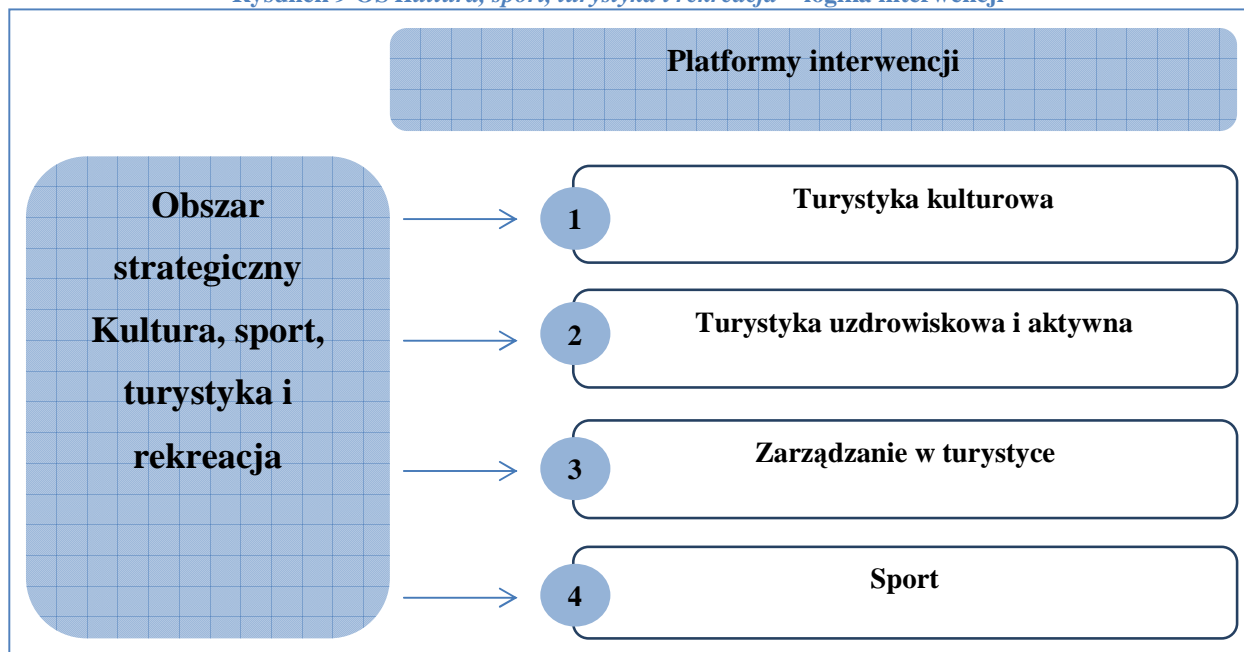
3.7. Obszar strategiczny *Kultura, sport, turystyka i rekreacja*

Obszar strategiczny *Kultura, sport, turystyka i rekreacja* koncentruje się na rozwoju turystyki kulturowej, uzdrowiskowej i aktywnej oraz zarządzaniu w turystyce.

Założenia

1. Zasoby endogeniczne subregionu jako czynnik wzrostu.
2. Produkty sieciowe łączące elementy poznawcze (turystyka kulturowa, sakralna) i elementy aktywne (turystyka rowerowa, piesza, uzdrowiskowa) są zdolne do skutecznego konkurowania na rynku usług turystycznych.
3. Zaangażowanie III sektora.
4. Priorytet dla rozwoju infrastruktury turystycznej umożliwiającej tworzenie produktów sieciowych o zasięgu OF KNO.
5. Zasięg informacji o ofercie turystycznej powinien być możliwie jak najszerszy.

Rysunek 9 OS Kultura, sport, turystyka i rekreacja – logika interwencji

Źródło: Opracowanie własne.

3.7.1. PI Turystyka kulturowa

Tabela 17 Platforma interwencji – Turystyka kulturowa

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
wykorzystanie endogenicznego potencjału zasobów kulturowych	zachowanie i rozwój cennych zasobów kulturowych i historycznych	renowacja, restauracja i modernizacja obiektów dziedzictwa kulturowo-historycznego oraz adaptacja istniejącej infrastruktury na rzecz ochrony dorobku kulturalnego
		zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego przed zagrożeniami mogącym spowodować uszczerbek dla ich wartości; przeciwdziałanie kradzieży, w tym montaż monitoringu, instalacji alarmowych, przeciwpożarowych itp.
	udostępnienie zasobów kulturowych i historycznych oraz ułatwienie ich wykorzystania społeczno-gospodarczego	ułatwienie dostępu do obiektów cennych kulturowo i historycznie poprzez tworzenie sieci szlaków pieszych i rowerowych wpływających również na wzrost atrakcyjności turystycznej

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		dostosowanie obiektów zabytkowych do prowadzenia działalności kulturalnej
		dostosowanie obiektów cennych kulturowo do potrzeb osób niepełnosprawnych
		wykonanie niezbędnych prac renowacji i modernizacji zabytkowych kościołów drewnianych
		utworzenie parku tematycznego promującego walory turystyczne obszaru funkcjonalnego
	innowacje w kulturze	organizacja konkursów na innowacje w kulturze
		cyfrowe udostępnienie zasobów kulturowo-historycznych/ digitalizacja

Źródło: Opracowanie własne.

3.7.2. PI Turystyka uzdrowiskowa i aktywna

Tabela 18 Platforma interwencji – Turystyka uzdrowiskowa i aktywna

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
wykorzystanie potencjału zasobów krajobrazowych	rozwój usług uzdrowiskowo-rekreacyjnych w oparciu o zasoby wód geotermalnych i mineralnych	przeprowadzenie odwiertów próbnych
		wykonanie wstępnej dokumentacji technicznej i kosztorysowej
		pozyskanie inwestorów
	rozwój infrastruktury turystyki aktywnej	budowa i przebudowa szlaków przyrodniczo-kulturowych z infrastrukturą towarzyszącą
		zagospodarowanie terenów nadrzecznych i zbiorników wodnych

Źródło: Opracowanie własne.

3.7.3. PI Zarządzanie w turystyce

Tabela 19 Platforma interwencji – Zarządzanie w turystyce

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
rozwiązania systemowe w turystyce	promocja zasobów turystycznych	stworzenie wspólnej marki OF KNO
		utworzenie sieci centrów informacji turystycznej
		budowa wielojęzycznego portalu turystycznego
		e-usługi w obszarze turystyki

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

	stymulowanie współpracy podmiotów turystycznych	projekty wspólne instytucji kultury
		sieciowanie produktów turystycznych
		projekty wspólne NGO's na rzecz turystyki

Źródło: Opracowanie własne.

3.7.4. PI Sport

Tabela 20 Platforma interwencji – Sport

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
aktywizacja sportowa mieszkańców	rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej	rozbudowa/ modernizacja infrastruktury sportowej oraz doposażenie placówek edukacyjnych
		modernizacja infrastruktury sportowej zlokalizowanej na terenach mieszkalnych
	popularyzacja sportu i aktywnego stylu życia	organizacja imprez sportowych o zasięgu regionalnym
		wspieranie inicjatyw sportowych i działalności sportowej jednostek edukacyjnych i organizacji trzeciego sektora
		zatrudnienie tak zwanych trenerów osiedlowych animujących zajęcia sportowe na obszarach mieszkalnych

Źródło: Opracowanie własne.

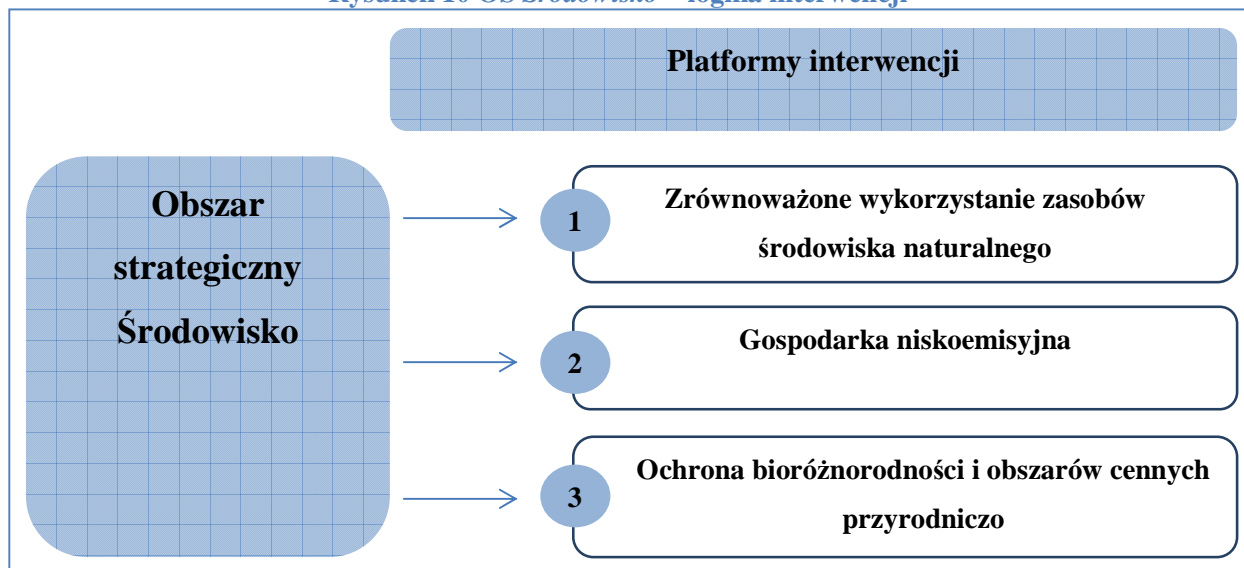
3.8. Obszar strategiczny *Środowisko*

Obszar strategiczny *Środowisko* koncentruje się na rozwoju infrastruktury zrównoważonego korzystania z zasobów środowiska naturalnego, rozwoju gospodarki niskoemisyjnej oraz ochrony bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo.

Założenia

1. Priorytet inwestycyjny dla projektów z zakresu rozwoju infrastruktury kanalizacji sanitarnej i gospodarki odpadami.
2. Wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych w jednostkach administracji publicznej będzie stanowić przykład dla realizacji podobnych działań w sektorze prywatnym.

Rysunek 10 OS Środowisko – logika interwencji

Źródło: Opracowanie własne.

3.8.1. PI Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego

Tabela 21 Platforma interwencji – Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
zdrowe i czyste środowisko naturalne	doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	rozwój systemu segregacji i zbiórki odpadów, w tym optymalizacja rozmieszczenia punktów zbiórki odpadów oraz zakup wyposażania
		rozwój systemu przetwarzania odpadów, w tym budowa instalacji przetwarzania odpadów
		rekułtywacja składowisk odpadów
	doskonalenie systemu gospodarki wodno-ściekowej	rozbudowa sieci kanalizacyjnych oraz wodociągowych oraz podnoszenie efektywności oczyszczenia i zagospodarowania ścieków komunalnych
	monitorowanie zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska naturalnego	opracowanie baz danych dotyczących zanieczyszczenia lasów, jakości gleb, wód i powietrza
		organizacja stanowisk do informowania mieszkańców o występującym

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		zanieczyszczeniu
	podjmowanie działań zwiększających świadomość społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska i ekologii	realizacja kampanii informacyjno-promocyjnych

Źródło: Opracowanie własne.

3.8.2. PI Gospodarka niskoemisyjna

Tabela 22 Platforma interwencji – Gospodarka niskoemisyjna

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
ochrona powietrza	wdrażanie niskoemisyjnych i energooszczędnych technologii oraz wykorzystanie OZE	opracowanie koncepcji polityki energetycznej OF KNO
		modernizacja i/lub wymiana źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych
		budowa/rozbudowa/modernizacja instalacji odnawialny źródeł energii
		kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych
	promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie OF KNO	realizacja kampanii informacyjno-promocyjnych

Źródło: Opracowanie własne.

3.8.3. PI Ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo

Tabela 23 Platforma interwencji – Ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
zachowanie obszarów cennych przyrodniczo dla przyszłych pokoleń	ochrona gatunków i obszarów cennych przyrodniczo	monitoring różnorodności biologicznej i prowadzenie bazy danych oraz przetwarzanie i udostępnianie informacji ilościowych i jakościowych o stanie bioróżnorodności
		ochrona in situ gatunków cennych przyrodniczo
		ochrona obszarów cennych przyrodniczo, w tym opracowanie planów/programów/inwentaryzacji
		koordynacja współpracy podmiotów działających w zakresie ochrony bioróżnorodności

Źródło: Opracowanie własne.

3.9. Obszar strategiczny *Bezpieczeństwo*

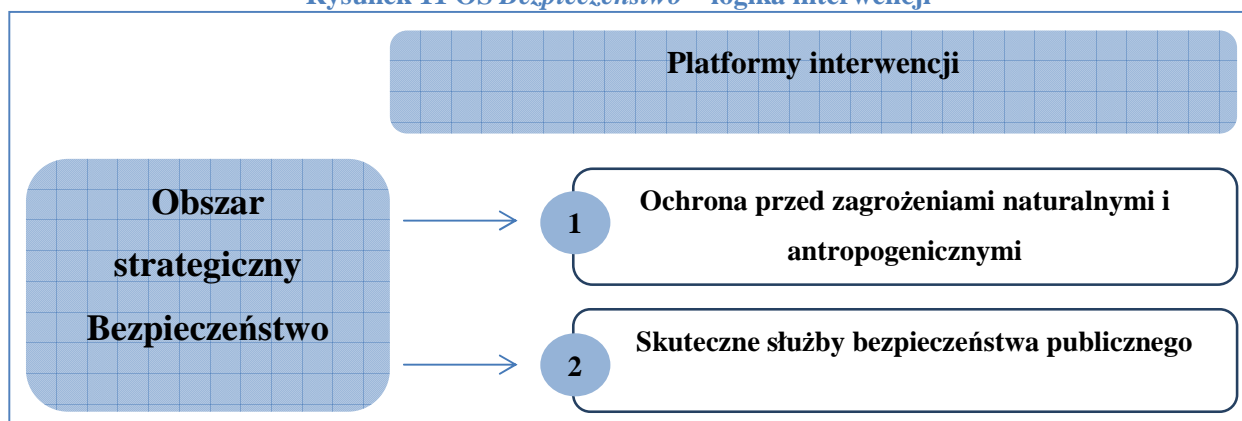
Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Obszar strategiczny *Bezpieczeństwo* koncentruje się na doskonaleniu systemu ochrony przed zagrożeniami pochodzenia naturalnego lub będącymi skutkiem działań człowieka oraz podnoszeniu skuteczności działania służb czuwających nad bezpieczeństwem publicznym.

Założenia

1. Priorytet dla projektów monitorowania zagrożeń, w tym tworzenia stanowisk do gromadzenia i analizowania danych.

Rysunek 11 OS *Bezpieczeństwo* – logika interwencji

Zródło: Opracowanie własne.

3.9.1. PI Ochrona przed zagrożeniami naturalnymi i antropogenicznymi

Tabela 24 Platforma interwencji – Ochrona przed zagrożeniami naturalnymi i antropogenicznymi

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
poprawa bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego	doskonalenie systemu monitoringu zagrożeń	budowa stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska
		organizacja stanowisk do analizowania i prognozowania zagrożeń
		organizacja stanowisk do informowania mieszkańców o występującym zagrożeniu
	rozwój infrastruktury ochrony przed zagrożeniami naturalnymi	rozwój infrastruktury retencyjnej
	rozwój zasobów gminnych i powiatowych instytucji ochrony pożarowej i powodziowej oraz zasobów usuwania skutków klęsk żywiołowych i katastrof	zakup sprzętu specjalistycznego do zapobiegania i likwidacji skutków klęsk żywiołowych i poważnych awarii środowiskowych, w tym wsparcie techniczne krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego
		rozbudowa i doposażenie gminnych

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

		i powiatowych magazynów przeciwpowodziowych
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne.

3.9.2. PI Skuteczne służby bezpieczeństwa publicznego

Tabela 25 Platforma interwencji – Skuteczne służby bezpieczeństwa publicznego

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
	rozwój systemu monitoringu	identyfikacja miejsc o wysokim natężeniu zjawisk patologicznych, w tym głównie przestępczości budowa stanowisk monitoringowych oraz rozwój narzędzi powiadamiania o występujących zdarzeniach
	doskonalenie współpracy służb bezpieczeństwa publicznego	współpraca powiatowych centrów zarządzania kryzysowego, podmiotów administracji zespolonej i niezespolonej, których zadania wiążą się z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego

Źródło: Opracowanie własne.

3.10. Matryca zależności dla płaszczyzn interwencji

Dla przedstawionych płaszczyzn interwencji sporządzono matrycę zależności, tak aby zidentyfikować te płaszczyzny, których realizacja będzie miała największe oddziaływanie na powodzenie wdrażania innych płaszczyzn, a tym samym na osiągnięcie wizji i realizację misji OF KNO. Wzajemne oddziaływania poszczególnych PI oceniono według niniejszej skali:

- 0 – brak zależności;
- 1 – zależność słaba;
- 2 – zależność silna.

Do płaszczyzn interwencji, które będą najsilniej oddziaływać na efekt końcowy wdrażania SR OF KNO należą³:

- PI *Rewitalizacja przestrzeni publicznych* – która będzie oddziaływać przede wszystkim na inne procesy rewitalizacyjne, demografię, gospodarkę niskoemisyjną a w nieco mniejszym stopniu na turystykę, ekonomię społeczną, atrakcyjność inwestycyjną i edukację;
- PI *Zintegrowany niskoemisyjny transport publiczny* – która będzie oddziaływać przede wszystkim na atrakcyjność inwestycyjną, gospodarkę niskoemisyjną i turystykę, a także na dostęp do edukacji, uczestnictwo w programach profilaktycznych, czy bezpieczeństwo komunikacyjne;

³ Tabela – kolor zielony.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- PI *Infrastruktura drogowa i towarzysząca* – która będzie oddziaływać przede wszystkim na atrakcyjność inwestycyjną, rewitalizację przestrzeni publicznych, rozwój zrównoważonego transportu, turystyki, bezpieczeństwo, jak również na demografię i dostępność edukacji.

Do płaszczyzn interwencji, które będą najsilniej uzależnione od realizacji innych PI należą⁴:

- PI *Demografia* – osiągnięcie celu strategicznego jest uzależnione między innymi od efektywnej realizacji PI *Atrakcyjność inwestycyjna*, *Rewitalizacja przestrzeni publicznych* , *Rewitalizacja substancji mieszkaniowej*, *Rewitalizacja społeczna*, *Nowoczesne zasoby dla edukacji*, *Podniesienie dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych*, *Edukacja dla gospodarki*, *Nowoczesne zasoby ochrony zdrowia*, *Profilaktyka i zdrowy styl życia*;
- PI *Rewitalizacja społeczna* – osiągnięcie celu strategicznego jest uzależnione między innymi od efektywnej realizacji PI *Rewitalizacja substancji mieszkaniowej* , *Nowoczesne zasoby dla edukacji*, *Podniesienie dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych*, *Edukacja dla gospodarki*, *Ekonomia społeczna*, *Turystyka kulturowa* , *Turystyka uzdrowiskowa i aktywna*, *Sport*;
- PI *Atrakcyjność inwestycyjna* – osiągnięcie celu strategicznego jest uzależnione między innymi od efektywnej realizacji PI *Innowacyjność sektora MŚP*, *Zintegrowany niskoemisyjny transport publiczny*, *Infrastruktura drogowa i towarzysząca*, *Monitoring jakości i potrzeb kształcenia*, *Edukacja dla gospodarki*, *Demografia*.
- PI *Rynek pracy* – osiągnięcie celu strategicznego jest uzależnione między innymi od efektywnej realizacji PI *Atrakcyjność inwestycyjna*, *Innowacyjność sektora MŚP*, *Internacjonalizacja i współpraca przedsiębiorstw*; *Rewitalizacja społeczna*, *Podniesienie dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych*, *Edukacja dla gospodarki*, *Demografia*, *Ekonomia społeczna*.

⁴ Tabela kolor pomarańczowy.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Tabela 26 Matryca powiązań PI

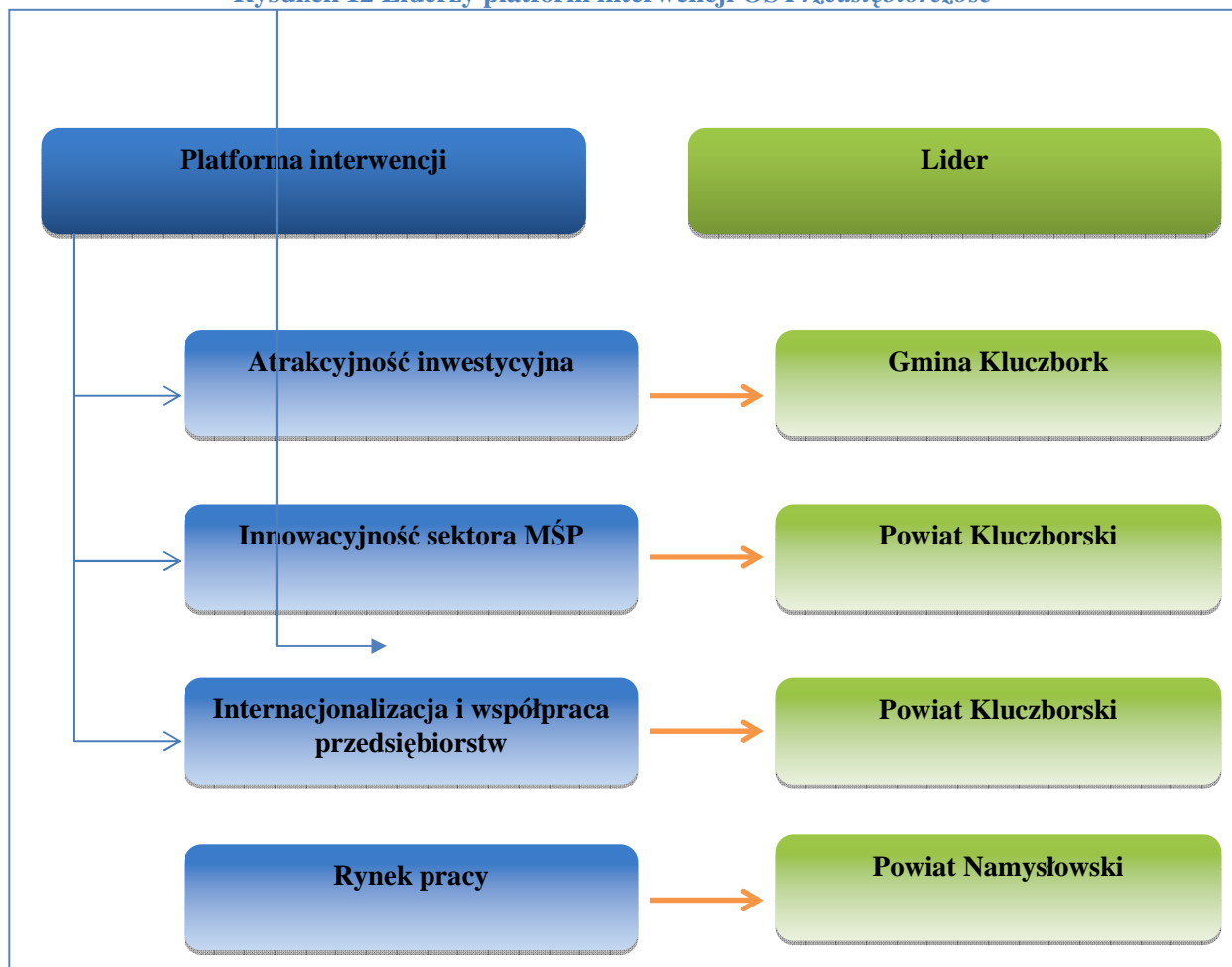
PI	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.	3.3.	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.	5.1.	5.2.	6.1.	6.2.	7.1.	7.2.	7.3.	7.4.	8.1.	8.2.	8.3.	9.1.	9.2.	Suma	
1.1.		2	2	2	1	1	0	0	1	2	1	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
1.2.	2		2	2	0	0	0	0	0	2	2	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	12
1.3.	1	2		2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
1.4.	2	2	2		0	0	1	0	2	0	0	1	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16
2.1.	2	0	0	1		2	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	2	0	1	0	0	15
2.2.	2	0	0	1	2		2	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	15
3.1.	1	0	0	1	0	1		2	2	0	1	1	0	0	0	2	1	2	1	1	0	1	2	0	1	0	0	19
3.2.	0	0	0	0	0	0	2		2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	10
3.3.	0	0	0	2	0	0	1	1		0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	6
4.1.	2	2	0	1	0	0	0	0	1		2	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
4.2.	1	2	0	0	0	0	0	0	2	0		2	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
4.3.	0	0	0	2	0	0	0	0	2	1	1		1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
4.4.	2	2	2	2	0	0	0	0	2	1	1	1		0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
5.1.	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	0		2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	8
5.2.	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1		2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	7
6.1.	2	2	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
6.2.	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1		1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	7
7.1.	0	0	0	0	1	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1		2	2	0	0	0	0	0	0	0	11
7.2.	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	2		2	1	0	0	0	0	0	0	10
7.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2		2	0	0	0	0	0	0	7
7.4.	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0		0	0	0	0	0	0	6
8.1.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		1	2	1	0	0	5
8.2.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2		2	1	0	0	6
8.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1		1	0	0	4
9.1.	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2	1	2		1	0	13
9.2.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2	0	2	2		0	11
Suma	17	12	6	22	8	4	11	4	24	6	8	8	12	2	5	29	6	12	13	5	7	10	10	8	14	1		

Źródło: Opracowanie własne.

4. Liderzy platform interwencji

4.1. Obszar strategiczny *Przedsiębiorczość*

Rysunek 12 Liderzy platform interwencji OS *Przedsiębiorczość*

Źródło: Opracowanie własne.

4.2. Obszar strategiczny *Transport*

Rysunek 13 Liderzy platform interwencji OS *Transport*

Zródło: Opracowanie własne.

4.3. Obszar strategiczny *Rewitalizacja*

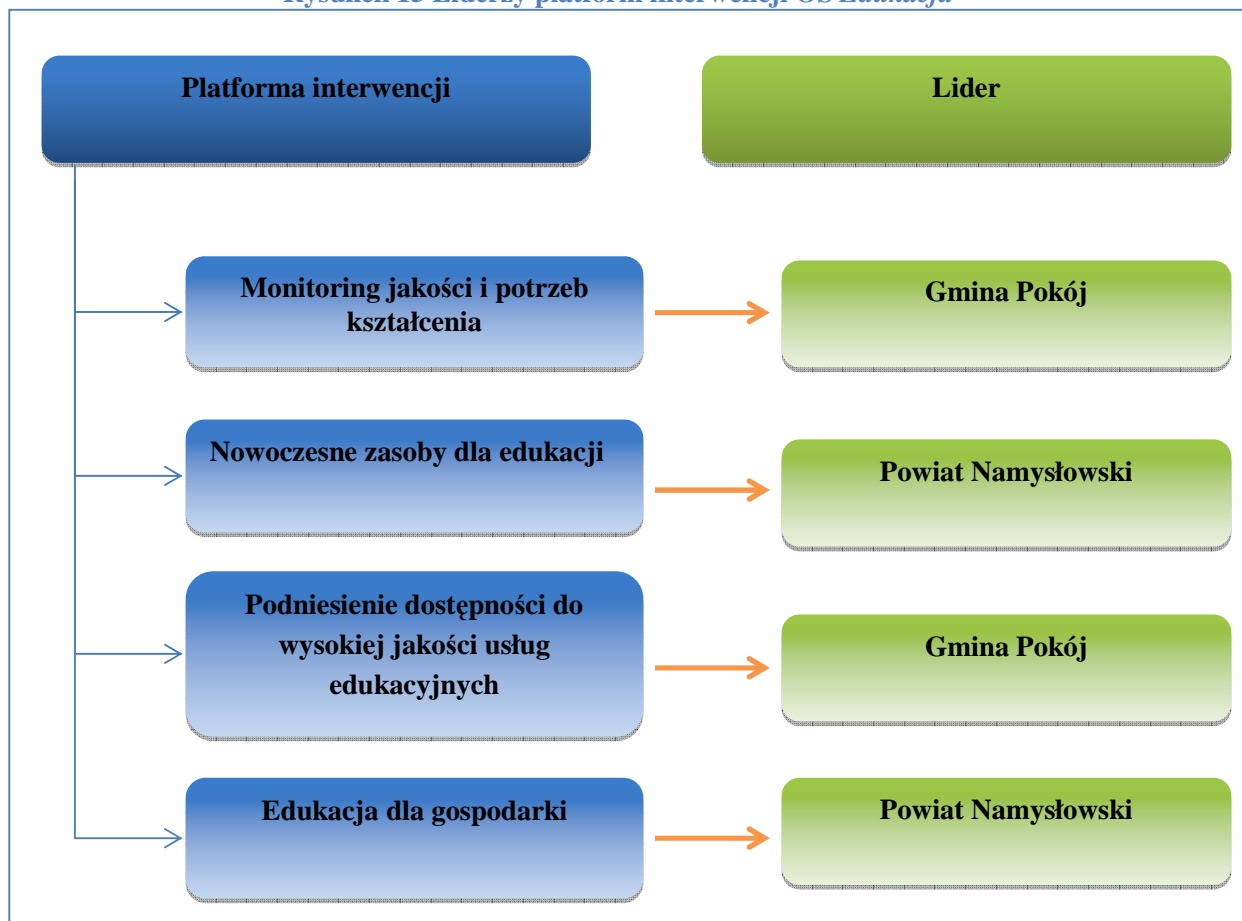
Rysunek 14 Liderzy platform interwencji OS *Rewitalizacja*

Źródło: Opracowanie własne.

4.4. Obszar strategiczny *Edukacja*

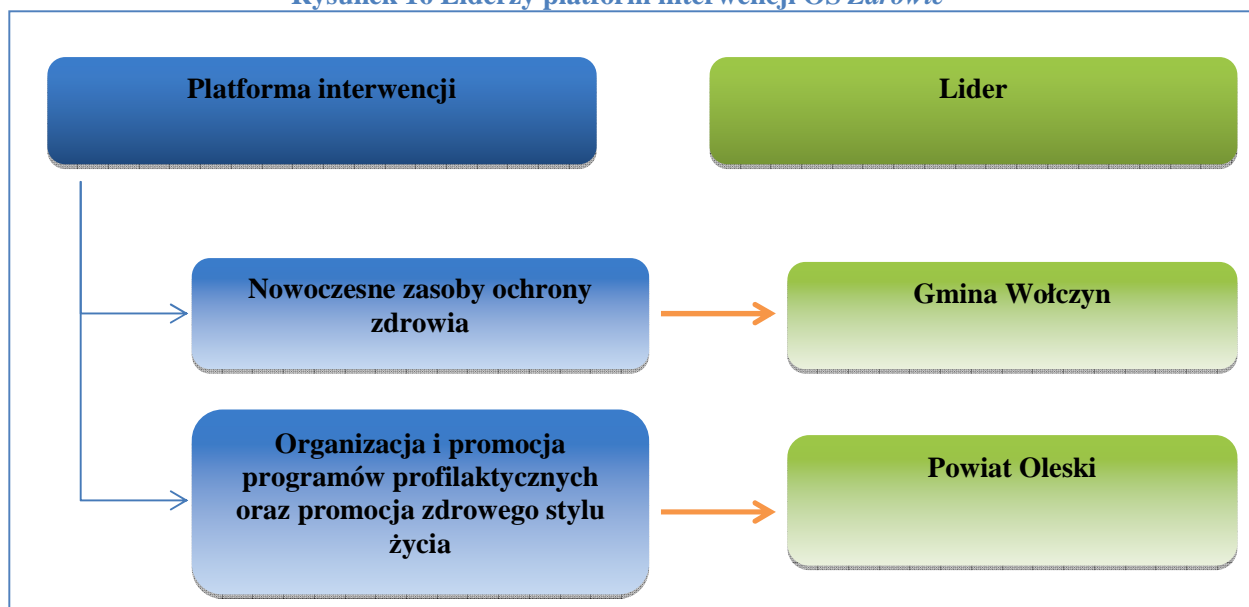
Rysunek 15 Liderzy platform interwencji OS *Edukacja*

Źródło: Opracowanie własne.

4.5. Obszar strategiczny *Zdrowie*

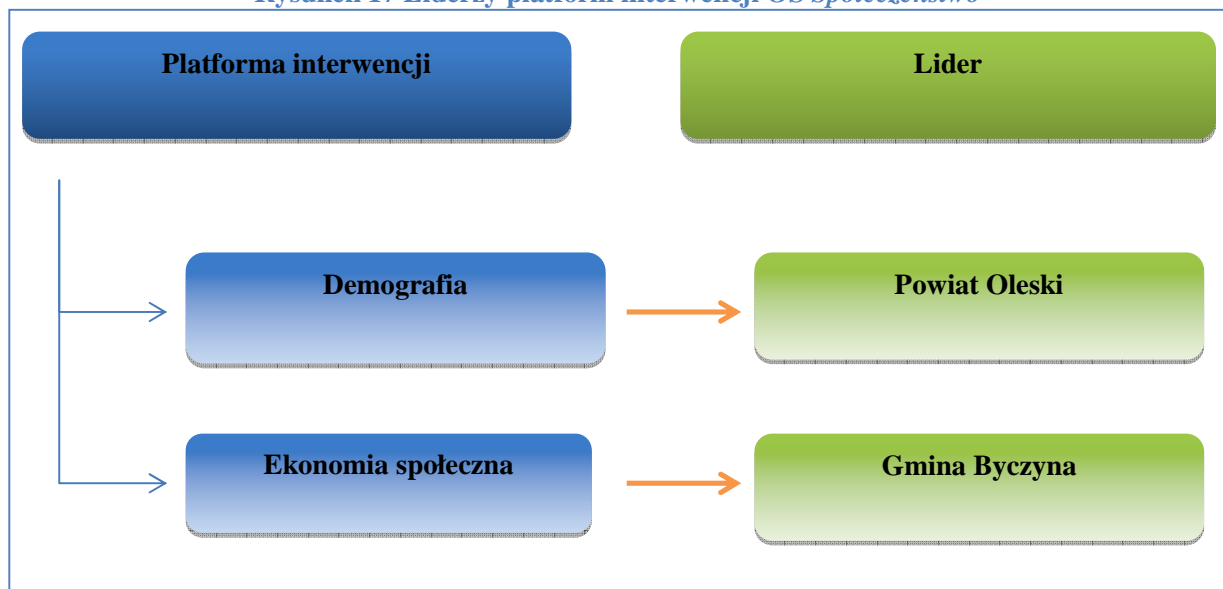
Rysunek 16 Liderzy platform interwencji OS *Zdrowie*

Źródło: Opracowanie własne.

4.6. Obszar strategiczny *Społeczeństwo*

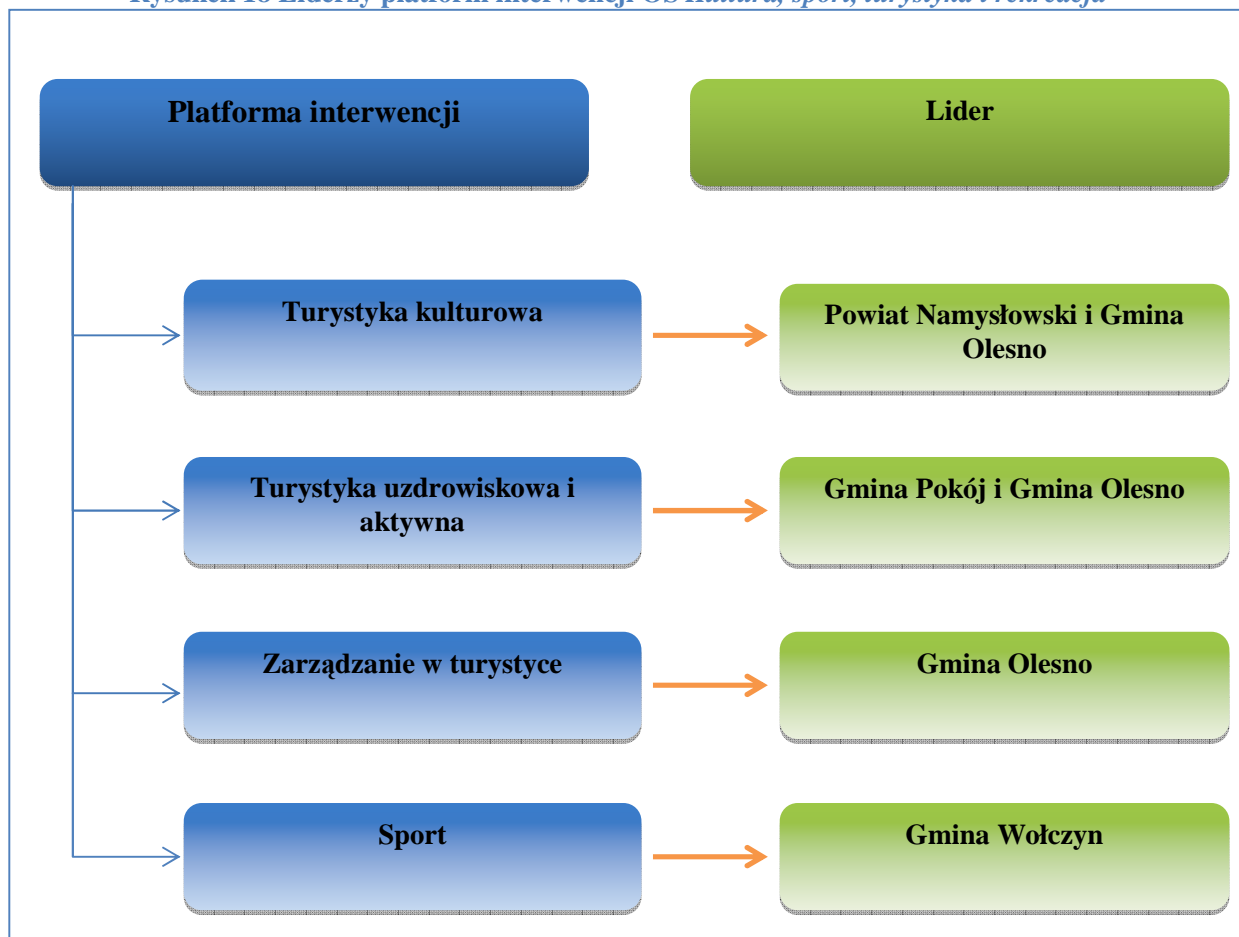
Rysunek 17 Liderzy platform interwencji OS *Społeczeństwo*

Zródło: Opracowanie własne.

4.7. Obszar strategiczny *Kultura, sport, turystyka i rekreacja*

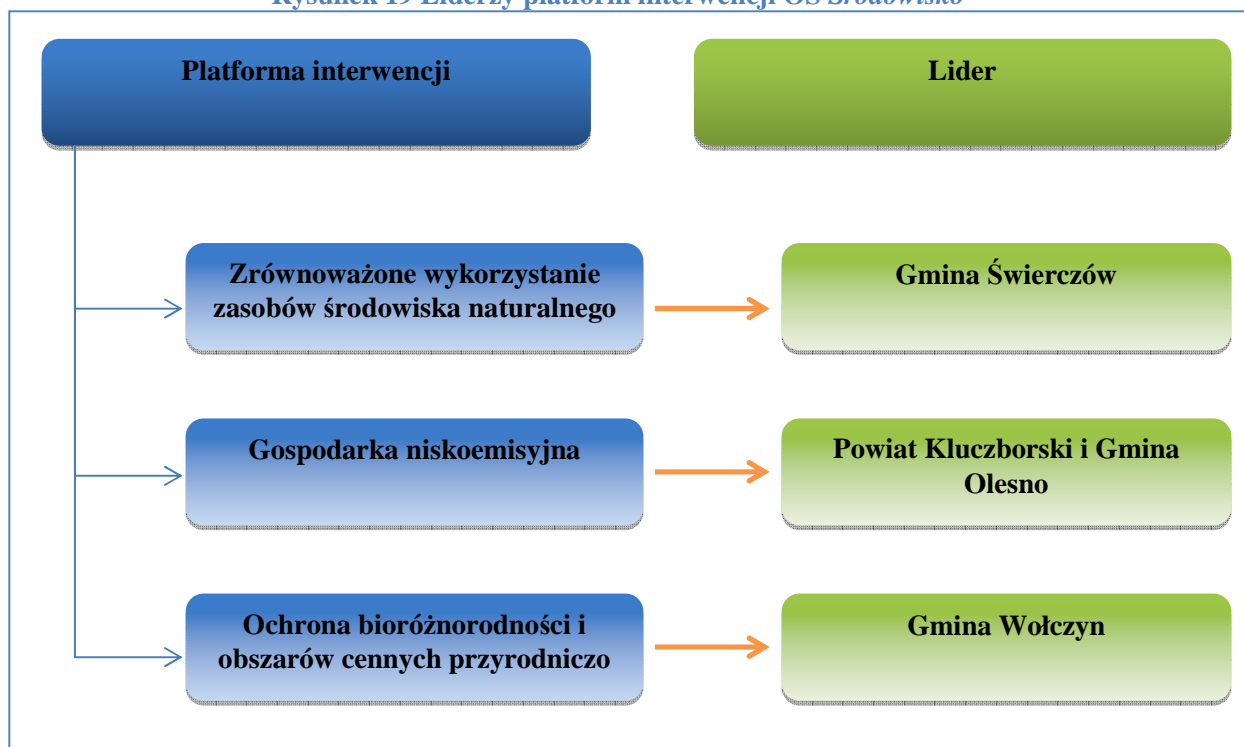
Rysunek 18 Liderzy platform interwencji OS *Kultura, sport, turystyka i rekreacja*

Źródło: Opracowanie własne.

4.8. Obszar strategiczny Środowisko

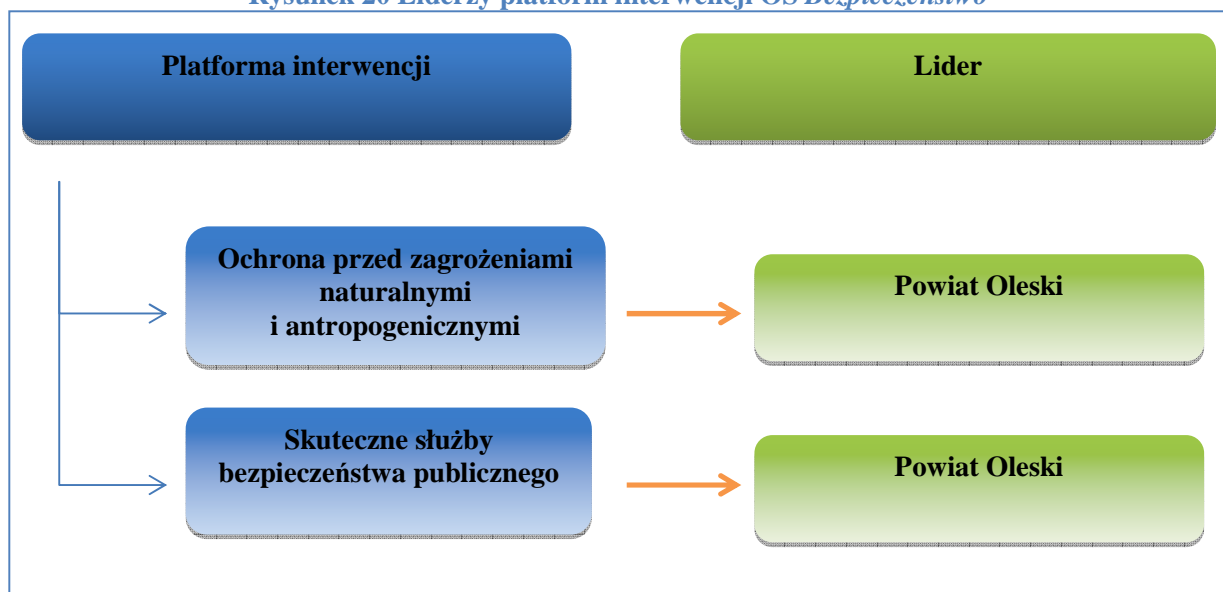
Rysunek 19 Liderzy platform interwencji OS Środowisko

Źródło: Opracowanie własne.

4.9. Obszar strategiczny *Bezpieczeństwo*

Rysunek 20 Liderzy platform interwencji OS *Bezpieczeństwo*

Zródło: Opracowanie własne.

4.10. Tablice współpracy

Analiza punktowa przeprowadzona na podstawie macierzy zaprezentowanej w rozdziale 3.10. *Matryca zależności dla płaszczyzn interwencji* wskazuje, że rdzeń współpracy będzie spoczywał na trzech samorządach powiatowych. Skuteczność prowadzonej współpracy będzie decydowała o efekcie wdrażania SR OF KNO. Z perspektywy efektu końcowego ważna będzie nie tylko jakość współpracy między wiodącymi liderami, ale także współpraca wewnętrzna w ramach potencjału danego lidera wiodącego.

Najgęstszą siecią współpracy legitymuje się Powiat Namysłowski, który będzie współpracował w szczególności z Gminą Olesno, Gminą Kluczbork, Gminą Pokój i Powiatem Kluczborskim.

Tabela 27 Tablica współpracy – Powiat Namysłowski

Powiat Namysłowski	Gmina Kluczbork	Powiat Kluczborski	Powiat Namysłowski	Gmina Olesno	Gmina Pokój	Gmina Wolczyn	Powiat Oleski	Gmina Byczyna
	15	11	7	18	11	0	11	3
Suma								76

Zródło: Opracowanie własne.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Powiat Oleski z kolei będzie najściślej współpracował z Gminą Kluczbork, Gminą Wołczyn. Powiat Oleski będzie w szczególności zobligowany do wzmocnienia potencjału wewnętrznego, gdyż gro zadań, którym lideruje jest wzajemnie powiązanych.

Tabela 28 Tablica współpracy – Powiat Oleski

Powiat Oleski	Gmina Kluczbork	Powiat Kluczborski	Gmina Olesno	Gmina Wołczyn	Powiat Oleski	Gmina Byczyna	Powiat Namysłowski	Gmina Pokój	Gmina Świerców
	9	4	6	7	8	2	4	2	4
Suma									46

Źródło: Opracowanie własne.

Podobnie przedstawia się sytuacja dla Powiatu Kluczborskiego, który również będzie zobligowany do wzmocnienia potencjału wewnętrznego. Ponadto podmiot ten będzie współpracował z Powiatem Namysłowskim, Powiatem Oleskim i Gminą Kluczbork.

Tabela 29 Tablica współpracy – Powiat Kluczborski

Powiat Kluczborski	Gmina Kluczbork	Powiat Kluczborski	Powiat Namysłowski	Gmina Olesno	Gmina Pokój	Gmina Wołczyn	Powiat Oleski	Gmina Świerców
	5	7	9	3	4	3	6	2
Suma								39

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

5. Lista projektów indykatywnych

Tabela 30 Lista projektów indykatywnych

L.p.	Tytuł projektu	OS	PI	Lider	Kluczowi interesariusze
1	Podniesienie inwestycyjnej atrakcyjności Subregionu Kluczbork – Namysłów – Olesno	P	P1	Gmina Kluczbork	j.s.t. OF KNO przedsiębiorcy jednostki generujące podaż pracy
2	Zintegrowany transport publiczny na obszarze funkcjonalnym Kluczbork – Namysłów – Olesno	T	T1	Powiat Kluczborski	mieszkańcy, w tym dojeżdżający do pracy i jednostek edukacyjnych
3	Podniesienie atrakcyjności turystycznej subregionu	KSRT	KSRT1/ KSRT3	Gmina Olesno	j.s.t. OF KNO przedsiębiorstwa turystyczne stowarzyszenia turystyczne mieszkańcy
4	Utworzenie strefy uzdrowiskowo-rekreacyjnej obszaru funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno w oparciu i istniejące zasoby naturalne	KSRT	KSRT2	Gmina Pokój	Gmina Pokój przedsiębiorstwa turystyczne stowarzyszenia turystyczne mieszkańcy
5	Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami na terenie subregionu	Ś	Ś1	Gmina Namysłów	j.s.t. OF KNO mieszkańcy
6	Wspieranie rewitalizacji fizycznej gospodarczej i społecznej obszarów miejskich	R	R1/ R2/ R3	Gmina Namysłów Gmina Kluczbork	miasta OF KNO mieszkańcy osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem wspólnoty samorządowe
7	Utworzenie Subregionalnego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Badań nad Bioróżnorodnością „Centrum Doświadczenia Świata”	E	E3	Powiat Namysłowski	Gmina Pokój j.s.t. OF KNO placówki edukacyjne przedstawiciele III sektora mieszkańcy

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

8	Rozwój przedsiębiorczości w Subregionie Kluczbork – Namysłów – Olesno	P	P2/ P3	Powiat Kluczborski	j.s.t. OF KNO przedsiębiorcy jednostki generujące podaż pracy
9	Partnerstwo publiczno-społeczne Subregionu Kluczbork – Namysłów – Olesno na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej	M	M2	Gmina Buczyna	j.s.t. OF KNO przedstawiciele III sektora jednostki generujące podaż pracy

Źródło: Opracowanie własne.

6. Źródła finansowania

Najważniejszym źródłem finansowania działań strategicznych będą środki z funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności). W finansowaniu działań SR OF KNO niezbędne będzie zaangażowanie środków pochodzących z niepublicznego rynku finansowego oraz rozwój instrumentów opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym. Źródła finansowania SR OF KNO:

1. Środki publiczne samorządów tworzących OF KNO.
2. Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki finansowe transferowane w ramach Perspektywy Finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020;
 - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
 - inne zagraniczne środki finansowe;
 - krajowe środki finansowe;
 - inne źródła finansowania.
3. Komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe;
 - leasing finansowy;
 - inne.
4. Inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym, w tym na rynku private equity.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Tabela 31 Źródła finansowania projektów indykatywnych

L.p.	Tytuł projektu	Koszt estymowany [k EUR]	Środki własne [k EUR]	Środki zewnętrzne [k EUR]		
				MF UE, MF EOG, inne	Środki krajowe	Inne
1.	Podniesienie inwestycyjnej atrakcyjności Subregionu Kluczbork – Namysłów – Olesno	30 000,0	4 500,0	25 500,0	0,0	0,0
2.	Zintegrowany transport publiczny na obszarze funkcjonalnym Kluczbork – Namysłów – Olesno	4 000,0	600,0	3 400,0	0,0	0,0
3.	Podniesienie atrakcyjności turystycznej subregionu	4 000,0	600,0	3 400,0	0,0	0,0
4.	Utworzenie strefy uzdrowiskowo-rekreacyjnej obszaru funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno w oparciu o istniejące zasoby naturalne	4 200,0	630,0	3 570,0	0,0	0,0
5.	Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami na terenie subregionu	4 000,0	600,0	3 400,0	0,0	0,0
6.	Wspieranie rewitalizacji fizycznej gospodarczej i społecznej obszarów miejskich	10 000,0	1 500,0	8 500,0	0,0	0,0
7.	Utworzenie Subregionalnego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Badań nad Bioróżnorodnością „Centrum Doświadczenia Świata”	3 000,0	450,0	2 550,0	0,0	0,0
8.	Rozwój przedsiębiorczości w Subregionie Kluczbork – Namysłów – Olesno	1 800,0	270,0	1 530,0	0,0	0,0
9.	Partnerstwo publiczno-społeczne Subregionu Kluczbork – Namysłów – Olesno na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej	1 200,0	180,0	1 020,0	0,0	0,0
Suma		62 200,0	9 330,0	52 870,0	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne.

7. Monitoring i ewaluacja

7.1. Cel procedury

Celem niniejszej procedury jest określenie sposobu funkcjonowania systemu monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno. Procedura opisuje zatem schemat i tryb postępowania, wskazuje konkretne narzędzia monitoringu i ewaluacji oraz sposób pozyskiwania za ich pomocą danych, wprowadza zestaw wskaźników monitorowania, a także określa strukturę organizacyjną wraz z podziałem obowiązków pomiędzy uczestników procesu i harmonogramem pracy.

Prawidłowo skonstruowana procedura monitorowania i ewaluacji wdrażania Strategii Rozwoju OF KNO daje szansę na realizację uwzględnionych w niej założeń w formie procesu ciągłego i dynamicznego.

7.2. Różnice między monitoringiem a ewaluacją

Integralną częścią Strategii Rozwoju OF KNO jest monitorowanie i ewaluacja efektów jej realizacji (wdrażania). Sformułowanej raz strategii nie należy traktować jako zamkniętego dokumentu, który ma obowiązywać cały czas w niezmiennym kształcie, gdyż funkcjonująca jej postać została ukształtowana w określonych warunkach społecznych, ekonomicznych oraz politycznych, które są stanami dynamicznymi. Dlatego też osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitorowania zmian wewnętrznych oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danej jednostki, ciągłej obserwacji oraz oceny pozytywnych i negatywnych doświadczeń przy wdrażaniu strategii i opracowywania, a także wdrażania programów korygujących odstępstwa od uprzednio przyjętych planów⁵.

Monitorowanie można zdefiniować jako proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych w ramach strategii zadań oraz samej strategii, mający na celu zapewnienie zgodności realizacji zadań i strategii z wcześniej zatwierdzonymi jej założeniami i celami. Terminem ewaluacja nazywamy natomiast ocenę realizacji strategii rozwoju pod względem skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości zaplanowanych oraz wdrażanych działań zgodnych z celami zapisanymi w dokumencie⁶.

Ewaluacja jest zatem funkcjonalnie powiązana z monitoringiem, gdyż jest on podstawowym źródłem informacji (danych wtórnych) bardzo istotnych z punktu widzenia wykonujących ewaluację danej strategii. Efektywność i skuteczność funkcjonowania systemu monitoringu

⁵ „System monitorowania i ewaluacji strategii. Nowotarski — nowatorski. Samorząd zorientowany projektowo”, Nowy Targ 2012, s. 17–18.

⁶ „Co to jest monitoring projektu? Co to jest ewaluacja projektu?”, dostęp online: www.poradnik.ngo.pl/x/619933 [2014-03-20].

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

w dużej mierze determinuje jakość i rzetelność oraz koszt przeprowadzonych badań ewaluacyjnych⁷.

Podobieństw między monitorowaniem a ewaluacją należy dopatrywać się w tym, iż jeden i drugi proces bazuje na analizie informacji, której podstawą są wskaźniki. Podstawową różnicą jest to, że monitoring jest narzucony i obowiązkowy. Ponadto jest to proces współbieżny z harmonogramem. Ewaluacja natomiast może występować punktowo, w postaci: ex ante — oceny szacunkowej przed rozpoczęciem realizacji, mid term — przeprowadzenia nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji oraz ex post — pełnej, przeprowadzanej najpóźniej w rok po zakończeniu realizacji. Krótkie porównanie procesu monitoringu z ewaluacją przedstawia się w następujący sposób⁸:

- monitorowanie:
 - rejestrowanie postępów z prowadzonych działań,
 - bieżące weryfikowanie zarówno tempa, jak i kierunku, w którym zmierza strategia;
- ewaluacja — szersze spojrzenie na strategię oraz sposób jej realizacji; zidentyfikowanie i ocena:
 - celów przedsięwzięcia,
 - sposobów realizacji, zamierzonych i niezamierzonych efektów wybiegających poza czas i miejsce wdrażania strategii.

Tabela 32 Różnice między monitoringiem a ewaluacją

	Monitoring	Ewaluacja
Czym jest?	<ul style="list-style-type: none">– proces zbierania informacji;– systematyczne badanie, które opiera się na pytaniach: czy strategia przebiega zgodnie z planem, czy udaje się osiągać zamierzone produkty i rezultaty?;– monitoring wykonywany jest w trakcie realizacji strategii, bada jej trzy elementy: harmonogram działań, budżet oraz zaplanowane rezultaty;– osoby odpowiedzialne za monitoring to osoby zarządzające strategią.	<ul style="list-style-type: none">– proces ciągły, systematyczne badanie wybranych elementów strategii;– odpowiada na pytanie: czy udało nam się osiągnąć zamierzone cele oraz w jaki sposób udało nam się je osiągnąć?;– ewaluacja wykonywana jest po wybranym elemencie strategii lub po całościowej realizacji strategii;– osoby odpowiedzialne za ewaluację to osoby zarządzające strategią (przy ewaluacji wewnętrznej) albo wynajęta instytucja/osoba (przy ewaluacji zewnętrznej).

⁷ Tamże

⁸ B. Ledzion, „Teoria i praktyka zastosowania metod pozyskiwania danych z systemów monitoringu dla ewaluacji – sposoby weryfikacji i kontroli rzetelności i jakości danych monitoringowych”, ekspertyza przeprowadzona dla Ministerstwa Gospodarki i Pracy.

<p>Czemu służy?</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pozwala ocenić postępy prowadzonych działań, zweryfikować tempo i kierunek, w którym zmierza strategia; – pozwala także na bieżącą modyfikację działań, harmonogramu i budżetu, aby w razie potrzeby móc dostosować strategię do zmieniających się warunków bądź do aktualnej sytuacji; – dane pochodzące z monitoringu są podstawą do ich wykorzystania w ewaluacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – pozwala pomóc w zaplanowaniu kolejnych działań; – dostarcza konkretnej oceny strategii, analizując poszczególne kryteria i precyzując tym samym, jakie elementy strategii trzeba usprawnić i jak to zrobić; – dostarcza informacji niezbędnych do podjęcia decyzji; – ocenia czy i jak udało się osiągnąć zakładany cel; – dane pochodzące z ewaluacji pomagają w planowaniu kolejnych strategii, a nie stanowią krytycznej oceny naszej pracy.
----------------------------	---	---

Źródło: „Co to jest monitoring projektu? Co to jest ewaluacja projektu?”, www.poradnik.ngo.pl/x/619933 [2014-03-20].

7.3. Podstawowe zasady monitoringu

Podstawą skutecznego wdrażania założeń strategii rozwoju jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez nią terenie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii pól, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są zatem wyznaczone kierunki działań jej realizacji oraz wskaźniki. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest wyciąganie wniosków z tego, jakie zadania w określonych kierunkach zadań zostały zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Dlatego też kluczowym elementem monitorowania jest wypracowanie takich technik zbierania informacji, które będą jak najbardziej miarodajnie odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań⁹.

Monitoring będzie zatem skutecznym narzędziem wdrażania założeń strategicznych tylko wówczas, gdy będzie kierował się następującymi zasadami¹⁰:

- zasada wiarygodności — informacja musi być wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych; niedokładne dane w systemie monitorowania oznaczają powstanie ryzyka podjęcia niewłaściwych działań korygujących;
- zasada aktualności — informacje powinny być gromadzone, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwi podjęcie działań korygujących;

⁹ „System monitorowania i ewaluacji strategii. Nowotarski – nowatorski. Samorząd zorientowany projektowo”, Nowy Targ 2012, s. 19.

¹⁰ Tamże, s. 19

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- zasada obiektywności — monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny niezakłóconej subiektywnością wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów i dążeń;
- zasada koncentracji na punktach strategicznych — monitorowanie powinno skupiać się przede wszystkim na tych obszarach życia społeczno-gospodarczego, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyleń, mogących wywoływać zahamowania w realizacji założeń strategii lub ich zatrzymanie;
- zasada realizmu — monitorowanie musi być zgodne z realiami realizowanych zadań; dana jednostka wdrażając strategię, powinna dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów;
- zasada koordynacji informacji — monitorowanie musi być prowadzone w taki sposób, aby było skoordynowane z tokiem prowadzonych prac i jednocześnie nie wpływało na ich zahamowanie oraz nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań; informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich zainteresowanych, tak aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji mających znaczenie strategiczne;
- zasada elastyczności — proces monitorowania musi być bardzo elastyczny i zapewniający szybkie reagowanie na zachodzące zmiany; także w przypadku zmian i korekt należy modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w przyszłości.

7.4. Narzędzia monitoringowe

Dla miarodajnej oceny realizacji przyjętych założeń strategii potrzebne są konkretne dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. Dzięki tym wskaźnikom można określić poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów. Wyniki zapisane w postaci wskaźników czy bezwzględnych informacji statystycznych mają także duże znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla wprowadzanych zmian oraz świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji, a analiza ich wartości pozwala ocenić, na ile podejmowane działania są zgodne z zakładanymi celami.

Źródłem pochodzenia danych, które stanowią zobrazowanie stopnia przyjętych w strategii założeń, mogą być: jednostka własna, informacje ogólnodostępne, jak i sfera benchmarkingu.

Ideą mierników opartych na danych wewnętrznych jednostki jest stworzenie narzędzi do pozyskiwania wiarygodnych i miarodajnych informacji przy minimalnym zaangażowaniu jej pracowników. W tym zakresie należy korzystać z materiałów przekazywanych obowiązkowo do GUS-u, urzędu wojewódzkiego, właściwego ministerstwa itp.

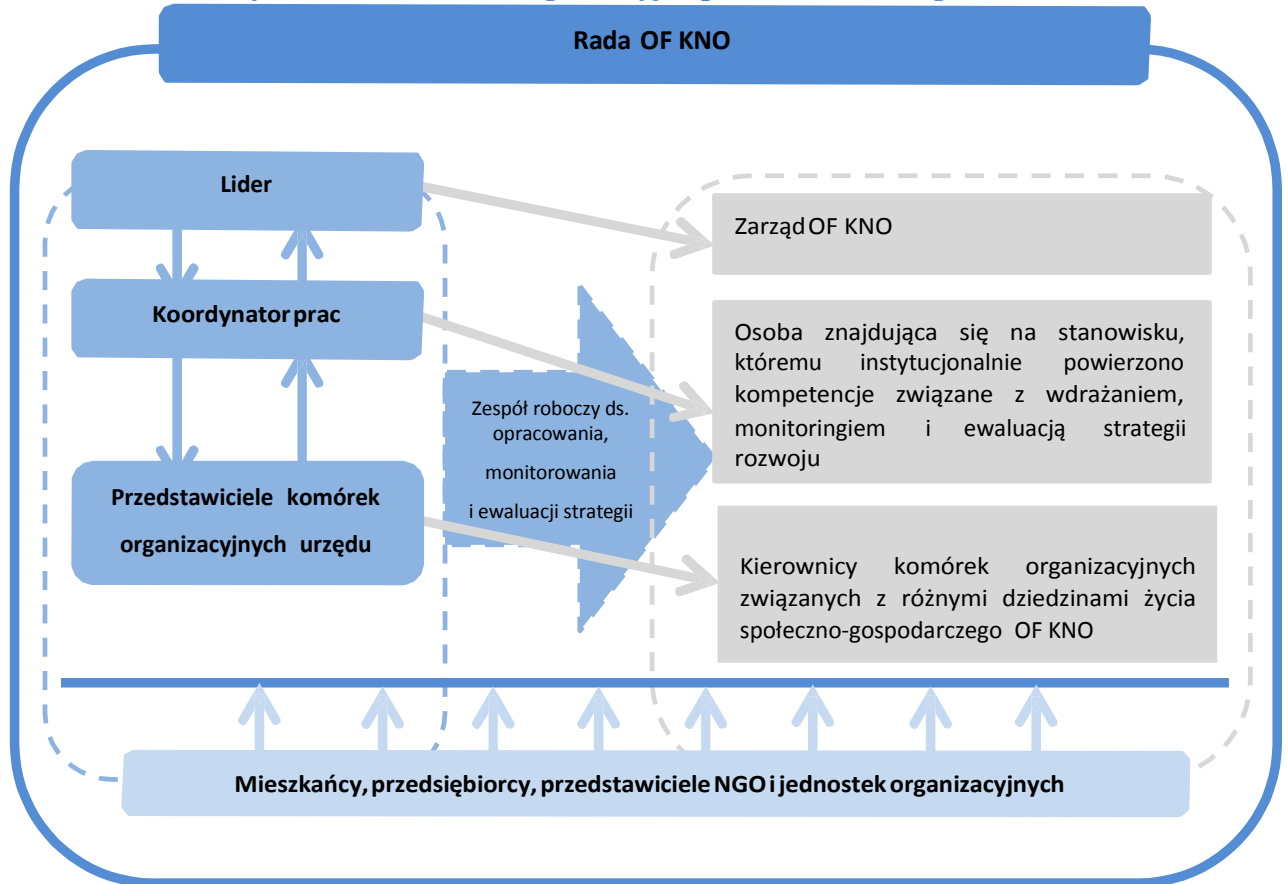
Osobną grupę danych stanowią ogólnodostępne informacje publikowane w Banku Danych Lokalnych na stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego. Ich pozytywną stroną jest ich zakres oraz obiektywizm, zaś negatywną ich publikacja z rocznym opóźnieniem. Mając jednakże na uwadze fakt, iż zarządzanie strategiczne jest procesem rozłożonym w czasie, należy uznać źródło GUS-u jako cenny materiał do globalnej oceny podjętych działań.

Kolejnym narzędziem służącym do oceny efektów realizacji strategii może być porównanie osiąganych wyników z tymi, jakie osiągają inne jednostki. Taka sposobność może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność, gdyż benchmarking jest swojego rodzaju badaniem porównawczym polegającym na zestawianiu procesów i działań stosowanych przez własną jednostkę z tymi preferowanymi przez inne, uważane za najlepsze w danej dziedzinie, gdzie wynik niniejszej analizy służy jako podstawa doskonalenia. W oparciu o informacje własne jednostki oraz te ogólnodostępne, możliwym jest szybkie reagowanie na negatywne efekty podejmowanych działań w ramach strategii rozwoju. To, przy założeniu, iż uda się pozyskać do współpracy inne jednostki z zakresu benchmarkingu, daje szansę na dostęp do kompletu informacji zarządczej umożliwiającej nie tylko ocenę wewnętrznej zmiany, ale również zobiektywizowanie pozyskanej informacji w odniesieniu do globalnej sytuacji danej jednostki.

7.5. Struktura organizacyjna oraz podział zadań

Dla prowadzenia kompleksowego i szczegółowego procesu monitoringu strategii wskazane jest powołanie Zespołu roboczego ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju, w którym powinni znaleźć się kierownicy wydziałów/referatów związanych z różnymi dziedzinami życia społeczno-gospodarczego OF KNO. Koordynatorem prac Zespołu roboczego powinna zostać natomiast osoba znajdująca się na stanowisku, któremu instytucjonalnie powierzono kompetencje nadzorowania wdrażania i monitoringu strategii. Powołując Zespół roboczy ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju należy ustalić tryb działania zgodnie z punktem 7.7. niniejszego rozdziału. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest, aby wszystkie czynności związane z procesem monitoringu strategicznego były wykonywane systematycznie — zgodnie ze specyfiką przyjętych w strategii założeń, a wnioski z ich przeprowadzania były zestawiane corocznie, najlepiej w formie raportu monitoringowego. Tak przygotowane analizy i raporty powinny zostać podane do publicznej wiadomości po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd OF KNO.

Rysunek 21 Struktura organizacyjna procesu monitoringu

Źródło: opracowanie własne

Aby proces opracowywania, monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno (dalej: SR OF KNO) przebiegał bez problemów, a jego efekt był zgodny z oczekiwaniami, to oprócz opracowania struktury organizacyjnej procesu niezbędne jest określenie i opisanie modelu współpracy zawierającego dokładny opis ról, funkcji i zadań poszczególnych jego członków:

Rada OF KNO:

- opiniuje projekt uchwały zatwierdzającej SR OF KNO;
- uchwała SR OF KNO;
- przyjmuje śródkresowy i końcowy Raport o stanie realizacji SR OF KNO.

Lider:

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- wyznacza do Zespołu roboczego ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju poszczególnych przedstawicieli komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację zadań ujętych w SR OF KNO oraz ich systematyczny monitoring i ewaluację zgodnie z zapisami niniejszej procedury;
- powołuje Zespół roboczy ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju i przewodniczy jego obradom;
- zatwierdza procedurę monitorowania i ewaluacji SR OF KNO;
- nadzoruje proces monitorowania i ewaluacji SR OF KNO;
- opiniuje i zatwierdza Raporty o stanie realizacji SR OF KNO;
- przedstawia do publicznej wiadomości Raporty o stanie realizacji SR OF KNO.

Koordynator prac:

- odpowiada za obsługę administracyjną procesu monitoringu i ewaluacji SR OF KNO,
- koordynuje prace związane z monitoringiem i ewaluacją dokumentu strategicznego,
- informuje Lidera o zaobserwowanych opóźnieniach i nieprawidłowościach w realizacji zadań i działań SR OF KNO;
- podaje do publicznej wiadomości (poprzez zamieszczenie na stronie internetowej) analizy i raporty powstałe w toku monitorowania i ewaluacji realizacji SR OF KNO.

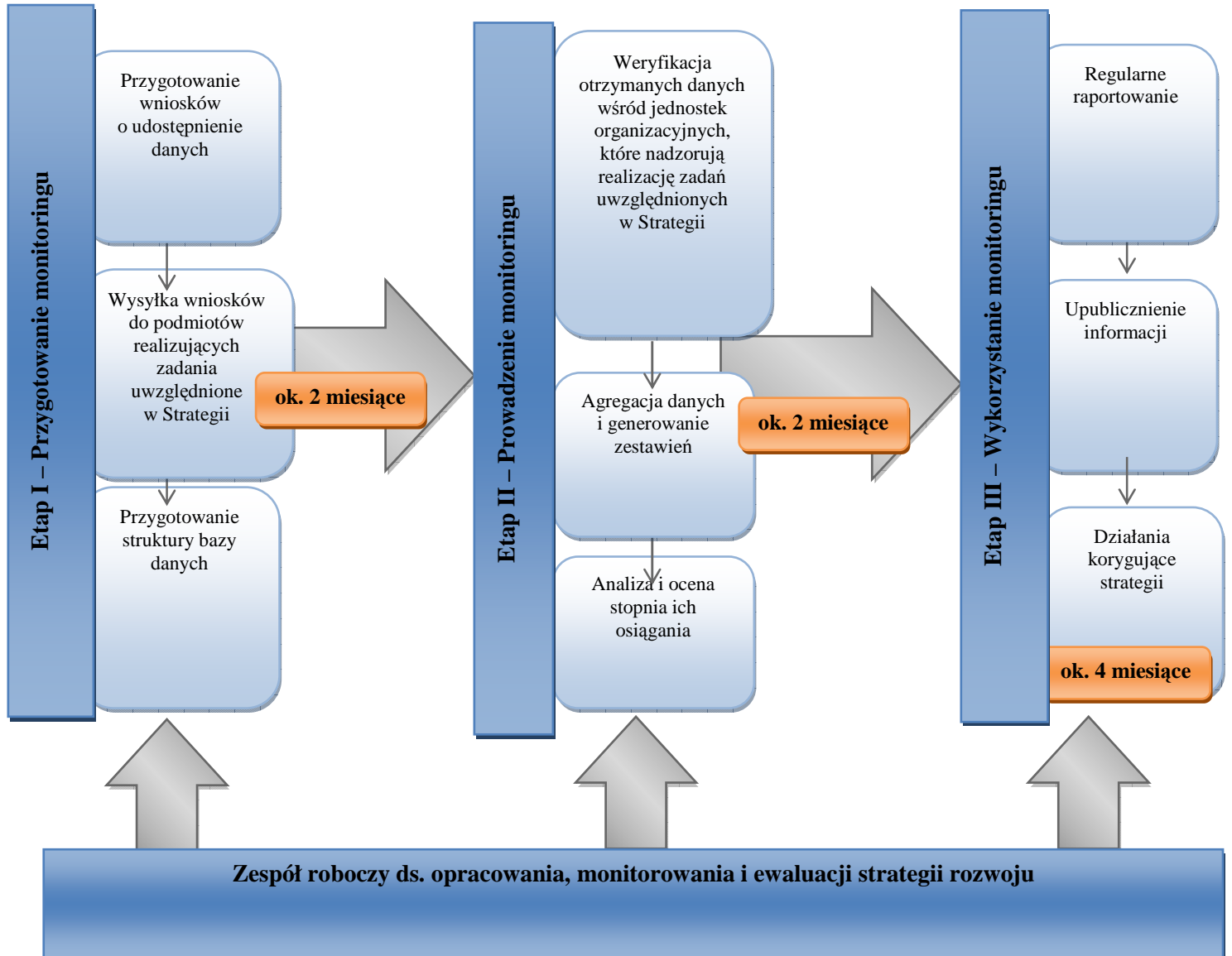
Przedstawiciele poszczególnych komórek organizacyjnych:

- wdrażają procedurę monitorowania i ewaluacji SR OF KNO, w razie potrzeby dokonują aktualizacji i zmian procedury;
- biorą czynny udział w procesie monitorowania i ewaluacji SR OF KNO;
- w porozumieniu z realizatorami zadań wskazanych w SR OF KNO monitorują postępy w jej realizacji;
- informują odpowiednie komórki i jednostki organizacyjne oraz inne podmioty będące realizatorami zadań wskazanych w SR OF KNO o terminie przekazywania danych o postępie realizacji tychże zadań oraz wartości wskaźników monitoringowych;
- pozyskują, gromadzą i analizują dane w zakresie monitorowania i ewaluacji SR OF KNO;
- przygotowują informacje i raporty służące monitorowaniu i ewaluacji postępów realizacji SR OF KNO, przedstawiają je do zatwierdzenia Koordynatorowi, a ten Liderowi i Radzie do zatwierdzenia;

- analizują i uwzględniają w przygotowanych opracowaniach ewentualne uzasadnione uwagi zgłaszane przez mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli NGO, jednostek organizacyjnych lub innych podmiotów, na które SR OF KNO ma wpływ.

Tak wyznaczony Zespół zajmujący się Strategią powinien współpracować w tym zakresie ze sobą w oparciu o niżej wskazany schemat postępowania, w ramach którego szczegółowy plan działania został opisany w punkcie 7.7. niniejszego rozdziału.

Rysunek 22 Schemat procesu monitoringu SR OF KNO

Źródło: opracowanie własne

Prawidłowo przeprowadzony proces monitoringu strategicznego w oparciu o wyżej wskazany schemat postępowania powinien przynieść korzyści w postaci:

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- pozyskiwania danych pozwalających dokonać oceny postępu w realizacji strategii i jej wpływu na rozwój jednostki;
- efektywnej realizacji zadań zapisanych w strategii;
- osiągnięcia założonych rezultatów;
- identyfikacji ewentualnych opóźnień lub nieprawidłowości w realizacji zadań i działań;
- podejmowania działań naprawczych;
- wniosków z systematycznie prowadzonego procesu monitorowania dokumentu strategicznego;
- wniosków z prowadzonego monitoringu, które mogą być również podstawą do przyjęcia założeń rozwoju strategicznego w następnym okresie.

Aby było to możliwe Zespół roboczy powinien w corocznie przygotowywanych raportach monitoringowych z efektów realizacji strategii poddawać weryfikacji:

- efektywność wdrażania strategii rozwoju (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe włożone w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów);
- skuteczność (czy realizowane działania przyczyniają się do osiągnięcia wyznaczonych celów);
- adekwatność (czy realizowane działania są adekwatne do potrzeb).

Wyniki z corocznych raportów monitoringowych powinny stanowić podstawę ewaluacji przyjętych w strategii założeń, gdyż monitorowanie to sposób mierzenia tego, co się dzieje, natomiast ewaluacja pozwala nam stwierdzić, co to oznacza.

Zgodnie z podziałem według kryterium momentu przeprowadzania badania wyróżniamy następujące rodzaje ewaluacji:

- ewaluacja ex-ante – przeprowadzana jest w fazie wstępnej, gdy dokonywana jest analiza przyjętych rozwiązań pod kątem potencjalnej zdolności osiągnięcia efektów i poprawności konstrukcji wszystkich elementów projektu,
- ewaluacja mid-term – przeprowadzana jest w połowie okresu funkcjonowania, będąc narzędziem służącym podnoszeniu jakości oraz trafności programowania, z uwagi na fakt, że daje możliwość modyfikowania pewnych założeń programu w trakcie jego realizacji, w przypadku gdy okaże się, że zmiana warunków społeczno-gospodarczych spowodowała dezaktualizację diagnozy, która była punktem wyjścia dla realizowanego programu,
- ewaluacja ex-post – po zakończeniu wdrożenia.

7.6. Terminy

Terminy dotyczące przekazywania uczestnikom procesu dokumentów stanowiących narzędzia monitoringu i ewaluacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33 Terminy dotyczące przekazywania dokumentów uczestnikom procesu

Dokument	Częstotliwość opracowywania	Uczestnicy procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji realizacji strategii rozwoju			Podanie informacji do publicznej wiadomości
		Przedstawiciele komórek organizacyjnych i Koordynator prac	Lider	Rada	
raport monitoringowy o stanie realizacji strategii rozwoju	jednorazowo, każdego roku obowiązywania strategii	do kwietnia roku następującego po okresie monitorowania	maj	czerwiec	czerwiec
śródkresowy raport ewaluacyjny o stanie realizacji strategii rozwoju	jednorazowo, nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji strategii	do października roku następującego po okresie ewaluacji	listopad	grudzień	grudzień
końcowy raport ewaluacyjny o stanie realizacji strategii rozwoju	jednorazowo, najpóźniej w rok po zakończeniu realizacji strategii	do października roku następującego po okresie ewaluacji	listopad	grudzień	grudzień

Źródło: opracowanie własne.

Monitoring realizacji strategii rozwoju oparty jest zazwyczaj m.in. na danych publikowanych przez Urząd Statystyczny (w formie roczników statystycznych, biuletynów statystycznych ukazujących się kwartalnie oraz komunikatów o sytuacji społeczno-gospodarczej ukazujących się miesięcznie) oraz danych własnych pochodzących z poszczególnych komórek lub jednostek organizacyjnych. Z uwagi na prace służb statystycznych i częstotliwość ukazywania się wyników, monitoring strategii odbywa się w trybie rocznym, uwzględniającym opóźnienie wynikające z czasu publikacji danych statystycznych, gdzie ostateczny raport z jego przeprowadzenia powinien być upubliczniony w czerwcu każdego następnego roku po okresie monitoringu.

Z kolei w połowie okresu realizacji strategii powinna zostać wykonana analiza celów strategicznych oraz ewaluacja śródkresowa (mid-term), z przeprowadzenia której ostateczny raport powinien zostać upubliczniony w grudniu następnego roku po okresie realizacji niniejszej ewaluacji. Po zakończeniu okresu trwania strategii rozwoju powinna natomiast nastąpić ewaluacja końcowa (ex-post), z przeprowadzenia której ostateczny raport powinien zostać upubliczniony w grudniu następnego roku po okresie realizacji niniejszej ewaluacji.

7.7. Szczegółowy opis postępowania

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Szczegółowy plan przygotowywania Roczego raportu monitoringowego o stanie realizacji SR OF KNO powinien być przedkładany Zarządowi OF KNO przy zachowaniu niżej wskazanej ścieżki postępowania.

Tabela 34 Szczegółowy plan postępowania w ramach przygotowania Roczego raportu monitoringowego

Lp.	Realizator	Opis czynności	Termin
1	Przedstawiciele komórek organizacyjnych	Sporządzają pisemny wniosek do realizatorów zadań wskazanych w SR OF KNO o przekazanie informacji o postępie rzeczowym i finansowym tychże zadań oraz wartości wskaźników osiągniętych w danym roku kalendarzowym. Wniosek zawiera miejsce na wskazanie zadań oraz przypisanych im wskaźników, za nadzór nad realizacją których odpowiedzialna jest dana komórka lub jednostka organizacyjna.	luty każdego kolejnego roku obowiązywania Strategii
2	Koordinator prac	Podpisuje wniosek.	Niezwłocznie
3	Przedstawiciele komórek organizacyjnych	Przekazują wnioski realizatorom zadań wskazanych w Strategii.	Niezwłocznie
4	Przedstawiciele komórek organizacyjnych	Dodatkowo pozyskują informacje od mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli NGO, jednostek organizacyjnych lub innych podmiotów, na które SR OF KNO ma wpływ, zgodnie ze schematem procesu monitoringu zawartym w niniejszej procedurze.	styczeń – luty każdego następnego roku obowiązywania Strategii
5	Podmioty realizujące zadania wskazane w SR OF KNO	Przekazują sporządzone informacje we wnioskach do Zespołu roboczego ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju (drogą elektroniczną lub pisemnie).	14 dni od daty otrzymania wniosku
6	Przedstawiciele komórek organizacyjnych	W przypadku wątpliwości co do pozyskanych informacji lub przekazania informacji niepełnych zwracają się z prośbą o ich uzupełnienie. Na podstawie informacji przekazanych przez realizatorów zadań wskazanych w Strategii, a także informacji od mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli NGO, jednostek organizacyjnych lub innych podmiotów, na które SR OF KNO ma wpływ, przygotowują roczny <i>Raport o stanie realizacji Strategii</i> zawierający informacje na temat przebiegu realizacji zadań ujętych w Strategii oraz wartości osiągniętych w danym roku wskaźników (produktu i rezultatu), zgodnie ze schematem procesu monitoringu zawartym w niniejszej procedurze i przekazuje go Koordynatorowi prac.	marzec – kwiecień każdego następnego roku obowiązywania Strategii

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

7	Koordinator prac	Przedstawiają roczny <i>Raport o stanie realizacji Strategii</i> Liderowi.	Pierwsza połowa maja każdego następnego roku obowiązywania Strategii
8	Lider	Opiniuje przedłożony materiał.	Po otrzymaniu <i>Raportu</i> .
9	Przedstawiciele komórek organizacyjnych	W razie konieczności uzupełniają materiał/ uwzględniają uwagi wniesione przez Lidera oraz ponownie przekazują mu do zaopiniowania.	Niezwłocznie po otrzymaniu uwag.
10	Lider	Zatwierdza roczny <i>Raport o stanie realizacji Strategii</i> .	Po otrzymaniu uzupełnionego Raportu – jednak nie później niż do końca maja każdego następnego roku obowiązywania Strategii.
11	Koordinator prac	Umieszcza zatwierdzoną wersję Raportu na właściwej stronie internetowej.	Niezwłocznie po zatwierdzeniu przez Zarząd – jednak nie później niż do końca czerwca każdego następnego roku obowiązywania Strategii.
12	Przedstawiciele komórek organizacyjnych	Sporządzają propozycję działań korygujących założenia Strategii.	Wrzesień – październik każdego następnego roku obowiązywania Strategii.
13	Przedstawiciele komórek organizacyjnych	Przedstawiają propozycję działań korygujących założenia Strategii Koordinationowi prac, a ten Liderowi.	Pierwszy tydzień listopada każdego następnego roku obowiązywania Strategii.
14	Lider	Opiniuje przedłożony materiał.	Po otrzymaniu propozycji działań korygujących.
15	Przedstawiciele komórek organizacyjnych	W razie konieczności uwzględniają uwagi wniesione przez Lidera oraz ponownie przekazują mu do zaopiniowania.	Niezwłocznie po otrzymaniu uwag.
16	Lider	Zatwierdza propozycję działań korygujących założenia Strategii.	Po otrzymaniu uzupełnionych propozycji działań korygujących – jednak nie później niż do końca listopada każdego następnego roku obowiązywania Strategii.
17*	Koordinator prac	Przekazuje zatwierdzony przez Lidera dokument w celu wprowadzenia na właściwą komisję, a następnie na sesję Rady zgodnie z ramowym planem sesji Rady na dany rok.	14 dni przed planowaną właściwą komisją oraz sesją Rady.
18*	Rada	Przyjmuje propozycję działań korygujących założenia Strategii.	W trakcie sesji Rady
19*	Koordinator prac	Umieszcza zatwierdzoną wersję propozycji działań korygujących założenia Strategii na stronie internetowej.	Niezwłocznie po sesji – jednak nie później niż do końca grudnia każdego następnego roku obowiązywania Strategii.

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

**Punkty: 17, 18 i 19 mają zastosowanie wyłącznie dla Śródkresowego i Końcowego raportu monitoringowo-ewaluacyjnego o stanie realizacji SR OF KNO.*

Dla Śródkresowego i Końcowego raportu monitoringowo-ewaluacyjnego o stanie realizacji SR FO KNO szczegółowy plan postępowania powinien przedstawiać się w analogiczny sposób, z dostosowaniem ram czasowych niniejszej procedury.

8. Załączniki

Załącznik nr 1 – Diagnoza społeczno gospodarcza OF KNO

1. Analiza społeczno-gospodarcza Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

1.1. Charakterystyka ogólna Obszaru Funkcjonalnego

Obszar Funkcjonalny, który poddano niniejszej analizie, tworzą trzy powiaty wchodzące w skład województwa opolskiego: powiat kluczborski, namysłowski i oleski. Zatem struktura administracyjna obszaru składa się z 19 samorządów: 3 powiatów i 16 gmin (w liczbie 16 gmin znajduje się 8 gmin miejsko wiejskich: 3 w powiecie kluczborskim, 1 w powiecie namysłowskim i 4 w powiecie oleskim).

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę powiatów oraz całego obszaru funkcjonalnego.

Rysunek 23 Położenie Obszaru Funkcjonalnego w województwie opolskim

Źródło: www.odnowawsi.eu

Jak widać na powyższej mapie, powiat kluczborski położony jest w północnej części województwa opolskiego, powiat namysłowski w północno-zachodniej, a powiat oleski w północno-wschodniej części. Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno (dalej: OF KNO) graniczy

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

od strony północnej z województwem wielkopolskim i łódzkim, od strony wschodniej z województwem śląskim, a od strony zachodniej z województwem dolnośląskim, natomiast od południa z powiatami: strzeleckim, brzeskim i opolskim.

OF KNO składa się łącznie z 16 gmin, z czego 4 gminy należą do powiatu kluczborskiego, 5 do powiatu namysłowskiego, a 7 do powiatu oleskiego:

- **powiat kluczborski:**
 - gmina Kluczbork (gm. miejsko-wiejska)
 - gmina Byczyna (gm. miejsko-wiejska)
 - gmina Wołczyn (gm. miejsko-wiejska)
 - gmina Lasowice Wielkie (gm. wiejska)
- **powiat namysłowski:**
 - gmina Namysłów (gm. miejska)
 - gmina Domaszowice (gm. wiejska)
 - gmina Pokój (gm. wiejska)
 - gmina Świerczów (gm. wiejska)
 - gmina Wilków (gm. wiejska)
- **powiat oleski:**
 - gmina Olesno (gm. miejska)
 - gmina Dobrodzień (gm. miejska)
 - gmina Gorzów Śląski (gm. miejska)
 - gmina Praszka (gm. miejska)
 - gmina Radłów (gm. wiejska)
 - gmina Rudniki (gm. wiejska)
 - gmina Zębowice (gm. wiejska)

Powierzchnia OF KNO wynosi 2573 km², co stanowi 33,1% powierzchni województwa opolskiego, a zamieszkuje ją łącznie 178 425 mieszkańców — 17,6% ludności województwa opolskiego. W poniższej tabeli zostały przedstawione niniejsze dane w rozbiciu na powiaty wchodzące w skład OF KNO.

Tabela 35 Powierzchnia i ludność powiatów wchodzących w skład OF KNO (stan na 2012 r.)

powiat	powierzchnia [km ²]	ludność
kluczborski	852	67 558
namysłowski	748	43 011
oleski	973	65 867

razem

2573

178 425

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

1.2. Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego

Obszar funkcjonalny, obejmujący powiat kluczborski, namysłowski i oleski, zlokalizowany jest w północnej części województwa opolskiego. Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną J. Kondrackiego OF KNO położony jest na Nizinie Śląskiej (makroregion), stąd też w krajobrazie dominują tereny nizinne, a występujące nierówności nie przekraczają wartości 20–40 m. Najważniejszymi rzekami Obszaru Funkcjonalnego jest rzeka Stobrawa i rzeka Widawa (obie rzeki stanowią prawy dopływ Odry).

Między rozwojem społeczno-gospodarczym a zagospodarowaniem przestrzennym istnieje wysoki stopień współzależności. Sposób gospodarowania przestrzenią może zarówno stymulować, jak i ograniczać rozwój regionalny. Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* województwo opolskie zostało podzielone na następujące płaszczyzny (patrz: Rysunek 24 Bieguny wzrostu i obszary problemowe województwa opolskiego):

- bieguny wzrostu,
- obszary problemowe.

Do biegunów wzrostu zostały zaliczone:

- ośrodek wojewódzki (Opole) z obszarem funkcjonalnym (Aglomeracja Opolska),
- ośrodki subregionalne (Brzeg, Kędzierzyn-Koźle, **Kluczbork**, Nysa) i ich obszary funkcjonalne.

Natomiast do obszarów problemowych zaliczono:

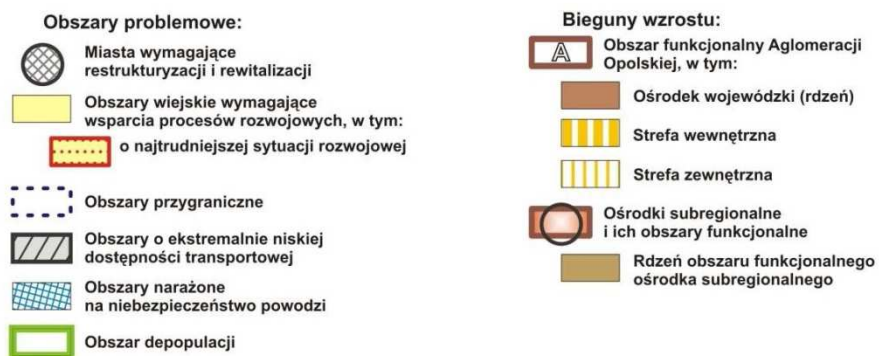
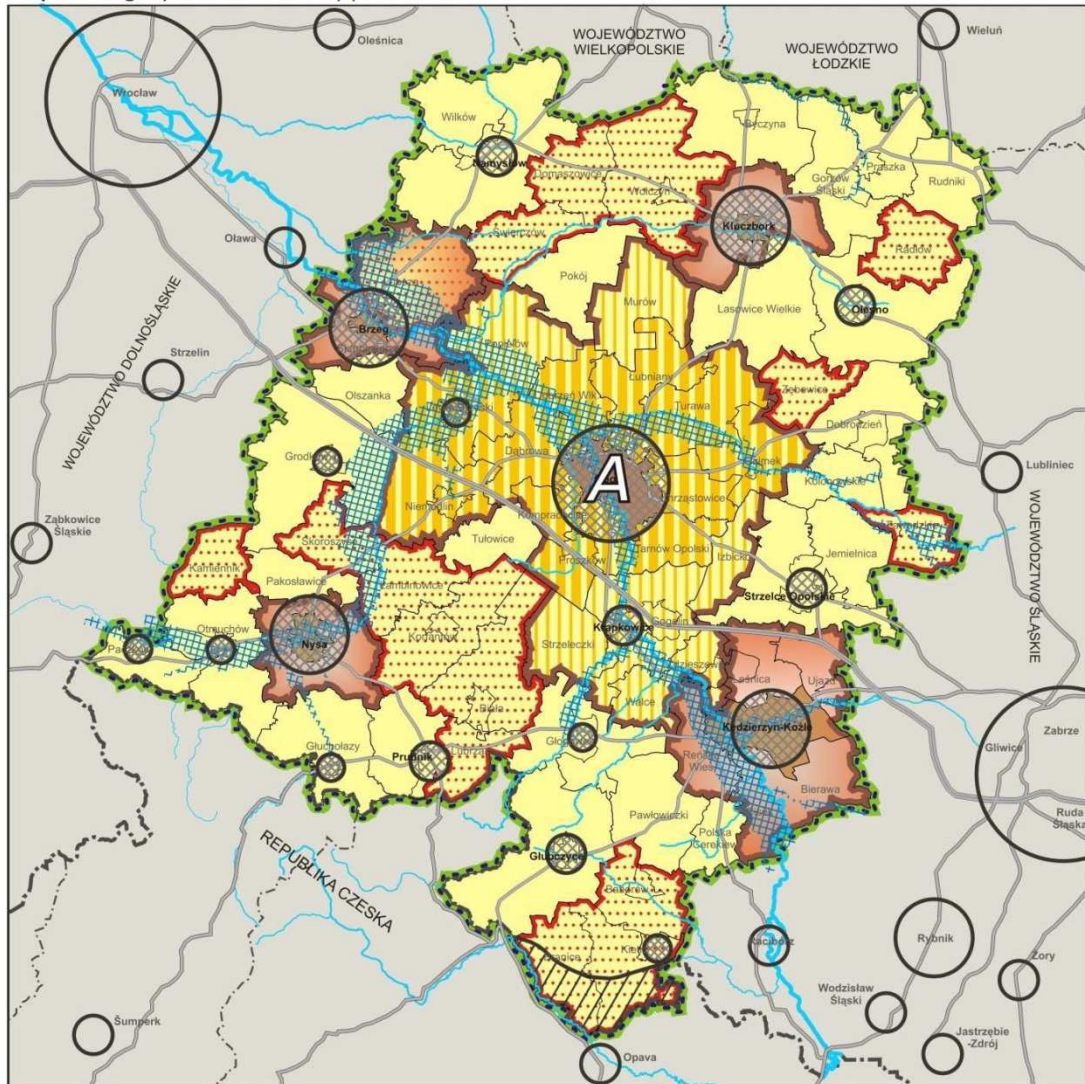
- obszar depopulacji (całe województwo ze szczególnym uwzględnieniem podregionu opolskiego w ramach postulowanego NUTS3),
- **obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych, w tym o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej (w tym gmina Domaszowice i Świerczów w powiecie namysłowskim),**
- **miasta wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji (Opole, 4 ośrodki subregionalne, pozostałe miasta powiatowe i miasta powyżej 5 tys. mieszkańców z podregionu nyskiego w ramach postulowanego NUTS3),**
- obszary przygraniczne,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi,
- obszary o ekstremalnie niskiej dostępności transportowej.

W układzie terytorialnym w województwie opolskim podregion nyski, w którego skład wchodzi powiat oleski, jest zaliczany do obszarów o najniższym, statystycznym poziomie rozwoju społeczno-

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

gospodarczego w kraju. Natomiast podregion opolski, w którego skład wchodzi powiat kluczborski i namysłowski, wyróżnia wyższy poziom wyludniania.

Mapa 8. Bieguny wzrostu i obszary problemowe

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 24 Bieguny wzrostu i obszary problemowe województwa opolskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Miastu Kluczbork, jako ośrodkowi subregionalnemu zaliczonemu do biegunów wzrostu, powinno towarzyszyć oddziaływanie służące przyspieszeniu procesów rozwojowych. Miasto jest centrum przyciągającym kapitał ludzki, finansowy i materialny, z kolei obszary miejskie Kluczborka są strefami rozwoju regionu. Zarówno w mieście, jak i w obszarach miejskich powinna następować integracja funkcjonalna z otoczeniem wiejskim, co pozwoli znacznie zwiększyć możliwości rozwojowe OF KNO. Kluczbork jako miasto o średniej wielkości (powyżej 20 tys. mieszkańców) ma duże znaczenie w sferze gospodarczej oraz w sferze zaspokajania dostępu do usług publicznych średniego i wyższego rzędu. Podejmowane działania powinny wpływać na zwiększenie jego znaczenia gospodarczego i społecznego, dzięki któremu w bardziej efektywny sposób zostanie wykorzystany potencjał całego regionu. Rozwijanie czy uzupełnianie funkcji społecznych, gospodarczych i publicznych wpłynie na zwiększenie roli Kluczborka jako dostawcy lepszych miejsc pracy oraz usług decydujących o możliwościach rozwojowych społeczeństw regionalnych, w tym zamieszkujących tereny wiejskie.

Z kolei pozostałe ośrodki i obszary wiejskie (powiat namysłowski i oleski) powinny zostać w większym stopniu włączone w procesy rozwoju regionalnego, a aby tego dokonać obszary wiejskie powinny stać się atrakcyjnym miejscem pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń.

Gmina Kluczbork (powiat kluczborski) położona jest na skrzyżowaniu ważnych szlaków transportowych łączących Górny Śląsk z Wielkopolską i Pomorzem Zachodnim oraz z Dolnym Śląskiem, a także Śląsk Opolski z Ziemią Łódzką. Układ komunikacyjny determinuje organizację przestrzenną całej gminy Kluczbork. Podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy powinny koncentrować się na istniejącym lub zmodernizowanym układzie komunikacyjnym, przy czym działalność ta powinna brać pod uwagę środowisko przyrodnicze, kulturowe, powiązania infrastrukturalne, stan zagospodarowania przestrzennego oraz rysujące się tendencje gospodarcze i społeczne w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym. Jednostki osadnicze tworzą układ koncentryczno-pasmowy, w którym centralne miejsce zajmuje miasto Kluczbork. W kierunku miasta zbiegają się promieniście drogi łączące miejscowości z siedzibą gminy i powiatu. Na układ promienisty nakłada się układ pasmowy — powstały w dolinach cieków wodnych oraz wzdłuż krawędzi kompleksu leśnego w południowo-zachodniej części gminy. Kluczbork wraz ze wsiami Ligotą Dolną, Ligotą Zamecką i Ligotą Górną tworzy jeden zespół osadniczy. W układzie przestrzennym obszaru miasta i przyległych wsi można wyróżnić kilka stref o wyraźnie zarysowujących się funkcjach:

- stare miasto — obejmuje tereny położone na południe od linii dawnych murów obronnych, jest to obszar historycznej tożsamości miasta — liczne zabytki architektury i budownictwa wraz z zabytkowym układem urbanistycznym, obszar ten pełni funkcję usługowo-mieszkaniową;

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- dzielnica śródmiejska — tworzy pierścień wokół starego miasta z różnorodną zabudową, obszary mieszkaniowe przeplatają się tu z przemysłowo-składowymi oraz z większymi kompleksami ogrodów, dzielnica pełni funkcję mieszkaniową, usługową, komunikacyjną i przemysłową;
- dzielnica przemysłowo-składowa — zlokalizowana jest w południowo-zachodniej i zachodniej części Kluczborka, wzdłuż linii i terenów kolejowych, przy licznych zakładach przemysłowych usytuowane są tereny magazynowo-składowe;
- dzielnica rekreacyjno-wypoczynkowa — położona jest w południowo-wschodniej części miasta, jest to dzielnica zieleni, na którą składają się park miejski, las komunalny, cmentarze, tereny łąkowe oraz obiekty sportowe;
- obrzeżne dzielnice mieszkaniowe — na północy i zachodzie zlokalizowane są głównie osiedla wielorodzinne, a w południowej i wschodniej części osiedla zabudowy jednorodzinnej;
- wsie przymiejskie — wsie mające cały szereg związków produkcyjnych, usługowych, administracyjnych, transportowych i infrastrukturalnych, zabudowa zagrodowa przeplata się z budynkami jednorodzinnymi i wielorodzinnymi oraz z zakładami produkcyjnymi i usługowymi, składami handlowymi i bazami transportowo-sprzętowymi.

W strukturze przestrzennej miasta największe problemy związane są z przebiegiem przez obszar śródmieścia linii kolejowych i dróg o znaczeniu ponadlokalnym.

Gmina Byczyna (powiat kluczborski) posiada klarowny charakter sieci osadniczej — zarówno miasta, jak i poszczególne wsie są wyraźnie wyodrębnione w strukturze przestrzennej, a główny ośrodek, czyli miasto Byczyna, położony jest w centrum gminy. W układzie przestrzennym Byczyny można wyróżnić:

- stare miasto — obejmuje tereny zabudowy położone w granicach istniejących murów obronnych z bramami miejskimi zlokalizowanymi po wschodniej i zachodniej stronie, jest to obszar historycznej tożsamości miasta, który posiada liczne zabytki architektury i budownictwa oraz zabytkowy układ urbanistyczny;
- bezpośredni obszar zewnętrzny wokół murów — obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z zabudową usługową i terenami zieleni;
- obszar położony na południowy zachód od DK 11 do linii kolejowej — tereny zabudowy związanej z działalnością gospodarczą (składy, magazyny);
- obszar położony na północny-zachód od DK 11 — tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z cmentarzem komunalnym na północy;
- obrzeża miasta — luźna zabudowa zagrodowa wraz z zabudową usługową (bazy transportowo-przemysłowe, rzemiosło usługowe).

W strukturze przestrzennej miasta największe problemy związane są z przebiegiem przez obszar miasta DK 11 o znaczeniu ponadlokalnym — droga klasy głównej ruchu przyspieszonego (GP)

o dużym natężeniu ruchu (w tym taboru ciężarowego). Droga ta na terenie zabudowanym gminy nie spełnia żadnych wymogów technicznych, a z uwagi na to, że działania decyzyjne w tym zakresie leżą poza kompetencjami Gminy, wszelkie plany dotyczące budowy obwodnicy realizować może jedynie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad jako zarządca DK 11. Wyłącznym zadaniem Gminy w związku z tym problemem jest rezerwowanie w planowaniu miejscowym terenów pod obwodnicę zgodnie z ustaleniami *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego*. Poza komunikacją drogową problemem dla miasta jest zły stan techniczny zabudowy — Gmina posiada plan rewaloryzacji starej i zabytkowej części Byczyny, ale zakres prac uzależniony jest od uzyskanych funduszy na ten cel.

W **Gminie Wołczyn** układ zabytkowy tworzy linia obwodowa miasta, szachownicowy układ ulic i szerokość działek budowlanych narzucająca układ kalenicowy. Funkcja mieszkaniowa i usługowa koncentruje się w centrum miasta, natomiast obszarami koncentracji funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych jest wschodnia część miasta z istniejącymi już terenami i obiektami sportowymi — na tym terenie istnieje rezerwa około 30 ha pod funkcję rekreacyjno-sportową.

Gmina Lasowice Wielkie powstała w obecnym kształcie w 1973 roku. Administracyjnie podzielona jest na 13 sołectw. Największe bogactwo gminy stanowią lasy, które w stosunku do powierzchni gminy zajmują około 62%. W części północnej gminy następuje duży rozwój indywidualnych gospodarstw rolnych, natomiast część południowa nastawiona jest przede wszystkim na budownictwo indywidualne typu wypoczynkowego i letniskowego dla mieszkańców ościennych województw.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej **Gminy Namysłów** dominują tereny mieszkaniowe. W mieście znajduje się sześć osiedli mieszkaniowych promieniście rozłożonych wokół ścisłego centrum, stanowiącego ośrodek życia społecznego i gospodarczego. W samym centrum Namysłowa zlokalizowane są obiekty użyteczności publicznej (w tym urzędy, ośrodek kultury, banki i punkty usługowe). Znaczną część miasta zajmują tereny zieleni (szczególnie zieleń parkowa). Największe powierzchniowo obszary znajdują się w południowej części miasta, z kolei równomiernie rozłożone małe enklawy zieleni (skwery, zieleńce, parki, podwórka) koncentrują się w centrum. Powyższe tereny zielone wraz z placami zabaw dla dzieci pełnią funkcję rekreacyjną, są miejscem spotkań mieszkańców miasta i korzystnie wpływają na ogólny wizerunek Namysłowa. W granicach Namysłowa znajdują się również liczne tereny zabudowy produkcyjnej, baz, składów i magazynów oraz tereny przeznaczone na użytki rolne. Tereny projektowanej zabudowy przemysłowej w granicach miasta determinują możliwości przyszłego rozwoju Namysłowa. Większość zakładów produkcyjnych zlokalizowana jest poza granicami centrum, dzięki czemu nie wpływają one negatywnie na estetykę miasta. W układzie przestrzenno-funkcjonalnym Namysłowa można wydzielić następujące typy zagospodarowania:

- centrum miasta,
- promienista zabudowa mieszkalna,

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- zabudowa usługowa,
- tereny istniejącej i projektowanej zabudowy przemysłowej,
- tereny zieleni,
- użytki rolne.

Przez teren miasta przebiegają szlaki komunikacji drogowej o znaczeniu regionalnym (DK 39 i DW 451) oraz linia kolejowa — układ komunikacyjny tworzy ramę miasta i warunkuje możliwości przyszłego zagospodarowania. W strukturze przestrzennej miasta największe problemy związane są z przebiegiem przez obszar miasta drogi ruchu tranzytowego (głównie DK 39). Istotnym problemem jest również stan zagospodarowania i jakość zabudowy ścisłego centrum miasta — obszar ten wymaga znacznej modernizacji, w tym podjęcia działań zmierzających do renowacji zabytkowych kamienic, remontu nawierzchni ulic i przestrzeni publicznej, a także likwidacji ruchu kołowego w przestrzeni rynku.

W skład **Gminy Domaszowice** wchodzi 11 jednostek osadniczych wiejskich, które są stosunkowo równomiernie rozmieszczone na obszarze gminy. Poszczególne wsie są wyraźnie wyodrębnione w strukturze przestrzennej gminy i stanowią zespoły skupionej zabudowy usytuowanej w ciągach istniejących dróg, dzięki czemu charakter sieci osadniczej jest czytelny. Zabudowa poszczególnych wsi w gminie to przede wszystkim zabudowa zagrodowa pochodząca z przełomu XIX i XX wieku.

Gmina Pokój składa się z 18 jednostek osadniczych, w tym z 13 sołectw i 5 przysiółków. Siedzibą władz samorządowych gminy jest wieś Pokój, która stanowi również centrum kulturalno-gospodarcze gminy. Ośrodek spełnia głównie funkcje administracyjne gminy o znaczeniu gminnym i ponadlokalnym, mieszkaniowo-usługowe, koncentracji działalności gospodarczej gminy, lecznictwa specjalistycznego oraz leśnictwa, rolnictwa i gospodarki rybackiej.

W skład **Gminy Świerczów** wchodzi 11 sołectw oraz kilkanaście mniejszych miejscowości, przysiółków i dawnych folwarków. Gminnym centrum administracyjnym jest położona w centralnej części gminy miejscowość Świerczów. Gęstość sieci osadniczej mierzona liczbą miejscowości podstawowych (tj. bez przysiółków) na 100 km² powierzchni wynosi 13,64 i jest wartością wyższą od wskaźnika charakteryzującego zarówno powiat namysłowski (11,76), jak i całe województwo opolskie (12,99).

Gmina Wilków składa się z jednostek osadniczych wiejskich, a siedzibą samorządu lokalnego — ośrodkiem gminnym jest Wilków. Poszczególne wsie są wyraźnie wyodrębnione w strukturze przestrzennej gminy, dzięki czemu charakter sieci osadniczej jest czytelny. Zabudowa poszczególnych wsi w gminie to przede wszystkim zabudowa zagrodowa pochodząca z przełomu XIX i XX wieku. W mniejszym zakresie i głównie w Wilkowie realizowana jest nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Gmina Olesno posiada strukturę przestrzenną, która charakteryzuje się wysokim udziałem terenów zalesionych, dużym rozdrobnieniem jednostek osadniczych, dobrze rozwiniętą siecią dróg

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

w układzie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych oraz dominującym znaczeniem miasta Olesno wyróżniającym się walorami urbanistyczno-architektonicznymi i różnorodnością pełnionych funkcji. Z analizy stanu zagospodarowania przestrzennego i uwarunkowań rozwojowych miasta i wiejskich jednostek osadniczych wynika, że nie istnieją żadne istotne ograniczenia przestrzenne — jedyne ograniczenia tkwią w czynnikach demograficznych i gospodarczych. We wszystkich jednostkach osadniczych dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy, którą wyznaczają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego — miasto Olesno posiada znaczne tereny rozwojowe wyznaczone w planie miejscowym, które mogą być uzupełniane w miarę narastania potrzeb.

Gmina Dobrodzień składa się z 16 sołectw. Gmina posiada charakter rolniczo-przemysłowy, a jej funkcje produkcyjne z roku na rok zyskują na coraz większym znaczeniu. Stolicą gminy jest Dobrodzień, który posiada dogodne warunki zarówno dla inwestowania, jak i całorocznego wypoczynku.

W skład **Gminy Gorzów Śląski** wchodzi 14 sołectw. Pod względem funkcjonalno-przestrzennym gmina charakteryzuje się przeważającym udziałem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wpływ na kształtowanie się systemu osadniczego miał przede wszystkim układ komunikacyjny, dlatego sieć osadnicza gminy skupiona jest głównie przy ciągach komunikacyjnych w postaci pasm zabudowy.

Sieć osadniczą **Gminy Praszka** tworzą miasto Praszka i 16 wsi sołeckich oraz 7 osad wiejskich. Miasto Praszka jest gminnym ośrodkiem obsługi ludności — pełni funkcję przemysłową, mieszkaniową i usługową. Najczęściej występującym układem przestrzennym w gminie jest przydrożnica o charakterze zwartym lub rozproszonym. Kilka wsi ma układ ulicowy.

Obszar **Gminy Radłów** stanowią przede wszystkim tereny otwarte, użytkowane rolniczo oraz lasy. Zabudowa koncentruje się w 12 wsiach i kilku przysiółkach. Jest to głównie zabudowa zagrodowa związana z działalnością rolniczą. Na terenie gminy istnieją również niewielkie zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i pojedyncze budynki wielorodzinne. Usługi publiczne koncentrują się w miejscowości gminnej.

Gmina Rudniki składa się z 21 sołectw i jest gminą typowo rolniczą. Na terenie gminy znajdują się dwie główne drogi krajowe: nr 43 relacji Częstochowa – Rudniki – Wieluń oraz nr 42 relacji Namysłów – Kluczbork – Rudniki – Radomsko – Starachowice. Poza drogami krajowymi przez teren gminy przebiegają również drogi powiatowe i gminne, które uzupełniają układ komunikacyjny gminy.

W skład **Gminy Zębowice** wchodzi 8 sołectw. Gmina charakteryzuje się zabudową rozproszoną, o której świadczy fakt, że obok małej liczby sołectw, istnieje tutaj wiele przysiółków. Miejscowościami o największej intensywności zabudowy są Zębowice, Radawie i Kadłub Wolny.

1.3. Oferta terenów inwestycyjnych

OF KNO dysponuje licznymi terenami inwestycyjnymi zlokalizowanymi w każdym z powiatów członkowskich. Zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego większość ofert

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

terenów inwestycyjnych przeznaczona jest pod zabudowę przemysłową i usługowo-produkcyjną. Na Obszarze Funkcjonalnym znajdują się również tereny przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne czy działalność rolniczą. Znaczna część terenów jest uzbrojona m.in. w sieć elektryczną, wodno-kanalizacyjną, gazową i łącze telefoniczne. W powiecie kluczborskim wśród ofert inwestycyjnych znajdują się m.in. tereny zabudowane stacją paliw wraz z całą infrastrukturą oraz działka o powierzchni 0,0584 zabudowana budynkiem parterowym, a także tereny niezabudowane składające się z 31 działek pod budownictwo jednorodzinne. Z kolei w powiecie namysłowskim oferta inwestycyjna obejmuje zarówno teren o powierzchni 6,3110 ha znajdujący się w Podstrefie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK (przy ul. Oleśnickiej), który zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod zabudowę przemysłową, jak i działki budowlane pod budownictwo jednorodzinne. Poniższa tabela przedstawia krótką charakterystykę terenów inwestycyjnych powiatu namysłowskiego.

Tabela 36 Charakterystyka terenów inwestycyjnych powiatu namysłowskiego

Dane podstawowe	Krótka charakterystyka terenu inwestycyjnego
<p>Teren nr 1 — Podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK</p> <p>Położenie: Namysłów, ul. Oleśnicka</p> <p>Powierzchnia całkowita nieruchomości: 6,3110 ha</p> <p>Przeznaczenie terenu: zabudowa przemysłowa, bazy, składy, magazyny</p>	<p>Połączenia transportowe: Działka położona jest w zachodniej części miasta (poza sferą zabudowy), bezpośrednio przy asfaltowej drodze wojewódzkiej nr 451 relacji Wrocław – Namysłów (odległość terenu od DK 39 = 2 km, od autostrady A4 = 45 km) oraz przy linii kolejowej Wrocław – Kluczbork (stacja PKP oddalona o 2 km od terenu).</p> <p>Infrastruktura: Na terenie zlokalizowana jest sieć energetyczna wysokiego napięcia; przez teren przebiega sieć gazowa średniego ciśnienia średnicy 160 mm; dla terenu zapewnione są dostawy wody w ilości 2000 m³/dobę i ciśnieniu 3,5 bar; kanalizacja sanitarna przy granicy działki o średnicy 250 mm; istnieje możliwość przejęcia podczyszczonych wód deszczowych do gminnego rowu melioracyjnego; teren wyposażony w sieć telefoniczną.</p>

Teren nr 2 — ul. Sycowska

Położenie: Namysłów, ul. Sycowska

Powierzchnia całkowita nieruchomości: 2,8446 ha

Przeznaczenie terenu: zabudowa usługowo-produkcyjna oraz hurtowanie, bazy, giełdy towarowe, stacje paliw i stacje obsługi pojazdów

Połączenia transportowe: działka położona jest w zachodniej części miasta (poza sferą zabudowy) bezpośrednio przy drodze powiatowej nr 1103 relacji Namysłów – Syców (odległość terenu od DK 39 = 2 km, od autostrady A4 = 45 km), stacja kolejowa Namysłów znajduje się w odległości 2 km od działki.

Infrastruktura: Dostawa energii elektrycznej w ilości 1,0 MW zapewniona jest z istniejącej sieci energetycznej 15 kV; w odległości 100 m od działki przebiega sieć gazowa średniego ciśnienia o średnicy DN 100; teren zasilany jest w wodę z wodociągu o średnicy 200 mm zlokalizowanego przy działce; przy granicy terenu zlokalizowana jest sieć kanalizacji sanitarnej o średnicy 200 mm; istnieje możliwość odprowadzenia wód deszczowych do rowu melioracyjnego przylegającego do terenu; ok. 300 m od terenu. znajduje się sieć telefoniczna.

Teren nr 3 — ul. Łaczańska

Położenie: Namysłów, ul. Łaczańska

Powierzchnia całkowita nieruchomości: 55,7701 ha

Przeznaczenie terenu: zabudowa usługowo-produkcyjna oraz hurtowanie, bazy, giełdy towarowe, stacje paliw i stacje obsługi pojazdów, budynki z wydzielonym mieszkaniem integralnie związanym z prowadzoną działalnością o powierzchni nie większej niż 100 m²

Połączenia transportowe: działka położona jest poza sferą zabudowy bezpośrednio przy drodze powiatowej nr 1117 relacji Namysłów – Ziemielowice (odległość terenu od DK 39 = 2 km, od autostrady A4 = 45 km), stacja kolejowa Namysłów znajduje się w odległości 2 km od działki.

Infrastruktura: Zasilanie w energię elektryczną wymaga budowy linii kablowej długości ok. 3 km, odległość przyłącza do granicy działki wynosi ok. 1500 m; pobór wody do celów socjalnych i przemysłowych możliwy z sieci miejskiej po wykonaniu przyłącza długości 1600 m; przez teren przebiega kolektor tłoczny o średnicy 140 mm; odprowadzanie wód deszczowych podczyszczonych jest możliwe do istniejących rowów melioracyjnych; sieć telefoniczna znajduje się przy granicy działki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Namysłowie

Powiat oleski dysponuje znacznymi obszarami inwestycyjnymi przeznaczonymi m.in. pod wielofunkcyjną działalność gospodarczą, usługową, produkcyjną oraz pod budownictwo mieszkaniowe i działalność rolniczą.

Sytuacja powiatów wchodzących w skład OF KNO jest podobna w zakresie terenów inwestycyjnych — wykazują zbliżoną liczbę terenów, na których można rozpocząć inwestycje oraz

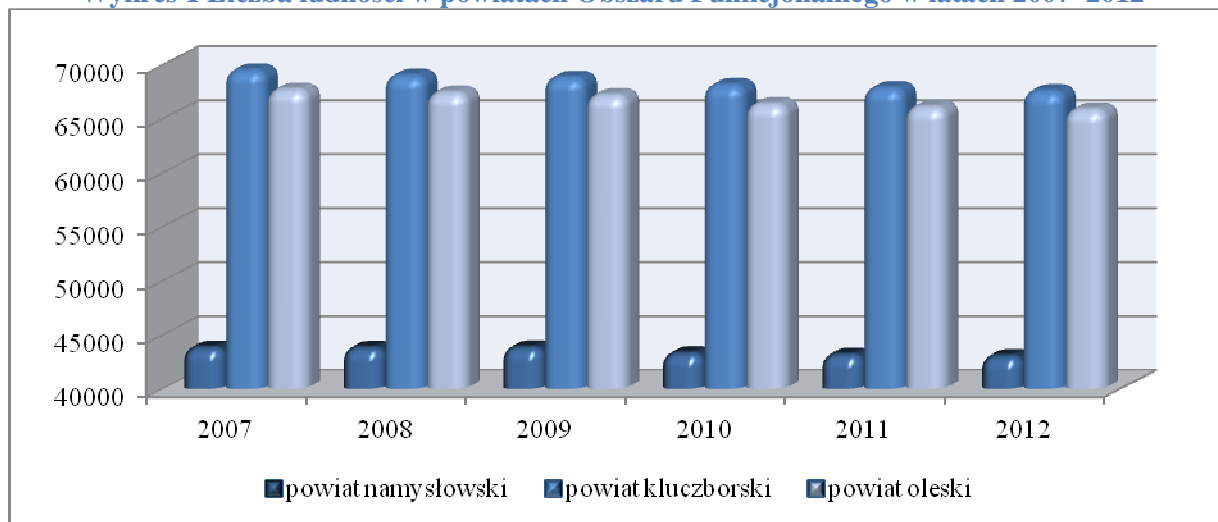
Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

podobny stan tych nieruchomości. Znaczna część terenów posiada niezbędną infrastrukturę (woda, elektryczność, kanalizacja), jednak niektóre tereny wymagają jeszcze uzbrojenia celem zwiększenia wartości i atrakcyjności inwestycyjnej. Tereny inwestycyjne OF KNO powinny zostać lepiej przygotowane pod względem uzbrojenia oraz dróg dojazdowych, aby zwiększyć ich atrakcyjność dla inwestorów.

2. Mieszkańcy i kapitał społeczny

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno zamieszkuje 178 425 mieszkańców, z czego najwięcej przypada na powiat kluczborski — 67 558 osób, a następnie na powiat oleski — 65 867 osób i najmniej na powiat namysłowski — 43 011 (powiat namysłowski pod względem liczby mieszkańców zajmuje ostatnie miejsce wśród wszystkich powiatów województwa opolskiego). Zgodnie z danymi z roku 2012r. większa część ludności OF KNO (41,6%) zamieszkuje miasta — wskaźnik urbanizacji dla powiatu kluczborskiego wyniósł 51%, dla powiatu namysłowskiego — 37,5% , a dla powiatu oleskiego — 36,4%.

Wykres 1 Liczba ludności w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w latach 2007–2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Liczba ludności poszczególnych powiatów OF KNO w latach 2007–2012 z roku na rok malała i według prognoz na kolejne lata tendencja ta będzie się jeszcze utrzymywać — do 2020 r. w powiecie namysłowskim liczba mieszkańców spadnie do 42 152 osób, w powiecie kluczborskim do 64 194, a w powiecie oleskim do 61 724. Wyludnianie się regionu oraz starzenie się mieszkańców stanowią główne wyzwania rozwoju rzutujące na obecny i przyszły rozwój tak OF KNO, jak i całego województwa opolskiego. W latach 2002–2011 liczba mieszkańców województwa opolskiego zmniejszyła się o 4,6% względem wzrostu o 0,7% przeciętnie w kraju.¹¹ W poniższych tabelach zostały zawarte prognozy do 2020 r. dotyczące ludności zamieszkującej powiaty OF KNO i obrazujące ryzyko depopulacji niniejszych regionów.

¹¹ Na podstawie: *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.*

Tabela 37 Prognozy demograficzne dla powiatu kluczborskiego na lata 2015–2020

Rok	Ogółem			Miasto			Wieś		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2015	66 182	32 280	33 902	33 292	16 036	17 256	32 890	16 244	16 646
2016	65 748	32 074	33 674	33 033	15 913	17 120	32 715	16 161	16 554
2017	65 346	31 883	33 463	32 795	15 803	16 992	32 551	16 080	16 471
2018	64 946	31 702	33 244	32 559	15 698	16 861	32 387	16 004	16 383
2019	64 564	31 529	33 035	32 336	15 596	16 740	32 228	15 933	16 295
2020	64 194	31 360	32 834	32 111	15 493	16 618	32 083	15 867	16 216

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035

Tabela 38 Prognozy demograficzne dla powiatu namysłowskiego na lata 2015–2020

Rok	Ogółem			Miasto			Wieś		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2015	42 870	21 000	21 870	15 412	7 410	8 002	27 458	13 590	13 868
2016	42 724	20 947	21 777	15 288	7 360	7 928	27 436	13 587	13 849
2017	42 587	20 890	21 697	15 174	7 310	7 864	27 413	13 580	13 833
2018	42 432	20 821	21 611	15 049	7 255	7 794	27 383	13 566	13 817
2019	42 293	20 762	21 531	14 935	7 204	7 731	27 358	13 558	13 800
2020	42 152	20 703	21 449	14 822	7 155	7 667	27 330	13 548	13 782

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035

Tabela 39 Prognozy demograficzne dla powiatu oleskiego na lata 2015–2020

Rok	Ogółem			Miasto			Wieś		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2015	63 838	31 124	32 714	22 938	11 018	11 920	40 900	20 106	20 794
2016	63 363	30 907	32 456	22 715	10 906	11 809	40 648	20 001	20 647
2017	62 932	30 717	32 215	22 516	10 813	11 703	40 416	19 904	20 512
2018	62 510	30 523	31 987	22 321	10 712	11 609	40 189	19 811	20 378
2019	62 084	30 327	31 757	22 136	10 617	11 519	39 948	19 710	20 238
2020	61 724	30 169	31 555	21 964	10 530	11 434	39 760	19 639	20 121

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035

Tabela 40 Ruch naturalny w powiatach obszaru funkcjonalnego — porównanie roku 2009 i 2012

	powiat kluczborski		powiat namysłowski		powiat oleski	
	2009	2012	2009	2012	2009	2012
Urodzenia żywe	594	566	476	403	588	594
Zgony ogółem	661	676	399	498	648	652
Zgony niemowląt	0	7	2	3	5	1
Przyrost naturalny	-67	-110	77	-95	-60	-58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

W 2012 na całym Obszarze Funkcjonalnym urodziło się 1563 dzieci — o 95 dzieci mniej niż w roku 2009 (wówczas było 1658 urodzeń żywych). W 2012 roku najwięcej dzieci urodziło się w powiecie oleskim (594 dzieci), a najmniej w powiecie namysłowskim (403 dzieci). Z kolei najwięcej zgonów ogółem w 2012 roku było w powiecie kluczborskim (676 zgonów), a najmniej w powiecie namysłowskim (498). Liczba zgonów w każdym z powiatów wzrosła od 2009 roku średnio o 39 zgonów — największy wzrost odnotowano w powiecie oleskim. W powiecie kluczborskim odnotowano najwyższy wzrost zgonów niemowląt, w pozostałych powiatach wskaźnik ten zmalał. Średni wskaźnik urodzeń żywych na 1000 osób na analizowanym obszarze wyniósł 8,9 (stan na rok 2012) — najwyższy był w powiecie namysłowskim, gdzie wyniósł 9,4 urodzenia żywe na 1000 mieszkańców, a najniższy w powiecie kluczborskim – 8,4.

Tabela 41 Dane demograficzne Obszaru Funkcjonalnego na tle województwa i Polski w 2012 r.

	OF KNO	woj. opolskie	Polska
Gęstość zaludnienia [os./km²]	68	107	123
Przyrost naturalny na 1000 ludności	- 1,6	- 1,2	0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	27,1	28,1	27,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Gęstość zaludnienia na terenie powiatów OF KNO wynosi odpowiednio: powiat kluczborski — 79 os./km², powiat namysłowski — 57 os./km², powiat oleski — 68 os./km². Gęstość zaludnienia na Obszarze Funkcjonalnym obliczono jako średnią arytmetyczną gęstości zaludnienia kolejnych powiatów wchodzących w skład OF KNO, stąd też wynosi ona 68 os./km². Wskaźnik ten jest dużo niższy od gęstości zaludnienia w województwie opolskim i Polsce w roku 2012, która wynosi odpowiednio 107 i 123. Przyrost naturalny w OF KNO w 2012 r. był na ujemnym poziomie (-1,6), podobnie jak w województwie opolskim. Pod względem obciążenia demograficznego, czyli ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, wskaźnik dla OF KNO (27,1) jest zbliżony do wskaźnika Polski (27,9).

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Analizując powyższe dane i łącząc je z danymi dotyczącymi liczby ludności, można uznać, że sytuacja w powiatach tworzących Obszar Funkcjonalny nie jest do końca ustabilizowana, a uwarunkowania demograficzne są niekorzystne przede wszystkim ze względu na tendencję malejąca liczby ludności i ujemny przyrost naturalny.

Tabela 42 Saldo migracji w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r.

	pow. kluczborski	pow. namysłowski	pow. oleski	OF KNO
Saldo migracji (wewnętrznych i zagranicznych)	-100	-25	-64	-63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Saldo migracji wewnętrznych (czyli związanych z przekraczaniem granic jednostek administracyjnych w obrębie kraju) i zagranicznych (przemieszczanie ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania) w Obszarze Funkcjonalnym osiągnęło wynik ujemny, co oznacza, że więcej osób opuściło powiaty należące do OF KNO, niż do niego napłynęło. Znaczące dla struktury ludności (odpływów migracyjnych — zwłaszcza młodych wykształconych osób oraz chłonności rynku pracy) ma położenie w sąsiedztwie dwóch silnych ośrodków — Aglomeracji Wrocławskiej i konurbacji Górnośląskiej. Sytuacja ta może ulec zmianie ze względu na wzrost atrakcyjności regionu jako miejsca zamieszkania czy wzmożeniu inwestycji zewnętrznych na tym terenie dzięki funkcjonowaniu OF KNO.

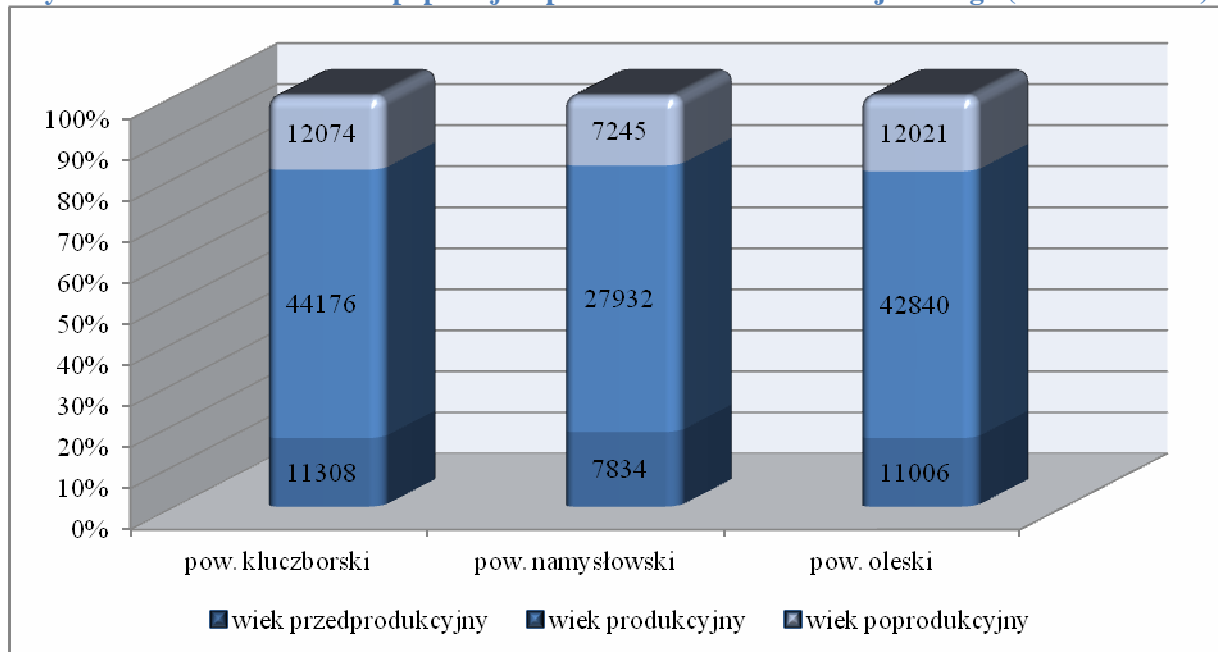
Tabela 43 Struktura ekonomiczna ludności Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r.

Udział grup ekonomicznych w ludności ogółem	OF KNO	woj. opolskie	Polska
wiek przedprodukcyjny	17,6%	16,6%	18,3%
wiek produkcyjny	65,1%	65,1%	63,9%
wiek poprodukcyjny	17,3%	18,3%	17,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Powyższa tabela przedstawia strukturę wiekową ludności w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r. Grupa osób w wieku przedprodukcyjnym stanowi 17,6% ogółu ludności wchodzącej w skład OF KNO. Jest to wynik lepszy niż średnia wojewódzka, ale z kolei gorszy od średniej dla Polski. Udział osób w wieku produkcyjnym na Obszarze Funkcjonalnym wynosi 65,1% — wynik ten jest równy wskaźnikowi dla województwa opolskiego. Natomiast udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle ludności Polski wynosi 63,9%. Obszar Funkcjonalny wykazuje najmniejszy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności — 17,3%. Wartości te dla województwa opolskiego i kraju wynoszą odpowiednio 18,3% i 17,8%. Poniższe wykresy obrazują strukturę wiekową populacji poszczególnych powiatów wchodzących w skład OF KNO zgodnie ze stanem na rok 2012.

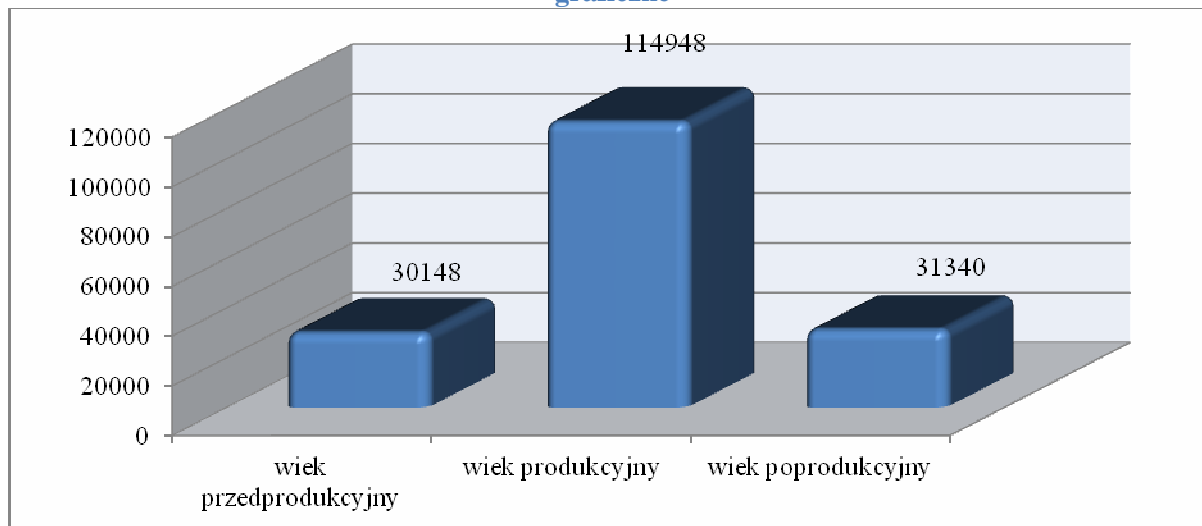
Wykres 2 Struktura wiekowa populacji w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Struktura wiekowa populacji poszczególnych powiatów wchodzących w skład OF KNO jest podobna – ludność w wieku produkcyjnym stanowi ok. 65% ludności ogółem kolejnych powiatów, ludność w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym to 16,7%–18,2% ludności ogółem. Skumulowaną wartość dla całego Obszaru Funkcjonalnego przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3 Struktura wiekowa ludności Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.) — ujęcie graficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno charakteryzuje się znaczną przewagą osób w wieku produkcyjnym wśród ogółu ludności zamieszkującej jego tereny (114 948 osób) i zbliżonymi wartościami osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (kolejno 30 148 i 31 340 osób).

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

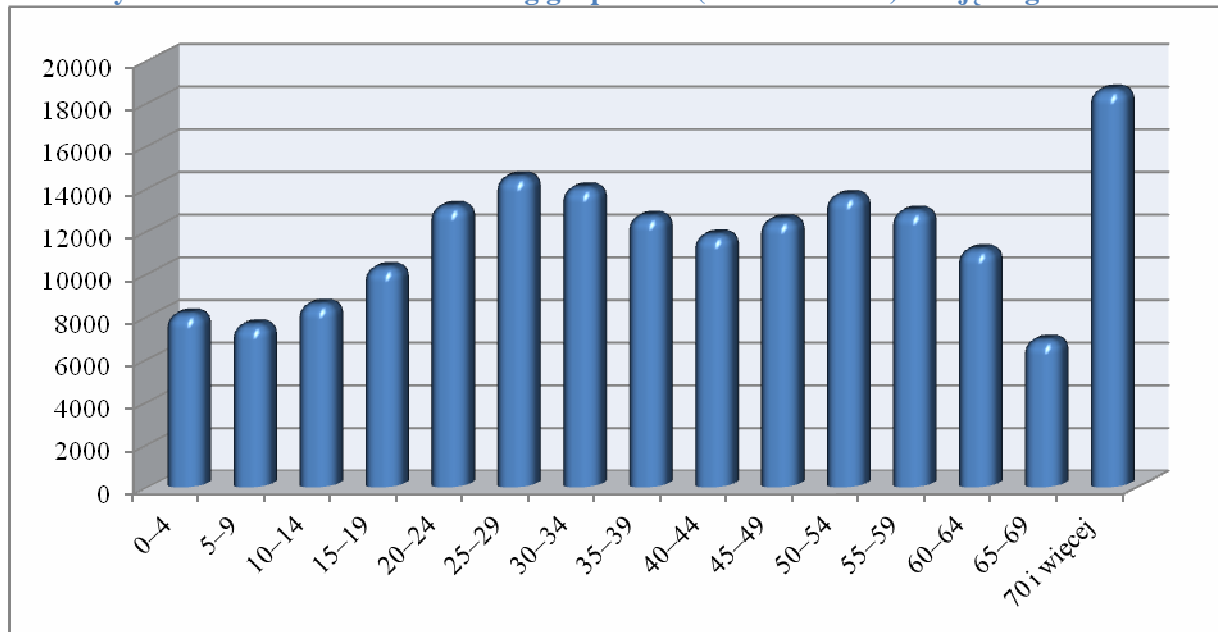
Zgodnie z poniższym podziałem populacji OF KNO na grupy wiekowe można zauważyć, że znaczą część stanowią mieszkańcy powyżej 65 roku życia — 25 483 osób (14,44% ogółu ludności analizowanego obszaru). Kolejną grupą wiekową pod względem wielkości są osoby w wieku 25–29 lat stanowiące 8,23% ogółu populacji (14 529 osób) oraz osoby w wieku 30–34 lata stanowiące 7,95% ogółu ludności (14 019 osób). Najmniejszy udział procentowy w ogóle ludności mają grupy najmłodsze, tj. 0–4 lata, 5–9 lat i 10–14 lat stanowiące kolejno 4,59%, 4,31% i 4,85% ogółu mieszkańców.

Tabela 44 Ludność OF KNO według grup wieku (stan na 2012 r.)

grupy wiekowe	liczba ludności	udział w ogóle ludności
0–4	8 106	4,59%
5–9	7 596	4,31%
10–14	8 559	4,85%
15–19	10 282	5,83%
20–24	13 149	7,45%
25–29	14 529	8,23%
30–34	14 019	7,95%
35–39	12 682	7,19%
40–44	11 809	6,69%
45–49	12 522	7,10%
50–54	13 656	7,74%
55–59	12 926	7,33%
60–64	11 118	6,30%
65–69	6 881	3,90%
70 i więcej	18 602	10,54%
razem	176 436	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

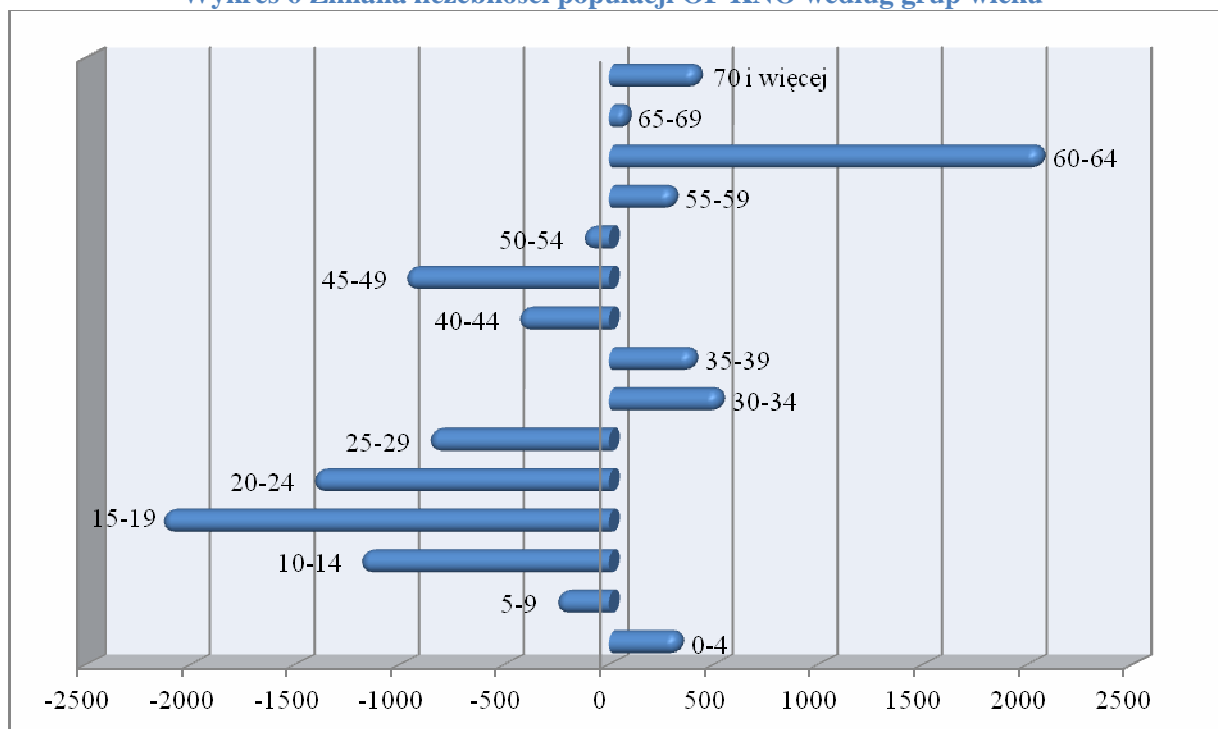
Wykres 4 Ludność OF KNO według grup wieku (stan na 2012 r.) — ujęcie graficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Celem dokonania analizy struktury wieku OF KNO oraz zmian jakie zaszyły w ostatnich latach, przy użyciu metody różnicowej, zobrazowano zmianę wielkości populacji w poszczególnych grupach wiekowych. Silny przyrostowy trend zaobserwowano w grupach wieku 0-4 lat, 30-39 lat oraz 55 lat i więcej. Silny spadkowy trend nastąpił w grupie 5-29 lat oraz 45-54 lat (por. Wykres 5).

Wykres 6 Zmiana liczebności populacji OF KNO według grup wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

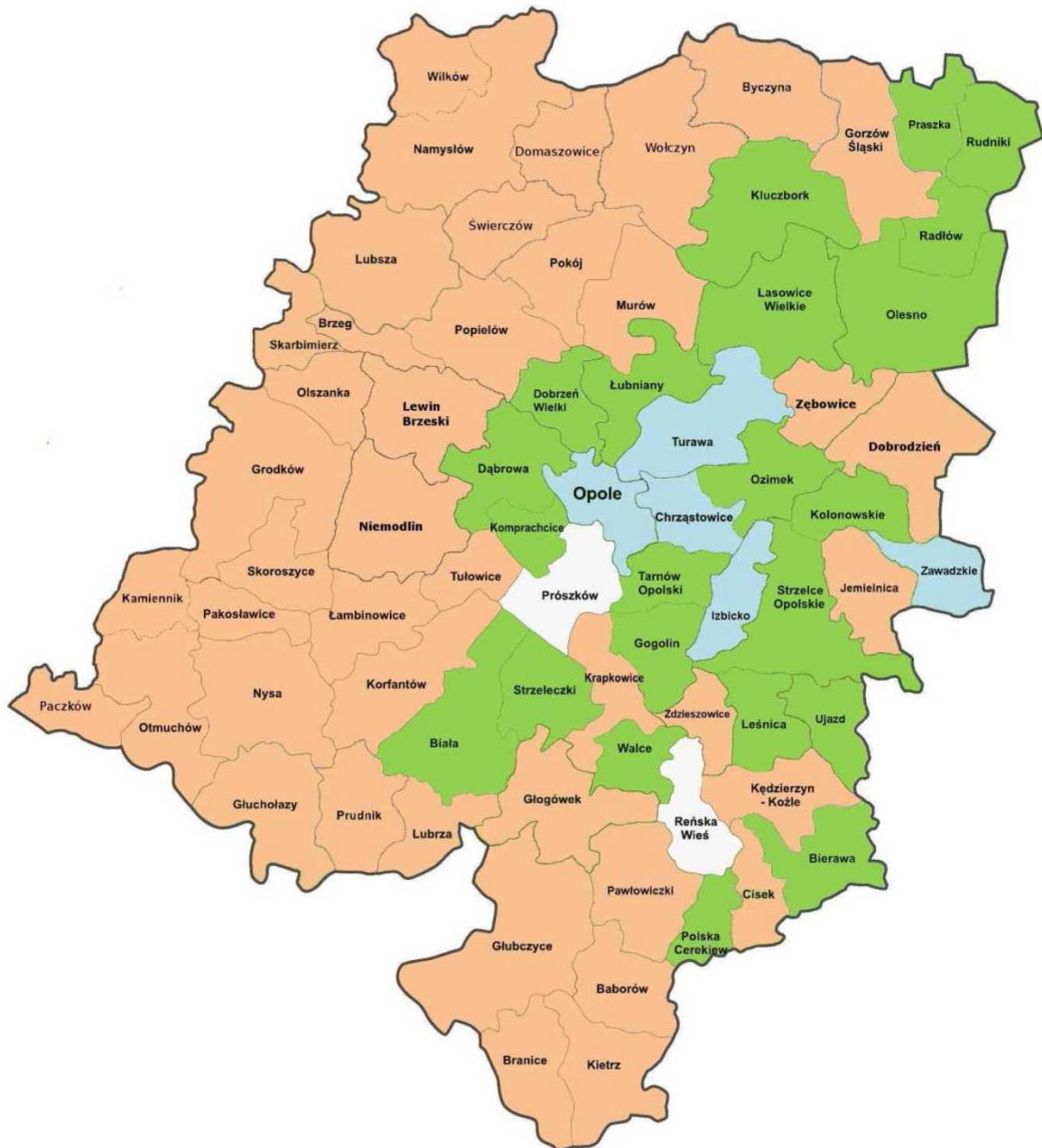
Analiza ogólnego poziomu rozwoju społecznego Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno została oparta o dane Krajowego Raportu o Rozwoju Społecznym Polska 2012 Rozwój regionalny i lokalny. Według rankingu Lokalnego Wskaźnika Rozwoju Społecznego (LHDI) powiat kluczborski zajmuje 170 miejsce na 379 powiatów, powiat namysłowski miejsce 120, a powiat oleski miejsce 232. Wartość wskaźnika przyjęła w 2010 r. poziom:

- dla powiatu kluczborskiego — 39,51
- dla powiatu namysłowskiego — 44,39
- dla powiatu oleskiego — 36,35

Średnia dla województwa opolskiego w 2010 r. wyniosła 46,95 (6. miejsce w Polsce).

Na terenie Obszaru Funkcjonalnego wyraźnie zakreśla się problem ubóstwa wśród mieszkańców. Najwyższe wskaźniki odnotowano dla powiatu namysłowskiego oraz gmin: Wołczyn i Buczyna (w powiecie kluczborskim) oraz Gorzów Śląski (w powiecie oleskim) (patrz: Rysunek 25 Stopień zagrożenia ubóstwem na terenie województwa opolskiego Problem ten jest istotny z punktu różnicowania zamożności mieszkańców w układzie terytorialnym oraz ma wpływ na zachwianie zrównoważonego rozwoju — może mieć wpływ na powstanie obszarów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz nasilić problemy demograficzne OF KNO. W związku z trendami demograficznymi występującymi na terenie OF KNO (depopulacja, starzejące się społeczeństwo, spadek dzietności) ważny wydaje się temat dotyczący ochrony zdrowia i opieki społecznej. Do najważniejszych problemów w tym zakresie należy zaliczyć:

- niedobory specjalistów w zakresie: urologii, neonatologii, pediatrii, diabetologii i geriatrii;
- mała dostępność do poradni specjalistycznych: alergologicznej, kardiologicznej, urologicznej i diabetologicznej (biorąc pod uwagę zachorowalność, na terenie powiatu namysłowskiego brak jest przede wszystkim poradni: wad postawy — zniekształcenie kręgosłupa jest jednym z wiodących problemów zdrowotnych u dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat, endokrynologicznej, ortodontycznej i zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży);
- brak poradni geriatrycznej;
- starzejąca i infrastruktura i sprzęt szpitala w Namysłowie;
- zbyt niski poziom dostępności do domowych usług pielęgniarstwa z zakresu opieki paliatywnej i długoterminowej (okres oczekiwania na objęcie opieką wynosi średnio 12 miesięcy);
- niewystarczająca liczba jednostek (karetek) systemu PRM, zlokalizowanych na terenie powiatu namysłowskiego.

Legenda:
Stopień zagrożenia ubóstwem

wysoki	umiarkowany	niski	bardzo niski
0,000 - 0,500	0,501 - 0,600	0,601 - 0,700	0,701 - 1,000

Rysunek 25 Stopień zagrożenia ubóstwem na terenie województwa opolskiego

Źródło: Stopień zagrożenia ubóstwem w województwie opolskim — Wielowymiarowa analiza porównawcza, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu

3. Gospodarka i rynek pracy

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno jest rejonem o charakterze przemysłowo-rolniczym. Dominującymi gałęziami przemysłu jest przemysł budowlany, elektromaszynowy, metalowy, tworzyw sztucznych i dziewiarski. Ponadto dynamicznie rozwijają się takie branże, jak handel, transport czy przetwórstwo rolno-spożywcze.

W roku 2012 na Obszarze Funkcjonalnym znajdowało się 15 791 podmiotów gospodarczych. Liczba ta wzrosła od roku 2009 o 493 podmioty. Największa liczba podmiotów gospodarczych znajdowała się na terenie powiatu kluczborskiego (6247 podmiotów), a najmniejsza w powiecie namysłowskim (4179).

Tabela 45 Liczba podmiotów gospodarczych w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w roku 2009 i 2012

	2009	2012
powiat kluczborski	6106	6247
powiat namysłowski	4105	4179
powiat oleski	5087	5365
razem	15 298	15 791

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Na terenie OF KNO w roku 2012 pracowało łącznie 40 650 osób, z czego najwięcej w powiecie oleskim — 17 251, następnie w powiecie kluczborskim — 14 262, a najmniej w powiecie namysłowskim — 9137. W powiecie kluczborskim i namysłowskim największa liczba pracujących była zatrudniona w sektorze przemysłu i budownictwa (łącznie 7943 osób), natomiast w powiecie oleskim w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (7272 osoby). Najmniej pracujących było w sektorze *działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości*, bo zaledwie 758 osób.

Tabela 46 Pracujący według sektorów w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	316	216	224
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	2016	826	1425
przemysł i budownictwo	4400	3543	5079
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3758	2349	7272
pozostałe usługi ¹²	3772	2203	3251

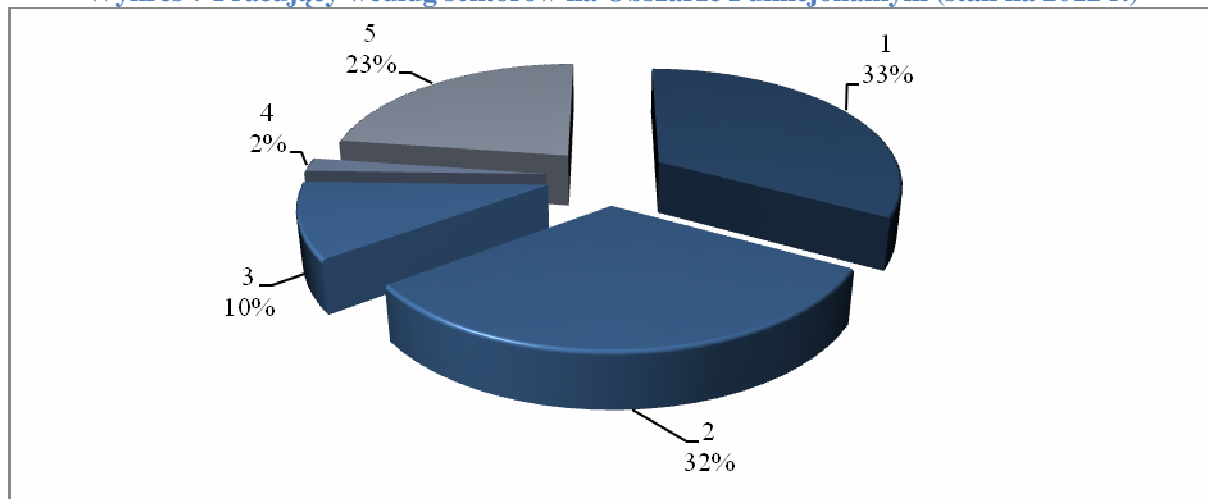
¹² Pod pojęciem "Pozostałe usługi" rozumie się sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca; Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą rozrywką i rekreacją oraz Pozostała działalność usługowa.

razem	14262	9137	17251
--------------	--------------	-------------	--------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób pracujących według sektorów na całym Obszarze Funkcjonalnym.

Wykres 7 Pracujący według sektorów na Obszarze Funkcjonalnym (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Legenda: **1** — rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; **2** — przemysł i budownictwo; **3** — handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; **4** — działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości; **5** — pozostałe usługi

Największy procentowy udział osób pracujących na Obszarze Funkcjonalnym dotyczy działalności rolniczej (33% — 13 379 pracujących) i przemysłowo-budowlanej (32% — 13 022 pracujących), a najmniejszy działalności finansowej i ubezpieczeniowej (2% — 756 pracujących).

Tabela 47 Segmentacja podmiotów gospodarczych w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski
sektor publiczny	282	168	194
sektor prywatny	5965	4011	5171
razem	6247	4179	5365

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Według struktury własności na terenie OF KNO przeważają podmioty gospodarcze sektora prywatnego — w 2012 roku było ich 15 147 (95,92% wszystkich podmiotów). Najwięcej podmiotów gospodarczych skupionych jest w powiecie kluczborskim (6247 podmioty), następnie w oleskim (5365) i namysłowski (4179). Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z roku 2012 na terenie OF KNO było 12 067 jednostek gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne, z czego najwięcej w powiecie kluczborskim (4580 jednostek) i oleskim (4275).

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Poniższa tabela przedstawia strukturę zatrudnienia liczby pracowników w podmiotach gospodarczych na terenie powiatu oleskiego, kluczborskiego, namysłowskiego. Wyraźnie widać, że przeważają podmioty mikro – zatrudniające do 9 osób. W tej kategorii mieszczą się też jednoosobowe działalności gospodarcze. Taka tendencja oznacza dużą przedsiębiorczość wśród mieszkańców tych jednostek i może stanowić dobre zaplecze do rozwoju przedsiębiorczości w Obszarze Funkcjonalnym.

Tabela 48 Podmioty gospodarcze na Obszarze Funkcjonalnym wg liczby pracowników (stan na 2013 r.)

	powiat oleski	powiat kluczborski	powiat namysłowski	OF KNO
0–9	5185	6076	4103	15 364
10–49	207	195	132	534
50–249	29	40	20	80
250–999	7	3	1	11
ogółem	5428	6314	4256	64 858

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Rozwój gospodarczy w omawianych jednostkach opiera się też o spółki handlowe, z czego 19,3% to spółki z kapitałem zagranicznym.

Tabela 49 Spółki handlowe w powiatach Obszaru Funkcjonalnego

	powiat oleski	powiat kluczborski	powiat namysłowski	OF KNO
spółki handlowe	202	246	199	647
w tym z kapitałem zagranicznym	44	49	32	125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Największe spółki lub przedsiębiorstwa Obszaru Funkcjonalnego zlokalizowane są przede wszystkim w powiecie kluczborskim. W poniższej tabeli zamieszczono zestawienie firm działających na terenie OF KNO wraz z profilem działalności i lokalizacją siedziby.

Tabela 50 Lista największych przedsiębiorstw Obszaru Funkcjonalnego

Nazwa przedsiębiorstwa	Profil działalności	Lokalizacja
Cuprod Sp. z o.o.	producent biszkoptów z galaretkami	gmina Kluczbork
Fabryka Maszyn i Urządzeń FAMAK	producent dźwignic i maszyn do transportu ciągłego	gmina Kluczbork
Śląskie Przedsiębiorstwo Techniczno-Budowlane	sprzedaż materiałów budowlanych, instalacyjnych elektrycznych oraz produkcja i sprzedaż betonu towarowego	gmina Kluczbork

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

P.P.H.U „FLAXPOL” Sp. z o.o.	producent odzieży roboczej i ochronnej oraz dystrybutor środków ochrony indywidualnej	gmina Kluczbork
WAGREM	naprawa i serwisowanie wagonów	gmina Kluczbork
PROTEA Sp. z o.o.	wykonywanie maszyn i urządzeń przemysłowych na rynek stoczniowy i lądowy	gmina Kluczbork
MARCEGAGLIA POLAND Sp. z o.o.	wytwarza precyzyjne rury spawane ze stali węglowej do szerokiego zakresu zastosowań	gmina Kluczbork
SIEGENIA AUBI	producent okuć do stolarki okiennej i drzwi	gmina Kluczbork
P.V. Prefabet	producent rur i płyt betonowych	gmina Kluczbork
ARAD S.A.	rolnicze przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe	gmina Byczyna
FERMA-POL	producent przemysłowego tuczu trzody chlewnej	gmina Byczyna
Przedsiębiorstwo Rolne KOST ROL Sp. z o.o.	działalność rolna	gmina Byczyna
AGRO Par Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Byczyna
„JAK-POL” Przedsiębiorstwo Rolne L. Marciniszyn	przedsiębiorstwo rolne	gmina Byczyna
„Pola – Rol” Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Byczyna
PPHU LUMAR	producent słodczy	gmina Byczyna
P.H.U. Andrzej Witczak	produkcja włókniny puszystej wykorzystywanej do wyrobu mebli tapicerowanych, materacy, ocieplaczy do odzieży	gmina Byczyna
MARCHEM-SMOLARZ I CZECH Sp. j.	Kompleksowe zaopatrzenie rolnictwa, skup i suszenie rzepaku, zbóż i kukurydzy, doradztwo rolnicze	gmina Byczyna
GALAXIA Ltd. Sp. z o.o.	zakład produkcji wyrobów z drewna	gmina Byczyna
EKO-TOP, ZPH Bonk L.	producent tłuszczów paszowych	gmina Byczyna
LESAFFRE POLSKA S.A.	producent drożdży piekarskich	gmina Wołczyn
PICHON POLSKA Sp. z o.o.	producent beczkowsów, rozrzutników i ładowarek	gmina Wołczyn

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

„Kama-Vitrum”	zakład produkcyjny huty szkła	gmina Wołczyn
BETOMET Sp. z o.o.	producent form betonowych	gmina Wołczyn
Wiązar SYSTEM S.C.	produkcja wiązarów dachowych	gmina Wołczyn
PROMEX	przedsiębiorstwo rolne	gmina Wołczyn
AGRO – FERM	przedsiębiorstwo rolne	gmina Wołczyn
KŁOS Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Wołczyn
AGROŁAN Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Wołczyn
PUH „EURO – KAM”	usługi transportowe	gmina Wołczyn
Zakład kamieniarski Siedlecki Zbigniew	wyroby z kamienia, produkcja nagrobków	gmina Wołczyn
MELTECH	serwis i sprzedaż maszyn budowlanych	gmina Wołczyn
Blys Ginter – PHU Check – Point	nawierzchnie z kostki brukowej	gmina Lasowice Wielkie
BLYSS POLSKA Sp. z o.o.	produkcja i sprzedaż przyczep i lawet samochodowych	gmina Lasowice Wielkie
BEMET i BEMET.net Bernard Blys	elementy metalowe i zabudowy pojazdów	gmina Lasowice Wielkie
Eleonora Prochota, Gastronomnia Hurt-Detal	hurtownia wyrobów alkoholowych	gmina Lasowice Wielkie
Tartak Chudoba	produkcja wyrobów drewnianych	gmina Lasowice Wielkie
„BARTYLA”	materiały budowlane i pokrycia dachowe	gmina Lasowice Wielkie
Aurys Lustra Sp. z o.o.	obróbka luster, hartownia szkła	gmina Namysłów
Browar Namysłów Sp. z o.o.	produkcja wyrobów alkoholowych	gmina Namysłów
Diehl Controls Polska Sp. z o.o.	producent programatorów i układów scalonych do sprzętu AGD	gmina Namysłów
Multiram Sp. z o.o.	produkcja ram do obrazów	gmina Namysłów
Nestle Schöller Sp. z o.o.	producent lodów	gmina Namysłów
VELUX NB Polska Sp. z o.o.	producent okien i drzwi	gmina Namysłów
Dziedzic Sp. z o.o.	producent mebli	gmina Namysłów
Ferma-Pol Sp. z o.o.	przetwórstwo trzody chlewnej	gmina Namysłów
Maryniak Sp. z o.o.	rzeźnictwo i wędliniarstwo	gmina Namysłów
Agro Minkowskie Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Namysłów

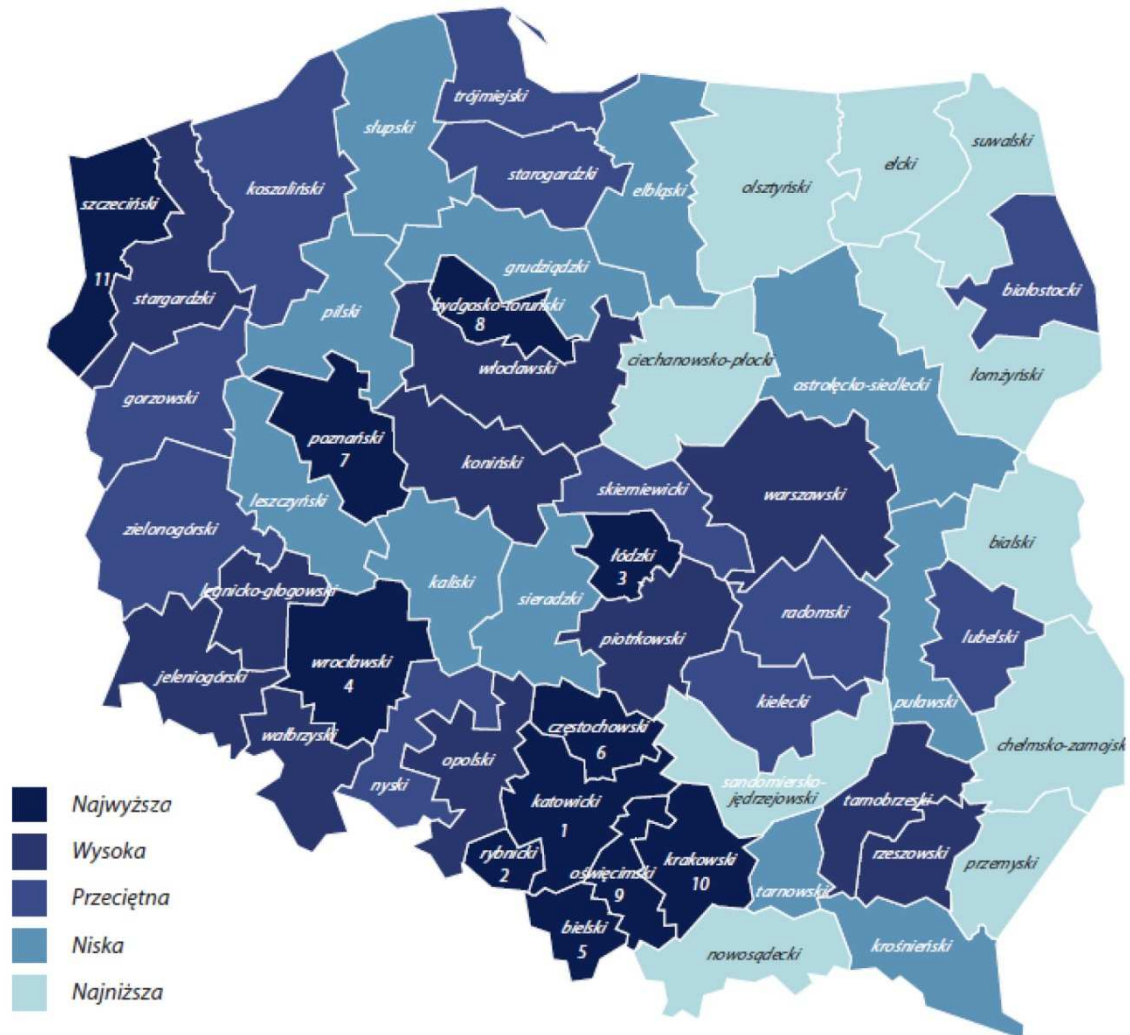
Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Zakład Mięсны Danuta i Bogusław Pawliszyn s.j.	ubój i rozbiór trzody chlewnej	gmina Świerczów
MEBLE-KLER	producent mebli wypoczynkowych	gmina Dobrodzień
ORAS	producent armatury sanitarnej	gmina Olesno
MEBLE-PYKA	producent mebli wypoczynkowych	gmina Olesno
MULTI-HEKK	inwestycje budowlane i produkcja ceramicznych materiałów budowlanych	gmina Olesno
DROGBUD-LARIX Sp. z o. o.	producent mas bitumicznych	gmina Olesno
VISTEON POLAND S.A.	dostawca komponentów, systemów oraz modułów dla przemysłu motoryzacyjnego	gmina Praszka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych.

Obszar Funkcjonalny posiada bogatą infrastrukturę, dogodne położenie komunikacyjne, wykwalifikowanych i kreatywnych młodych ludzi oraz dobre warunki otoczenia biznesowego, co sprawia, że jest atrakcyjny pod względem terenów inwestycyjnych i aspektów rozwojowych. Jednak na terenie OF KNO konieczne są działania na rzecz innowacyjności, zacieśnienia współpracy przedsiębiorstw ze sferą B+R, instytucjami otoczenia biznesu, zwiększenia zaangażowania przedsiębiorstw i jednostek naukowych we współpracę sieciową oraz tworzenie naturalnych powiązań kooperacyjnych. Działania takie sprzyjają tworzeniu nowych miejsc pracy i przyciąganiu inwestycji. Ważnym aspektem rozwojowym Obszaru Funkcjonalnego jest zdefiniowanie specjalizacji regionalnych jako podstawę wzrostu konkurencyjności i innowacyjności regionów. Identyfikacja i realizacja specjalizacji regionalnych, w szczególności specjalizacji inteligentnych, bazuje na wewnętrznych potencjałach rozwojowych i nowoczesnych technologiach. Inteligentne specjalizacje powstają, kiedy rozwiązania innowacyjne w regionie przechodzą przez wszystkie etapy transferu wiedzy (badanie i rozwój, zastosowania produkcyjne, upowszechnianie w gospodarce na regionalnym i ponadregionalnym rynku). Skoncentrowanie działań na tych obszarach, gdzie wykorzystywane są innowacyjne rozwiązania, pozwala na osiągnięcie pożądaných korzyści dla całego OF KNO oraz daje podstawę do uzyskania przewagi konkurencyjnej województwa. W efekcie przeprowadzonych prac zidentyfikowano te obszary rozwoju, które uznać można za kluczowe i potencjalnie kluczowe specjalizacje regionalne, tj.: chemiczny, budowlany wraz z przemysłem mineralnym i usługami budowlanymi, maszynowy i elektromaszynowy, paliwowo-energetyczny, rolno-spożywczy, drzewno-papierniczy (w tym meblarski), metalowy i metalurgiczny, usługi medyczne i rehabilitacyjne, usługi turystyczne oraz transport i logistyka. Powyższe obszary stanowiły podstawę do wyboru specjalizacji regionalnych województwa opolskiego, a w ramach OF KNO należy dążyć do ich wzmocnienia i rozwoju. Na poniższych mapach przedstawiono atrakcyjność inwestycyjną w różnych branżach, co pomaga określić, które obszary powinny być wzmocnione na terenie OF KNO.

Mapa 1. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w 2012 r.

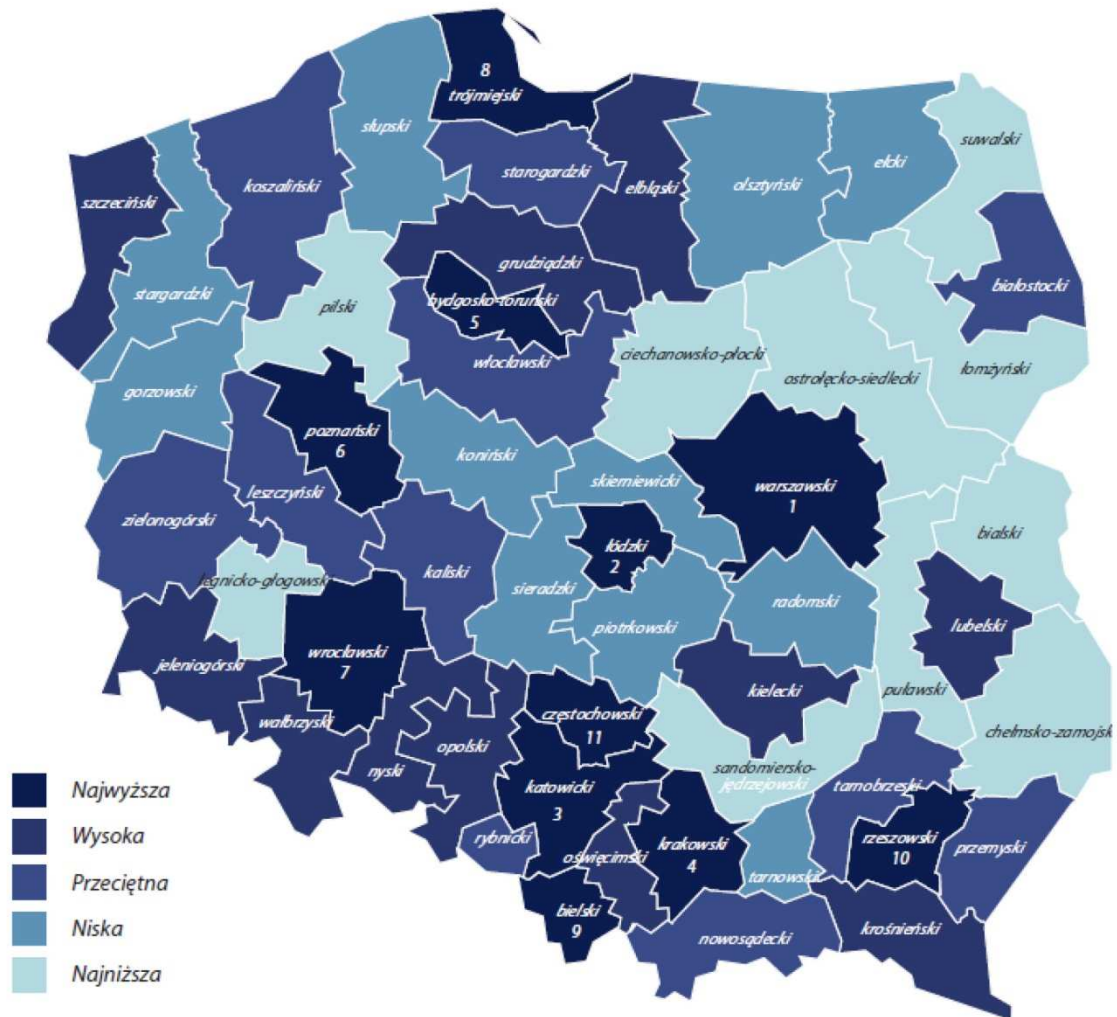

Źródło: opracowanie IBnGR

Rysunek 26 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności przemysłowej

Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014–2020

Mapa 2. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w 2012 r.

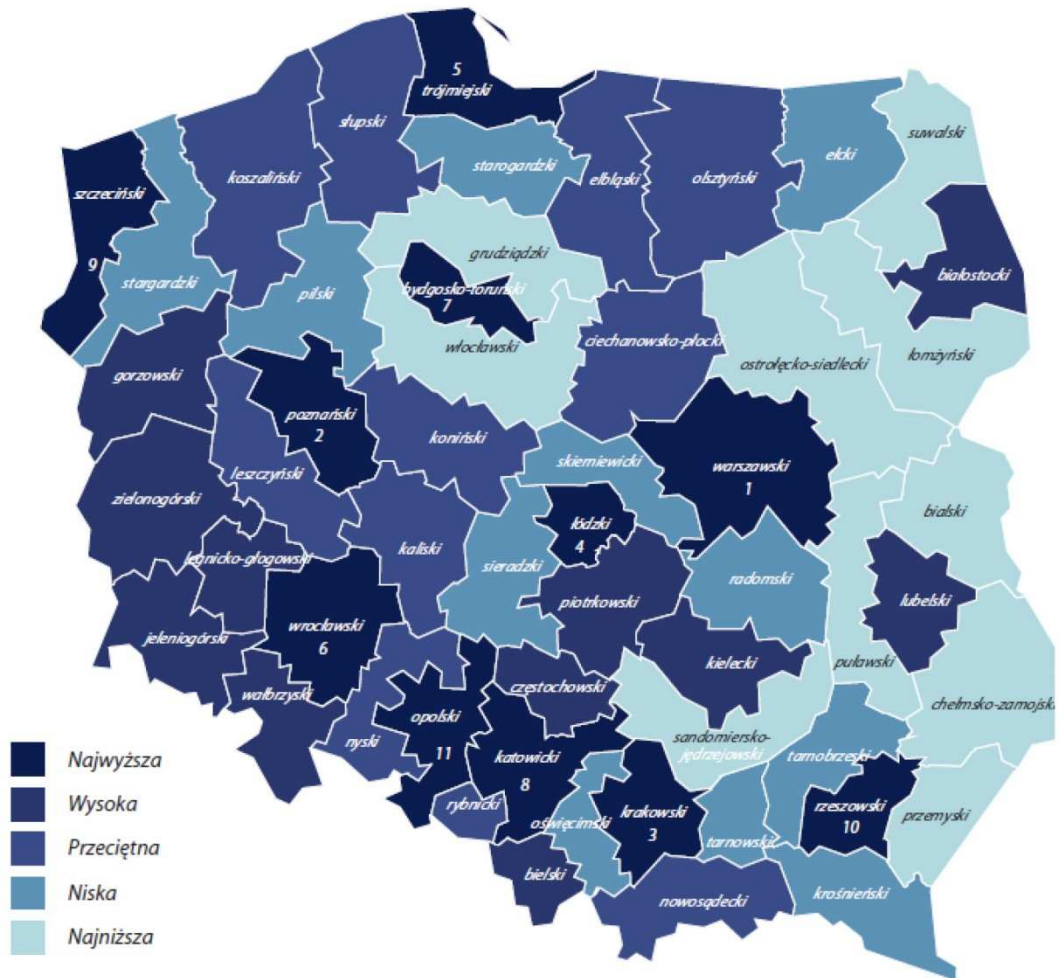

Źródło: opracowanie IBnGR

Rysunek 27 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności usługowej

Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014–2020

Mapa 3. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w 2012 r.

Źródło: opracowanie IBnGR

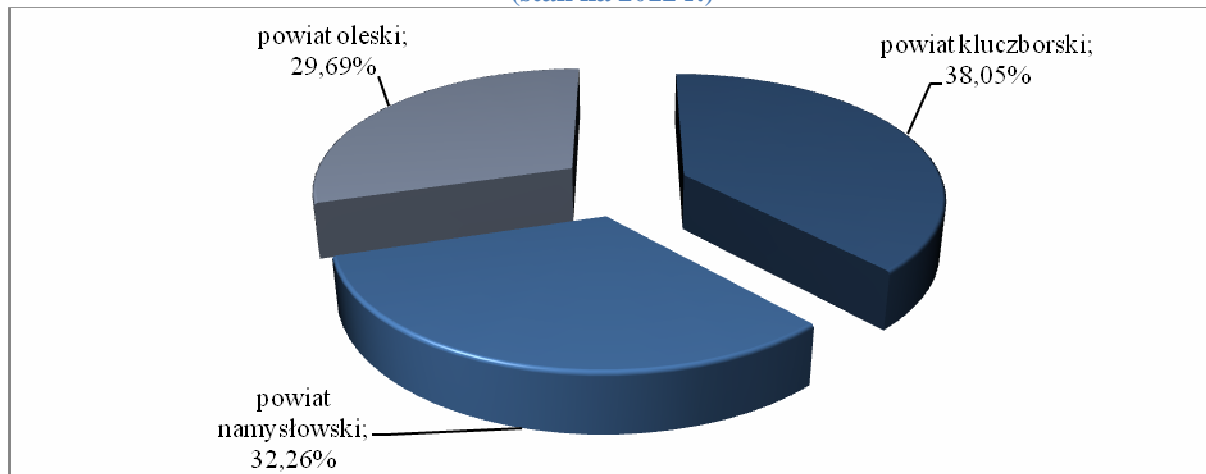
Rysunek 28 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności zaawansowanej technologicznie

Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014–2020

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

W 2012 roku na terenie OF KNO zarejestrowano 8491 bezrobotnych, z czego 38,05% stanowią bezrobotni z powiatu kluczborskiego (3231 osób), 32,26% z namysłowskiego (2739 osób), a 29,69% z oleskiego (2521 osób).

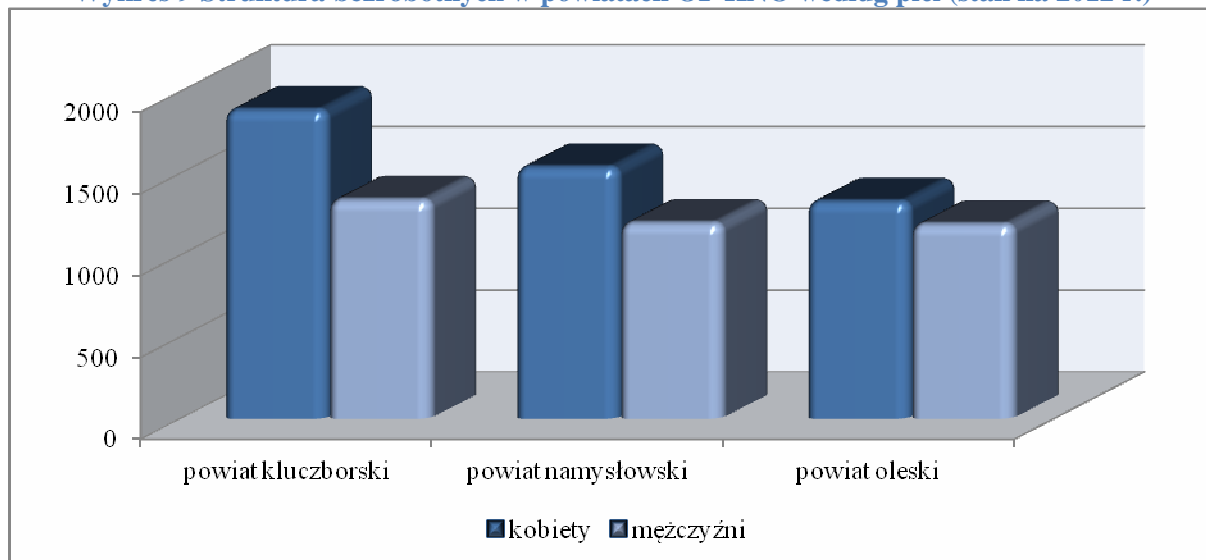
Wykres 8 Udział bezrobotnych mieszkańców powiatów OF KNO w ogólnej liczbie bezrobotnych (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

W 2009 r. na terenie OF KNO zarejestrowano 8160 osób bezrobotnych. Liczba ta wzrosła do 2012 r. o 331 i wynosiła 8491 osób bezrobotnych (3231 bezrobotnych w powiecie kluczborskim, 2521 bezrobotnych w powiecie oleskim i 2739 bezrobotnych w powiecie namysłowskim).

Wykres 9 Struktura bezrobotnych w powiatach OF KNO według płci (stan na 2012 r.)

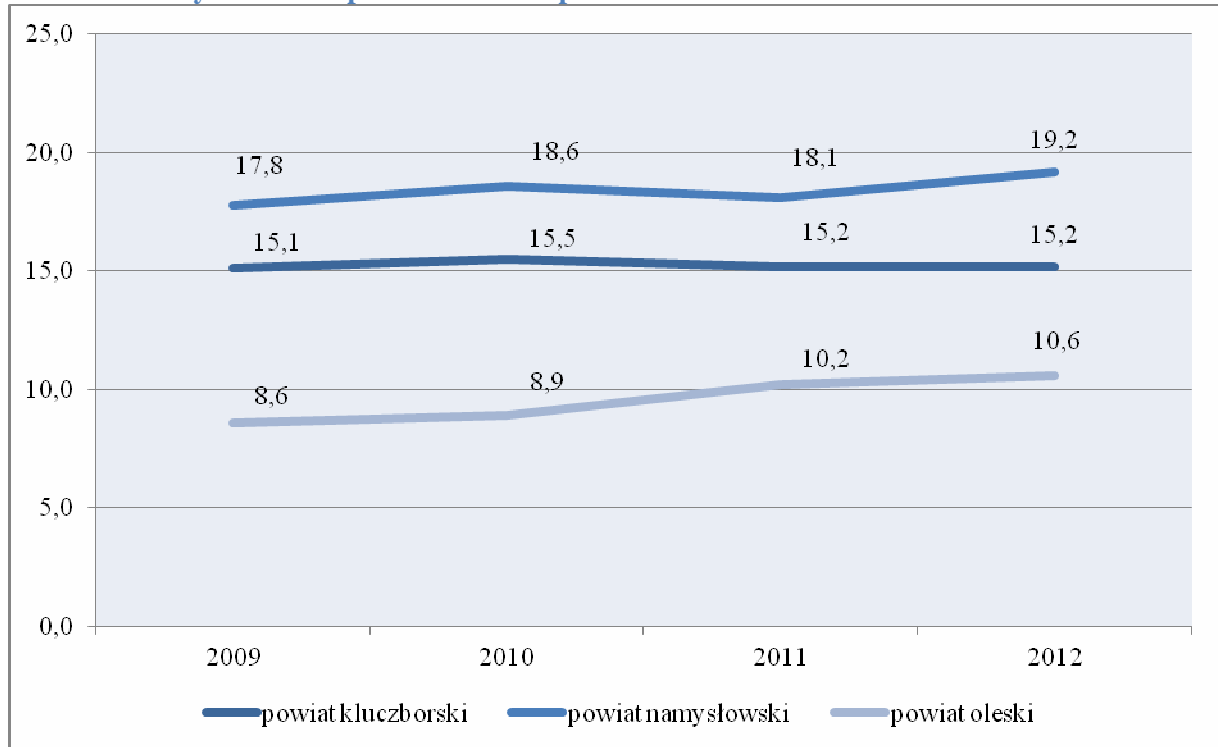
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Niezwykle istotną kwestią związaną z dalszym rozwojem gospodarczym Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno jest wzmocnienie oraz stabilizacja lokalnego rynku pracy. Rosnące w ostatnich latach bezrobocie jest jednym z najważniejszych problemów społecznych OF KNO. W 2009 roku stopa bezrobocia w powiecie kluczborskim wynosiła 15,1 i do 2012 roku

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

wzrosła o 0,1 punktu procentowego, z kolei w powiecie namysłowskim nastąpił wzrost tego wskaźnika o 1,4 punktu procentowego, a w powiecie oleskim aż o 2,0 punktu procentowego. Dla porównania stopa bezrobocia w 2012 roku w województwie opolskim przyjęła wartość 14,4%, a w Polsce — 13,4%.

Wykres 10 Stopa bezrobocia w powiatach OF KNO w latach 2009–2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Na terenie OF KNO wśród osób bezrobotnych od lat przeważają kobiety stanowiące w 2012 roku 56,06% ogółu bezrobotnych.

Tabela 51 Bezrobotni zarejestrowani w powiatach OF KNO według typu (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
osoby poprzednio pracujące ogółem	2768	2393	2061	7222
w tym osoby poprzednio pracujące zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu	160	135	152	447
osoby dotychczas niepracujące ogółem	463	346	460	1269
zamieszkali na wsi	1558	1827	1524	4909
z prawem do zasiłku	533	336	422	1291
bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	523	420	332	1275
bezrobotni wyrejestrowani ogółem	306	275	231	812
bezrobotni wyrejestrowani z tytułu podjęcia pracy	162	157	126	445

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

absolwenci ogółem	205	220	265	690
w tym absolwenci szkół wyższych, którzy nie ukończyli 27 lat	44	32	72	148
razem	3231	2739	2521	8491

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

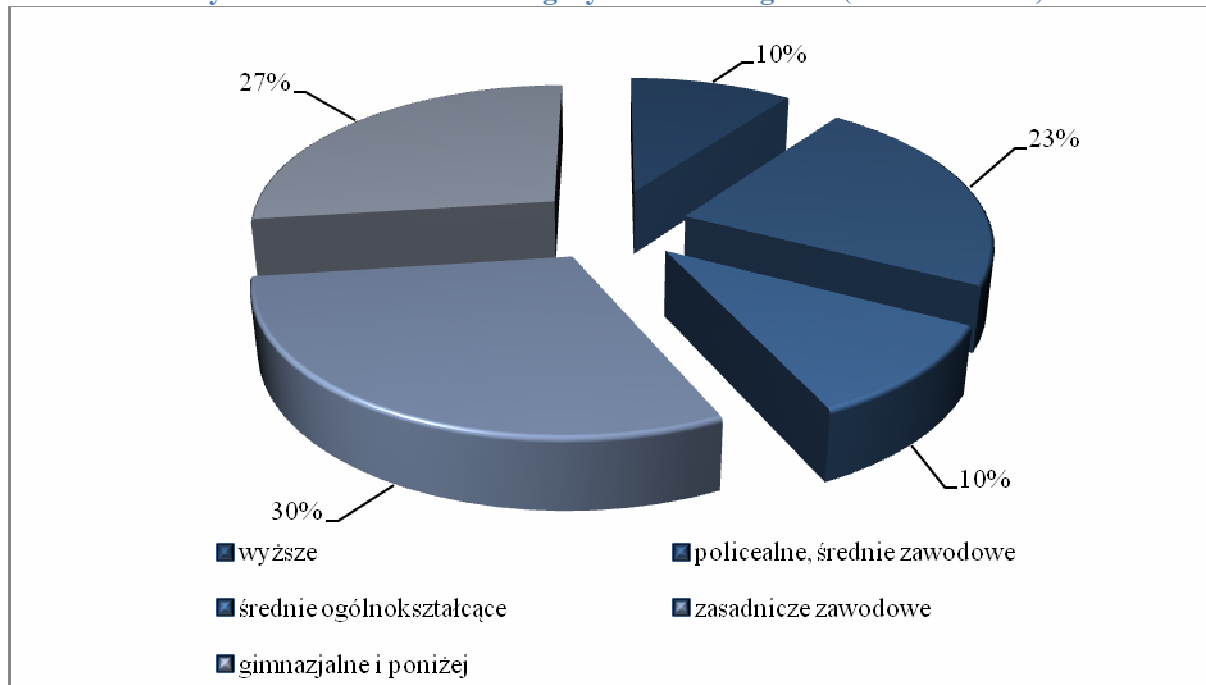
Wśród ogółu bezrobotnych Obszaru Funkcjonalnego 85,05% stanowiły osoby poprzednio pracujące, a 14,95% osoby dotychczas niepracujące. Ponad połowę — 57,81% ogółu bezrobotnych — stanowią osoby zamieszkałe na wsi. Ponadto wśród osób bezrobotnych w 2012 r. było 690 absolwentów szkół wyższych, w tym 148 absolwentów poniżej 27 roku życia.

Tabela 52 Bezrobotni w powiatach OF KNO według wykształcenia (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
wyższe	331	220	310	861
policealne, średnie zawodowe	743	548	623	1914
średnie ogólnokształcące	371	318	193	882
zasadnicze zawodowe	895	880	762	2537
gimnazjalne i poniżej	891	773	633	2297

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Wykres 11 Bezrobotni według wykształcenie ogółem (stan na 2012 r.)

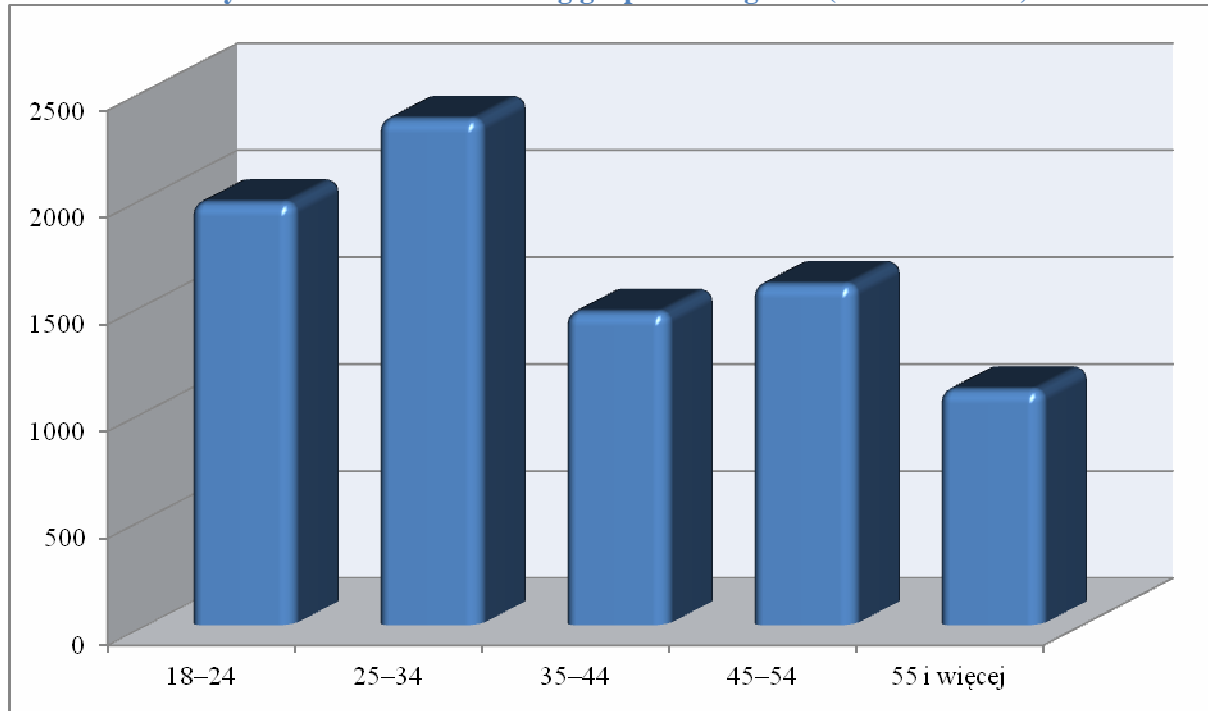

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Analizując powyższe dane przedstawione w tabeli i na wykresie zauważalny jest wysoki udział wśród bezrobotnych osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (2297 osób — 30% ogółu bezrobotnych), a także osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (2537 osób — 27% ogółu). Podobnie przedstawia się sytuacja w poszczególnych powiatach wchodzących w skład OF KNO.

Wykres 12 Bezrobotni według grup wieku ogółem (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Dominującymi grupami, które dotyka bezrobocie w na terenie OF KNO są osoby młode w wieku 18–24 oraz 25–34, stanowiące łącznie 51,09% wszystkich bezrobotnych analizowanego obszaru. Podobne tendencje występują w każdym powiecie wchodzącym w skład OF KNO, co wynika z uwarunkowań ogólnokrajowych.

Na terenie OF KNO prężnie działają instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i inicjatywy inwestycyjne. W powiecie kluczborskim utworzono **Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości (KIP)** – miejsce, w którym mieszkańcy powiatu mający pomysł na własną działalność mogą znaleźć wsparcie i pomoc. Osoby, które zgłoszą się z inicjatywą, biznesplanem i funduszami na rozpoczęcie działalności mogą liczyć na:

- w pierwszej fazie funkcjonowania KIP:
 - wynajem powierzchni biurowo-warsztatowych na preferencyjnych warunkach,
 - możliwość wykorzystania sprzętu biurowego,
 - dostęp do profesjonalnej obsługi administracyjnej i sekretarskiej lub systemu call center,
 - doradztwo biznesowe,
 - doradztwo dotyczące pozyskiwania funduszy na rozwój przedsiębiorstwa (także z UE),
 - promowanie firm z inkubatora (strona internetowa, spotkania, targi i inne);

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- w drugiej fazie funkcjonowania KIP:
 - kompleksową obsługę księgową i prawną,
 - dostęp do finansowania poprzez regularne spotkania z bankami i przedstawicielami funduszy venture capital,
 - kooperacje z firmami z innych inkubatorów.

Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości to inwestycja zrealizowana w ramach projektu „Wsparcie rozwoju gospodarki w powiecie kluczborskim poprzez utworzenie Kluczborskiego Inkubatora Przedsiębiorczości” — w 85% utworzenie KIP zostało dofinansowane z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego*. Inkubator pozwoli tworzyć nowe przedsiębiorstwa z sektora małej i średniej przedsiębiorczości, głównie mikro, których założycielami mogą być osoby bezrobotne, fachowcy różnych branż i osoby powracające z emigracji zarobkowej czy też startujący na rynku pracy absolwenci wyższych uczelni z pomysłem na własną działalność. Ponadto KIP jest idealnym miejscem rozwoju małych lokalnych firm już istniejących bądź dopiero powstałych, które poprzez obniżenie kosztów swojej działalności na starcie będą mogły zaoszczędzone pieniądze przeznaczyć na inwestycje rozwojowe (w tym tworzenie nowych miejsc pracy). Inkubator stanowi również ważny lokalnie punkt informacji i edukacji gospodarczej, kształcenia i rozwoju i doradztwa skierowanego do sektora małej i średniej przedsiębiorczości. Do kolejnych możliwych działań Inkubatora Przedsiębiorczości należy wsparcie wszelkich przedsięwzięć społecznych, które mogą złagodzić lub usuwać negatywne skutki bezrobocia, a także podejmowanie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych z terenu powiatu kluczborskiego.

W gminie Byczyna działa **Stowarzyszenie Popierania Zaradności Życiowej i Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Pomocy Wzajemnej**, do którego zadań należy przede wszystkim przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu mieszkańców gminy poprzez działalność wspomagającą rozwój przedsiębiorczości, pomoc ubogim i chorym poprzez ochronę i promocję zdrowia oraz pomoc społeczną, doradztwo zawodowe oraz promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, a także stworzenie lepszych warunków życia dla osób niepełnosprawnych i starszych.

Na terenie powiatu oleskiego działa **Międzynarodowe Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Przedsiębiorczości i Obszarów Wiejskich AGRO-TECH**, którego działania polegają na wspieraniu wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego obszarów miejsko-wiejskich oraz wspieraniu demokracji i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym. Stowarzyszenie przeciwdziała bezrobociu i wspomaga rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości.

4. Edukacja i nauka

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno posiada sprawnie funkcjonującą sieć placówek oświatowych na każdym szczeblu nauczania. Pomimo dużego rozproszenia miejscowości na terenie poszczególnych powiatów wchodzących w skład OF KNO istniejąca sieć przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w połączeniu z dobrze zorganizowanym dowozem dzieci i młodzieży stwarza dogodne warunki do edukacji i wychowania najmłodszych mieszkańców Obszaru. Szkolnictwo ponadgimnazjalne posiada bogatą i zróżnicowaną ofertę wszystkich typów i rodzajów szkół umożliwiającą zdobywanie różnorodnego wykształcenia. Szkoły zapewniają wysoki poziom kształcenia możliwy dzięki bardzo dobrym kwalifikacjom kadry nauczycielskiej oraz bogatej bazie technicznej i dydaktycznej. Dodatkowym oparciem dla systemu oświaty OF KNO są poradnie psychologiczno-pedagogiczne specjalizujące się we wczesnym wspomaganiu dzieci, doradztwie zawodowym i wszechstronnej pomocy pedagogicznej.

Tabela 53 Wychowanie przedszkolne w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
przedszkola	14	16	24	54
w tym specjalne	0	0	1	1
liczba miejsc w przedszkolach	1646	1506	1638	4790
liczba dzieci w przedszkolach	1560	1474	1427	4461
oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	12	4	11	27
punkty przedszkolne	4	2	1	7
liczba dzieci w wieku 3–6lat objętych wychowaniem przedszkolnym	2405	1807	2318	6530

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Powyższa tabela obrazuje całokształt wychowania przedszkolnego na terenie poszczególnych powiatów OF KNO. Analizowany obszar dysponuje 54 przedszkolami (w tym 1 przedszkole specjalne w powiecie oleskim), w których łącznie przygotowanych jest 4790 miejsc. Najwięcej przedszkoli znajduje się w powiecie oleskim (24 przedszkola), następnie w namysłowskim (16) i kluczborskim (14). Powiat kluczborski z kolei ma największą liczbę oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz punktów przedszkolnych. Łącznie na terenie OF KNO znajduje się 27 oddziałów przedszkolnych i 7 punktów przedszkolnych. Wśród całej populacji Obszaru jest 6530 dzieci w wieku 3–6 lat, które objęte są wychowaniem przedszkolnym.

Tabela 54 Liczba placówek edukacyjnych powiatów OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
szkoła podstawowa	27	18	34	79
w tym specjalna	1	1	4	6
gimnazjum	12	12	13	37
w tym specjalne	1	2	4	7
zasadnicza szkoła zawodowa	1	1	3	5
technikum	5	2	5	12
liceum profilowane	1	0	1	2
liceum ogólnokształcące	4	2	5	11
dla dorosłych	2	4	2	8
szkoła policealna	4	3	2	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Analizując placówki edukacyjne dla dzieci i młodzieży znajdujące się na terenie OF KNO można zauważyć, że powiat oleski prezentuje się najlepiej pod względem edukacji dzieci i młodzieży wymagających większej uwagi, gdyż na jego terenie znajduje się najwięcej placówek kształcenia specjalnego — od przedszkoli po szkoły gimnazjalne. Na całym OF KNO znajduje się 79 szkół podstawowych, 37 szkół gimnazjalnych, 5 zasadniczych szkół zawodowych, 12 szkół technicznych, 2 licea profilowane, 11 liceów ogólnokształcących oraz 9 szkół policealnych. Ponadto na terenie OF KNO znajduje się 8 liceów ogólnokształcących dla osób dorosłych.

Poniższa tabela przedstawia zdawalność egzaminów maturalnych w powiatach OF KNO w podziale na szkoły zawodowe i licea ogólnokształcące.

Tabela 55 Zdawalność egzaminów maturalnych w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski
szkoły ponadgimnazjalne zawodowe	62,4%	70,0%	68,4%
licea ogólnokształcące	89,0%	79,0%	90,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego najwyższa zdawalność egzaminów maturalnych cechuje powiat oleski, gdzie 90,1% absolwentów liceów ogólnokształcących zdaje egzamin dojrzałości. Następny w kolejności jest powiat kluczborski z 89% zdawalności i powiat namysłowski – 79%.

Tabela 56 Współczynnik skolaryzacji w powiatach OF KNO na tle województwa i kraju (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	województwo opolskie	Polska
współczynnik skolaryzacji brutto [%]					
szkoły podstawowe	95,42	94,82	97,71	96,01	99,15
gimnazja	98,58	106,40	101,38	97,63	99,71
współczynnik skolaryzacji netto [%]					
szkoły podstawowe	92,31	92,32	94,39	92,81	94,87
gimnazja	90,13	92,58	91,59	89,46	92,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, czyli współczynnik skolaryzacji, ze względu na obowiązek kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym jest wysoki, gdyż przekracza 90%. Jednak współczynnik skolaryzacji brutto i netto dla szkół podstawowych w powiatach OF KNO plasuje się poniżej współczynnika dla województwa opolskiego i Polski. Natomiast skolaryzacja gimnazjów wypada lepiej w każdym z powiatów niż w województwie.

Sieć szkół ponadgimnazjalnych na terenie OF KNO jest stosunkowo dobrze rozwinięta, jednak problem stanowi niedopasowany zakres kształcenia do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców. Słabością szkolnictwa jest kształcenie praktyczne i niewystarczające przygotowanie do zawodu. W związku z kwestiami demograficznymi konieczne jest ciągle dostosowywanie profili kształcenia do wymogów rynku, poszerzanie oferty edukacyjnej, poprawa infrastruktury placówek oświatowych oraz poprawa stanu bazy dydaktycznej (w tym ICT). Konieczne jest również stałe podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej oraz tworzenie warunków do nawiązania współpracy pomiędzy szkołami ponadgimnazjalnymi a jednostkami naukowymi i pracodawcami.

Tabela 57 Poziom wykształcenia ludności OF KNO według płci (stan na 2011 r.)

	kobiety	mężczyźni	ogółem
wyższe	10 375	6 662	17 037
średnie i policealne — ogółem	24 270	19 213	43 483
średnie i policealne — średnie zawodowe	12 363	12 904	25 266
średnie i policealne — średnie ogólnokształcące	9 346	5 270	14 616
zasadnicze zawodowe	15 393	25 034	40 428
gimnazjalne	3 724	4 122	7 847
podstawowe ukończone	18 347	12 842	31 189

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1 220	772	1 991
razem	80 749	75 696	156 445

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego — Narodowy Spis Powszechny 2011, www.stat.gov.pl

Zgodnie z danymi zebranymi podczas Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 roku mieszkańcy OF KNO posiadający wykształcenie wyższe stanowią 10,89% ogółu ludności Obszaru (17 037 osób). Największy udział mają osoby z wykształceniem średnim i policealnym — 27,79% (43 483 osoby) oraz zasadniczym zawodowym — 25,84% (40 428 osób). 41 027 osób (26,22% ogółu) zakończyło swą edukację na poziomie gimnazjalnym i poniżej.

Ważnym przedsięwzięciem OF KNO jest projekt utworzenia *Regionalnego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Badań nad Bioróżnorodnością* — „Centrum Doświadczania Świata” w Ładzy w powiecie namysłowskim. Ośrodek ma powstać na terenie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego, który zajmuje obszar 52 636 ha i leży na terenie 12 gmin: Dobrzeń Wielki, Dąbrowa, Kluczbork, Lasowice Wielkie, Lewin Brzeski, Lubsza, Łubniany, Murów, Pokój, Popielów, Świerczów i Wołczyn. Ogólnym zadaniem „Centrum Doświadczania Świata” jest podniesienie poziomu wiedzy z zakresu zrównoważonego rozwoju w różnych kierunkach działalności człowieka, natomiast cele szczegółowe są następujące:

- zwiększenie świadomości ekologicznej i poszerzenie wiedzy z zakresu przyrody Stobrawskiego Parku Krajobrazowego ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich;
- monitorowanie gatunków chronionych Stobrawskiego Parku Krajobrazowego;
- prowadzenie badań naukowych przez pracowników wydziału *Przyrody* Uniwersytetu Opolskiego i *Ochrony Środowiska* Politechniki Opolskiej;
- organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z obszarów Polski o przekroczonych standardach środowiska w formie zielonych szkół i zimowisk;
- popularyzacja najnowszych dostępnych technik w zakresie produkcji, infrastruktury środowiska oraz zarządzania środowiskowego w firmach i samorządach.

W projekcie wykorzystano najnowsze rozwiązania technologiczne, kolektory słoneczne, oczyszczalnię ścieków oraz materiały i urządzenia energooszczędne. Zastosowanie innowacyjnych technik oraz technologii zarówno na etapie prowadzenia inwestycji, jak i późniejszej działalności Ośrodka przyczyni się do osiągnięcia efektów ekologicznych: zmniejszenie zapotrzebowania na energię wykorzystywaną do celów grzewczych, zmniejszenie emisji pyłów i gazów do atmosfery, a także zmniejszenie zanieczyszczenia wód ściekami bytowymi oraz redukcja hałasu.

5. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

Dziedzictwo kulturowe Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno stanowi część wspólnego dziedzictwa europejskiego. Ochrona dziedzictwa jest celem i obowiązkiem

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

wspólnym lokalnej społeczności. Liczne i różnorodne obiekty zabytkowe powiatów OF KNO mają ogromną wartość dla całego regionu. To wielki kapitał, o który należy dbać i stwarzać mechanizmy społeczne i ekonomiczne stymulujące ich trwanie oraz sprzyjające wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Stanowiska archeologiczne objęte są ochroną prawną na podstawie obowiązujących przepisów (Ustawa o ochronie dóbr kultury i muzeach z dnia 15.02.1962 r. — Dz.U. nr 10 poz. 48). Wykonywanie prac ziemnych na obszarze stanowiska lub w jego pobliżu wymaga uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. W samym powiecie kluczborskim znajduje się 109 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków — łącznie na terenie OF KNO jest ich około 400. Najliczniej reprezentowane są stanowiska i osady z okresu średniowiecza, oprócz nich występują również stanowiska z epoki kamienia oraz kultury łużyckiej i przeworskiej, a także z okresu wpływów rzymskich.

Każda z gmin powiatów tworzących OF KNO posiada liczne zabytki ujęte w rejestrze zabytków województwa opolskiego, a także znajdujące się w tzw. gminnych ewidencjach zabytków. Znajdują się tu obiekty warte zobaczenia o dużej wartości historycznej, artystycznej i naukowej. Bogato udokumentowane są zabytki nieruchome architektury, budownictwa oraz układów zieleni (parki, cmentarze). Do grupy różnorodnych obiektów zabytkowych OF KNO zaliczane są:

- układy urbanistyczne i ruralistyczne,
- budynki mieszkalne,
- zespoły dworsko-pałacowe,
- budynki użyteczności publicznej (szkoły, zajazdy, karczmy, remizy strażackie, stacje kolejowe),
- budynki przemysłowe i gospodarcze (stodoły, stajnie, spichlerze, kuźnie, młyny, gorzelnie),
- parki, aleje drzew, cmentarze,
- obiekty sakralne (kościół, kaplice).

Na terenie OF KNO położonych jest wiele kościołów i budynków sakralnych różnych wyznań mających znaczne walory architektoniczne i duchowe, co wzmacnia potencjał kulturowy tego regionu. W poniższej tabeli przedstawiono wybrane zabytki Obszaru Funkcjonalnego.

Tabela 58 Wybrane zabytki kultury w powiatach OF KNO

Lokalizacja	Zabytek
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Biskupice	<ul style="list-style-type: none">– kościół rzym.-kat. filialny, drewniany, p.w. św. Jana Chrzciciela, XVII w.– cmentarz żydowski, połowa XIX w.– zespół dworski, początek XIX w.: dwór, park z aleją dojazdową

powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Buczyna	<ul style="list-style-type: none"> – kościół parafialny p.w. św. Trójcy, 1767 r. – kościół ewangelicki p.w. św. Mikołaja, koniec XIV, XIX w. – kaplica cmentarna p.w. św. Jadwigi , XIV, XVI-XVII w. – mogiła ks. Hermana Koellinga (na cmentarzu komunalnym), ul. Kluczborska, 1902 r. – mogiła Franciszka Lazara (na cmentarzu parafialnym), ul. Marchlewskiego, 1969 r. – park miejski, połowa XIX w. – mury obronne z basztą Piaskową i fosą, XV-XVI w. – brama Niemiecka – brama Polska – ratusz wraz z otaczającymi domami
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Ciecierzyn	<ul style="list-style-type: none"> – park pałacowy z aleją dojazdową, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Gołkowice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Jana Chrzciciela, drewniany, 1766-67 r. – zespół pałacowy, XVIII-XIX w.: pałac, oficyna, park
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Jakubowice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół ewangelicki, p.w. MB Królowej Polski, drewniany, XVII w. – park, 2 połowa XIX w. – czworak dworski, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Kochłowice	<ul style="list-style-type: none"> – park pałacowy z aleją dojazdową, koniec 1920 r.
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Kostów	<ul style="list-style-type: none"> – mogiła zbiorowa powstańców śląskich (na cmentarzu katolickim) – zespół pałacowy, XVIII-XIX w.: pałac, park
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Miechowa	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Jacka, drewniany – zespół dworski, XIX w.: dwór, park
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Nasale	<ul style="list-style-type: none"> – kościół ewangelicki p.w. św. Wawrzyńca, drewniany – zespół dworski, 1 połowa XIX w.: dwór, park
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Paruszowice	<ul style="list-style-type: none"> – kaplica ewangelicka XV, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Proślice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, drewniany, 1531 r., – spichlerz dworski, drewniany, 1819 r. – czworak, obecnie dom nr 61/40, drewniany, 1 połowa XIX w. – park, 2 połowa XIX w. – późnobarokowy pałac dworski z XVIII/XIX w.
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Pszczonki	<ul style="list-style-type: none"> – park dworski z aleją dojazdową
powiat kluczborski — gm. Buczyna — miejscowość Roszkowice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Antoniego, 1848-49 r. – zespół pałacowy, koniec XIX w.: pałac, rządcówka, obora, spichlerz, park, 1 połowa XIX w.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Baków	<ul style="list-style-type: none"> – kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, drewniany – plebania, 1845 r. – mogiła braci Augusta i Emila Bassy – zespół pałacowy, 1 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Biadacz	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny, 1842 r.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Bogacica	<ul style="list-style-type: none"> – kościół parafialny p.w. św. Trójcy – mogiła powstańców śląskich na cmentarzu przykościelnym – dwór, 1 połowa XIX w. – spichlerz
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Kluczbork	<ul style="list-style-type: none"> – stare miasto – kościół ewangelicki p.w. Chrystusa Zbawiciela, XIV, XVIII w. – dawna plebania ewangelicka, ul. Gdacjusza 3, XVIII/XIX w. – kaplica cmentarna, 2 połowa XIX w. – zbiorowa mogiła żołnierzy września 1939r. – mogiła powstańca śląskiego Henryka Dubiela – cmentarz wojenny Armii Radzieckiej, ul. Opolska – park miejski – mury obronne, XV/XVI w. – Brama Krakowska – zespół ratusza, XVIII, XIX w.: ratusz, dom - Rynek 2, dom - Rynek 3 – więzienie, ul. Katowicka 4, 1900 r.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Kuniów	<ul style="list-style-type: none"> – kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzyciela - 1803 r.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Ligota Górna	<ul style="list-style-type: none"> – kaplica cmentarna, drewniana
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Łowkowice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół parafialny p.w. Nawiedzenia MB - XIX w. – wiatrak - 1868 r.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Maciejów	<ul style="list-style-type: none"> – kościół ewangelicki, drewniany – zespół pałacowy - XVIII/XIX w.: pałac, park
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Smardy Dolne	<ul style="list-style-type: none"> – zespół pałacowy, 2 połowa XIX w. - pałac, park
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Bruny	<ul style="list-style-type: none"> – dwór, 1 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Brzezinki	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. Narodzenia NMP, drewniany - 1550 r. – park, XIX w. – dwór, spichlerz
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Gieralcice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół ewangelicki, drewniany, XVII w. – zespół dworski, początek XIX w.: oficyna, spichlerz, park
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Komorzno	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Jadwigi, 1753 r. – pozostałości zespołu dworskiego, XVIII-XIX w.: oficyna, park

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Krzywiczyny	<ul style="list-style-type: none"> – kościół parafialny p.w. św. Trójcy, 1623 r. – zespół pałacowy, koniec XVIII w.: pałac, park
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Rożnów	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Trójcy, drewniany, 1788 r. – zespół dworski, 1 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Szymonków	<ul style="list-style-type: none"> – ruina romantyczna z basztą, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Świniary Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Bartłomieja – park, XVIII/XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Wierzbica Dolna	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża, 1698 r. – park, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Wierzbica Górna	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Jacka, szach., 1719-22 r. – zespół pałacowy, koniec XVIII, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Wołczyn	<ul style="list-style-type: none"> – Stare Miasto – kościół parafialny p.w. św. Barbary, 1770-99 r. – park miejski, 2 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Chocianowice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół p.w. Nawiedzenia NMP, 1662 r.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Jasienie	<ul style="list-style-type: none"> – spichlerz dworski, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Laskowice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Wawrzyńca, 1686 r.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Lasowice Małe	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP, 1688 r. – dwór, XVI/XVII, XIX w. – spichlerz, połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Lasowice Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> – kościół parafialny p.w. Wszystkich Św., 1599 r. – park dworski
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Tuły	<ul style="list-style-type: none"> – zespół kościelno-parafialny p.w. MB Bolesnej, 1853 r.: kościół, kaplica grobowa, kostnica, mur arkadowy z bramą wjazdową – zespół pałacowy, XVIII-XIX w.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Wędrynia	<ul style="list-style-type: none"> – kościół filialny p.w. św. Jana Chrzciciela
powiat namysłowski — gm. Domaszowice — miejscowość Dziedzice	<ul style="list-style-type: none"> – grób Jana Skali, na cmentarzu par., 1945, nr rej.: 168/88 z 25.02.1988
powiat namysłowski — gm. Domaszowice — miejscowość Gręboszów	<ul style="list-style-type: none"> – cmentarz par., k. XVIII, nr rej.: 250/90 z 4.05.1990 – mogiły ofiar II wojny światowej, nr rej.: 222/89 z 7.11.1989 – zespół pałacowy, XVIII-XIX, nr rej.: 1630/66 z 21.09.1966: – spichrz – 2 bramy – park, nr rej.: 94/84 z 26.01.1984

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

powiat namysłowski — gm. Domaszowice — miejscowość Siemysłów	– kościół par. p.w. Wszystkich Świętych, drewn., 1824, 1936 (wieża mur. 1862) nr rej.: 1107/66 z 5.02.1966
powiat namysłowski — gm. Domaszowice — miejscowość Strzelce	– kościół par. p.w. św. Marcina, XIV-XVII, nr rej.: 906/64 z 26.05.1964 – park, nr rej.: 44/80 z 29.01.1980
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Baldwinowice	– kościół fil. p.w. Świętej Trójcy, 1414, nawa i wieża drewn. 1582, XVII, nr rej.: 136/54 z 24.11.1954 (wypis z księgi rejestru) – spichrz dworski, pocz. XIX, nr rej.: 1626/66 z 21.09.1966 – park dworski, XIX, nr rej.: 35/79 z 22.01.1979
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Brzezinka	– dwór, 1818, nr rej.: 1050/65 z 25.06.1965 – spichrz, 1829, nr rej.: j.w.
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Bukowa Śląska	– kościół fil. p.w. św. Jakuba Starszego, 1786, 1869, nr rej.: 1102/66 z 4.02.1966 – park, XIX, nr rej.: 93/84 z 26.01.1984
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Jastrzębie	– kościół fil. p.w. św. Wawrzyńca, 1826, 1904, nr rej.: 1104/66 z 4.02.1966 – zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 1051/65 z 10.06.1965
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Kamienna	– kościół fil. p.w. św. Jadwigi, 1804-1805, nr rej.: 1105/66 z 4.02.1966 – kaplica grobowa, na cmentarzu rzym.-kat., 1839, nr rej.: 2092/83 z 18.02.1983
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Kowalowice	– kościół par. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, 2 poł. XIX, nr rej.: A-34/2004 z 17.12.2004 – park, nr rej.: 41/80 z 29.01.1980
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Krasowice	– kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. MB Częstochowskiej, 1620, 1852, nr rej.: 911/64 z 26.05.1964
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Namysłów	– układ urbanistyczny, nr rej.: 367/52 z 23.05.1952 – kościół par. p.w. śś. Piotra i Pawła, XV-XVI, nr rej.: 63 z 29.03.1949 oraz 603/59 z 22.10.1959 – kościół fil. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, XV/XVI, nr rej.: 905/64 z 26.05.1964 – zespół klasztorny franciszkanów, ul. Krótka 4, XIV-XVIII, nr rej.: 680/63 z 30.04.1963 oraz 688/63 z 16.10.1963 – kaplica cmentarna p.w. Świętej Trójcy, 1708, nr rej.: 965/65 z 27.01.1965 – park miejski, 2 poł. XIX, nr rej.: 56/81 z 13.07.1981 – zamek, 1360, XVI-XIX, nr rej.: 84 z 29.03.1949 oraz 904/64 z 26.05.1964 – mury obronne, 1350-1415, XVII, XIX – brama Krakowska, 1390, XIX, nr rej.: 262/58 z 28.01.1958 (wypis z księgi rejestru) – ratusz, 1374, XV-XIX, nr rej.: 939/64 z 4.06.1964 – zespół szpitala miejskiego, ul. Oleśnicka 10, 1911-

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

	1912, nr rej.: 2279/91 z 12.09.1991
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Przeczów	<ul style="list-style-type: none"> – kościół par. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1864, nr rej.: A-55/2007 z 31.08.2007 – cmentarz kościelny, j.w. – mauzoleum, ob. kaplica przedpogrzebowa, obok kościoła, 1 poł. XIX, nr rej.: A-58/2007 z 13.12.2007 – park, XVII/XIX, k. XIX, nr rej.: 187/88 z 7.11.1988
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Rychnów	<ul style="list-style-type: none"> – kościół par. p.w. św. Jana Chrzciciela, XV, wieża drewn. 1719, nr rej.: 903/64 z 26.05.1964 – zespół pałacowy, nr rej.: 915/64 z 27.05.1964:
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Woskowice Małe	<ul style="list-style-type: none"> – kościół par. p.w. św. Wawrzyńca, drewn., 1711, 1811, nr rej.: 612/59 z 13.11.1959, 918/64 z 29.05.1964 – dzwonnica wiejska, drewn., XVIII/XIX, nr rej.: 1638/66 z 22.09.1966 – zespół pałacowy, XVIII-XIX
powiat namysłowski — gm. Pokój — miejscowość Fałkowice	<ul style="list-style-type: none"> – cmentarz, XVIII, po 1850, nr rej.: 293/94 z 10.01.1994
powiat namysłowski — gm. Pokój — miejscowość Krzywa Góra	<ul style="list-style-type: none"> – cmentarz rzym.-kat., 1810, nr rej.: 290/92 z 26.10.1992
powiat namysłowski — gm. Pokój — miejscowość Lubnów	<ul style="list-style-type: none"> – dzwonnica-kapliczka, ul. Powstańców Śląskich 11, drewn., XIX, nr rej.: B-737/88 z 29.02.1988
powiat namysłowski — gm. Pokój — miejscowość Pokój	<ul style="list-style-type: none"> – kościół ewangelicki „Kościół Zofii”, 2 poł. XVIII, nr rej.: 202/56 z 6.10.1956 – cmentarz rzym.-kat., ul. Wolności, nr rej.: A-285/92 z 23.10.1992 – cmentarz ewangelicko-augsburski, ul. 1 Maja, 1755, nr rej.: 289/92 z 23.10.1992 – cmentarz żydowski, ul. Kolejowa, nr rej.: A-227/89 z 4.12.1989 – park, nr rej.: 123/85 z 22.01.1985 i z 4.03.1993
powiat namysłowski — gm. Świerczów — miejscowość Bąkowice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół par. p.w. św. Anny, 1837-39, 1914, nr rej.: 1100/66 z 4.02.1966 – zespół dworski, 1 poł. XIX, XX:
powiat namysłowski — gm. Świerczów — miejscowość Biestrzykowice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół par. p.w. Wniebowzięcia NMP, drewn., 1639, wieża mur. 1839, nr rej.: 1101/66 z 4.02.1966 – zespół pałacowy, XVIII-XIX, pocz. XX, nr rej.: 1099/66 z 20.01.1966:
powiat namysłowski — gm. Świerczów — miejscowość Staroścín	<ul style="list-style-type: none"> – Zespół Pałacowo-Parkowy we wsi Staroścín – Zamek – pałac, rok budowy 1604, nr rej. 312/58, Data wpisu: 01.03.1958 r., – Oficyna pałacowa, rok budowy: XIX w., nr rej. 1945/70, data wpisu: 06.02.1970 r., – Park, rok budowy pocz. XIX w., nr rej. 100/84, data wpisu: 30.01.1984 r.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

powiat namysłowski — gm. Świerczów — miejscowość Świerczów	– kościół par. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1923-24, nr rej.: A-44/2006 z 16.03.2006
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Bukowie	– kościół fil. p.w. MB Gromnicznej, XV, XVI, nr rej.: 908/64 z 26.05.1964
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Idzikowice	– zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 1939/68 z 18.10.1968:
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Jakubowice	– zespół pałacowy, XIX:
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Pągów	– kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. śś. Piotra i Pawła, mur.-drewn., poł. XIX (wieża drewn. XVIII), nr rej.: 1106/66 z 5.02.1966 – zespół pałacowy, XIX:
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Wilków	– kościół par. p.w. św. Mikołaja, XIII/XIV, 1500, 1957-1959, nr rej.: 650/59 z 13.11.1959 – zespół pałacowy, 2 poł. XIX, pocz. XX
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Olesno	– Ratusz - wybudowany w latach 1820-1821 – kościół odpustowy św. Anny (1518 I cz. 1670 II cz.) – kościół ewangelicki z XIX w. – cmentarz żydowski, mur, ruiny domu pogrzebowego z początku XIX w. – miejskie mury obronne z przełomu XIV i XV w. – kościół p.w. św. Michała - wybudowany w 1374r. na miejscu kaplicy grodowej z 1226r. – kościół p.w. Bożego Ciała - murowany, wybudowany w 1913r. w miejscu poprzedniej, drewnianej świątyni z 1635r.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Świercze	– pozostałości zespołu dworskiego z XIX wieku zawierające oficynę, czworak, spichlerz, wozownię, pozostałości parku
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Bodzanowice	– kościół p.w. Narodzenia NMP - wybudowany w 1934r.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Borki Wielkie	– kościół św. Marcina i Bartłomieja - wybudowany w 1697r. – kościół św. Franciszka z Asyżu - wybudowany w 1910-11r.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Boroszów	– kościół p.w. św. Marii Magdaleny - wybudowany w 1679r.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Grodzisko	– kościół p.w. św. Rocha - wybudowany w 1710r.
powiat oleski — gm. Dobrodzień — miejscowość Dobrodzień	– zabudowania dworskie – kościół drewniany wybudowany w 1630 r. – kościół Nawiedzenia NMP - wybudowany w altach 1847-1851 – most dworski - kamienny, wybudowany w 1610 r.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> – Rynek: zabytkowe domy z II poł. XVIII i I poł. XX w. – barokowy dwór wybudowany w połowie XVIII w. – kościół p.w. Trójcy Świętej - wybudowany w latach 1894-95.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Kozłowice	<ul style="list-style-type: none"> – pałac z pocz. XX w. – kościół p.w. św. Jana Chrzyciela - wybudowany w XVII w.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Jamy	<ul style="list-style-type: none"> – dworek z XIX w. – kościół p.w. św. Małgorzaty - wybudowany w 1792r.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Goła	<ul style="list-style-type: none"> – kościół p.w. św. Mikołaja - z przełomu XVII/XVIII w.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Uszyce	<ul style="list-style-type: none"> – kościół p.w. Wniebowzięcia NMP - wybudowany w 1517 r.
powiat oleski — gm. Praszka — miejscowość Praszka	<ul style="list-style-type: none"> – Rynek - kamienice z II poł. XIX w. – kościół p.w. Wniebowzięcia NMP - wybudowany w 1872r.
powiat oleski — gm. Praszka — miejscowość Kowale	<ul style="list-style-type: none"> – kościół p.w. św. Wojciecha - wybudowany w latach 1833-34
powiat oleski — gm. Radłów — miejscowość Biskupice	<ul style="list-style-type: none"> – kościół drewniany /pierwsze wzmianki w XIV wieku/ - wybudowany w 1718 r. na miejscu starszego, pochodzącego z XIV w. – zespół dworsko - parkowy - pochodzący z połowy XVIII w. – kościół p.w. św. Jacka - murowany, wybudowany w 1784 r.
powiat oleski — gm. Radłów — miejscowość Kościeliska	<ul style="list-style-type: none"> – kościół Narodzenia NMP - murowany z 1947 r.
powiat oleski — gm. Radłów — miejscowość Radłów	<ul style="list-style-type: none"> – kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa -- murowany - z 1928r.
powiat oleski — gm. Rudniki — miejscowość Jaworzno	<ul style="list-style-type: none"> – kościół drewniany (XVI w.)
powiat oleski — gm. Rudniki — miejscowość Żytniów	<ul style="list-style-type: none"> – kościół drewniany (XIX w.)
powiat oleski — gm. Zębówice — miejscowość Radawie	<ul style="list-style-type: none"> – 500-letni kościół

Źródło: Opracowanie własne na podstawie oficjalnych stron poszczególnych powiatów.

Zarówno dziedzictwo przyrodnicze, jak i kulturowe ma duże znaczenie dla perspektywy rozwoju gospodarki przemysłowej opartej na wiedzy, dlatego należy podejmować szereg działań sprzyjających ochronie środowiska przyrodniczego oraz jego racjonalnemu wykorzystaniu dla zaspokojenia potrzeb społecznych i gospodarczych (w tym turystycznych). Ponadto należy zachowywać, rozwijać i szeroko udostępniać zasoby kulturowe OF KNO, jak również ułatwiać ich wykorzystanie społeczne i gospodarcze. OF KNO jako obszar wyposażony w potencjał uzdrowiskowy

powinien również skupić się na wspieraniu promocji i rozwoju turystyki przyjazdowej. Aby potencjał turystyczny nie malał i zainteresowanie turystów licznymi walorami OF KNO nie zanikało, trzeba sukcesywnie podejmować działania zmierzające do utrzymania, modernizacji oraz ochrony i promocji zasobów kulturowych i przyrodniczych analizowanego obszaru.

6. Aktywny wypoczynek

Region Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno posiada bogatą i ciekawą historię, korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne, znaczną powierzchnię lasów, czystą wodę oraz nieskażone powietrze i czystą glebę. To wszystko w połączeniu z rozwijającą się bazą turystyczną stwarza znakomite warunki do wypoczynku i rekreacji. Walory turystyczne OF KNO potęgują przepiękne lasy, łąki, rzeczki i stawy, a to sprawia, że obszar ten jest jednym z najpiękniejszych zakątków Opolszczyzny i doskonałym miejscem do uprawiania turystyki, agroturystyki i ekoturystyki. OF KNO wypełniony jest licznymi trasami wiodącymi przez zagubione wśród lasów liczne rezerваты przyrody pełne saren, jeleni, zajęcy, kun i lisów.

Dużą atrakcją turystyczną jest **Stobrawski Park Krajobrazowy** zajmujący obszar 52 636 ha (największy na Opolszczyźnie i jeden z największych w Polsce). Park leży na terenie 12 gmin: Dobrzeń Wielki, Dąbrowa, Kluczbork, Lasowice Wielkie, Lewin Brzeski, Lubsza, Łubniany, Murów, Pokój, Popielów, Świerczów i Wołczyn. Jest to park o charakterze nizinnym, o znacznym udziale siedlisk wodno-błotnych, chroniący najcenniejsze fragmenty Niziny Śląskiej. Obejmuje zwarte tereny Lasów Stobrawsko-Turawskich. Znaczną powierzchnię parku zajmują monokultury sosnowe, jednak zachowane są również fragmenty 200-letnich starodrzew. Z dolinami rzek związane są głównie lasy liściaste: grądy, łągi jesionowo-olszowe, jesionowo-wiązowe oraz bardzo rzadki łąg wierzbowo-topolowy. Park położony jest w dorzeczu rzeki Stobrawy, Budkowiczanki, Bogacicy, Brynicy i Smortawy, natomiast południowa granica opiera się na Odrze i Nysie Kłodzkiej. Z dolinami tych rzek związane jest życie wielu cennych gatunków zwierząt, głównie ptaków takich jak: kania czarna, kania ruda, muchołówka białoszyja, koszatka, dzięcioł średni czy też orlik krzykliwy. Nad obszarem stawów hodowlanych (ok. 2000 ha) można odnaleźć polującego bielika, czapłę siwą i białą, kormorana oraz wiele gatunków kaczek. Atrakcją geologiczną i krajobrazową parku są wyniesienia wydym dochodzące do 30 m wysokości. Na terenie parku znajdują się 4 rezerваты przyrody:

- **Rezerwat Rogalice** —chroni urozmaicony gatunkowo las liściasty z domieszką świerka;
- **Rezerwat Leśna Woda** —chroni fragment lasu mieszanego, w którym dominują buki i sosny;
- **Rezerwat Śmiechowice** —chroni zgrupowanie około 200-letnich modrzewi europejskich;
- **Rezerwat Lubsza** —chroni dawne lasy Puszczy Śląskiej z dominacją buka.

W ramach obszarów chronionych Natura 2000 wyznaczono:

- **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Grądy Odrzańskie** — obejmuje dolinę Odry, znaczny fragment znajduje się w granicach Stobrawskiego Parku Krajobrazowego; obszar chroni

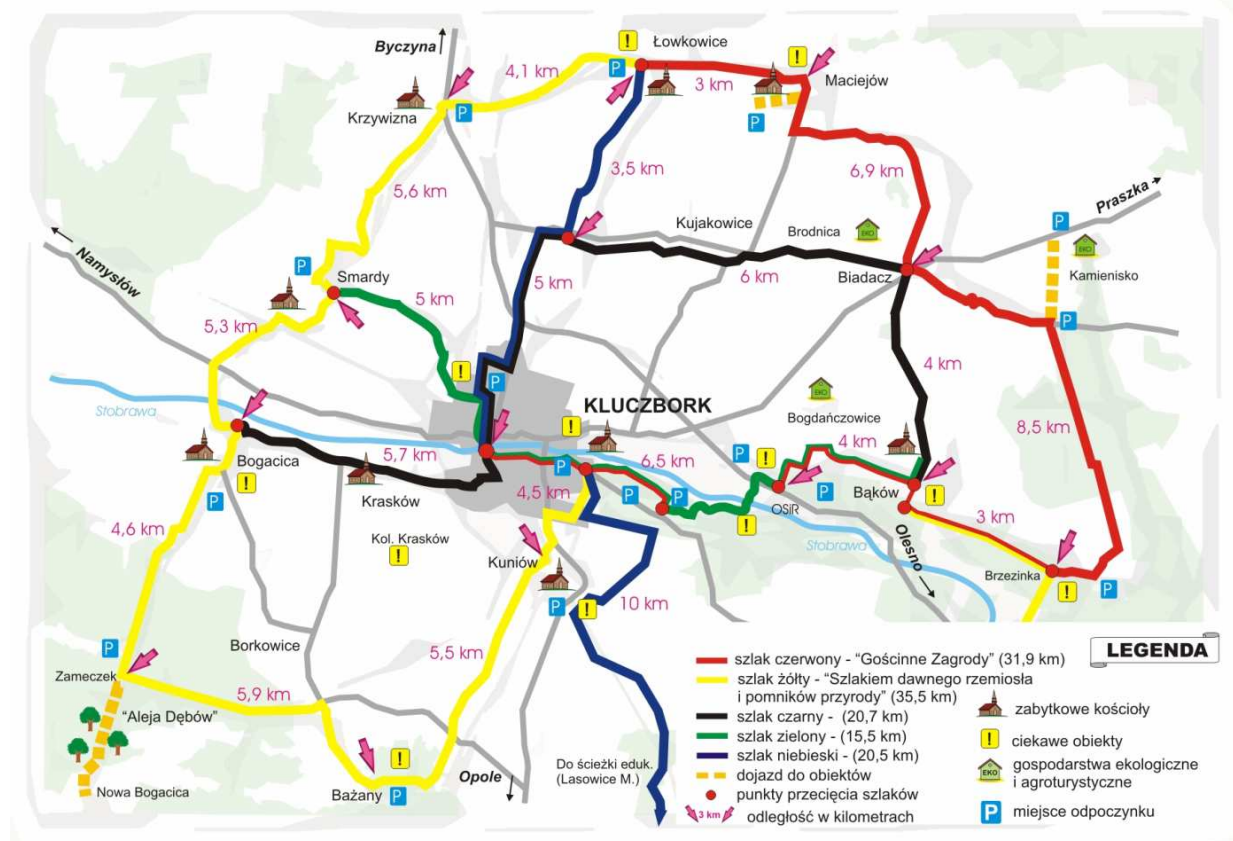
Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

populacje rzadkich gatunków ptaków wraz z ich siedliskami (grądy, łągi, zalewowe łąki i starorzecza);

- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Lasy Barucickie** — obejmuje kompleks bardzo dobrze zachowanych lasów liściastych zlokalizowanych w dolnie Smortawy, ma duże znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków chrząszczy;
- **Specjalny Obszar Ochrony Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą** — obejmuje kilkusethektarowy kompleks łąk zlokalizowanych w dolnie Stobrawy, ma duże znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków motyli.

Zasoby przyrodniczo-kulturowe stały się spoiwem współpracy poszczególnych powiatów OF KNO. Powiat Namysłowski podjął inicjatywę stworzenia Stobrawskiej Strefy Rehabilitacji i Rekreacji w północno-zachodniej części województwa opolskiego. Dzięki posiadanym zasobom naturalnym Stobrawska Strefa Rehabilitacji i Rekreacji może stać się swoistym zagłębieniem turystycznym, zwłaszcza w kontekście planowanego odtworzenia uzdrowiska w miejscowości Pokój.

Rysunek 29 Szlaki rowerowe w powiecie kluczborskim

Źródło: <http://www.powiatkluczborski.pl/pliki/szlaki%20rowerowe-mapa.jpg>.

Na terenie OF KNO znajduje się wiele ścieżek rowerowych i pieszych, które są położone w atrakcyjnych rejonach pozwalających na podziwianie bogactwa środowiska naturalnego, krajobrazu i licznych terenów zielonych, a także większość z nich prowadzi przez zabytkowe obiekty architektoniczne. Do najważniejszych szlaków turystycznych OF KNO zaliczamy:

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- Szlak Architektury Drewnianej — na terenie OF KNO znajduje się 44 kościołów drewnianych (21 w powiecie kluczborskim, 6 w namysłowskim i 17 w oleskim); kościoły tworzą charakterystyczny i malowniczy krajobraz oraz świadczą o historii budowlanej regionu i o losach jego mieszkańców; znaczna liczba kościołów drewnianych skłoniła przedstawicieli władz do utworzenia *Parku Miniatur Budownictwa Sakralnego* na terenie gminy Olesno, w którym będą znajdować się miniatury w skali 1:25 wszystkich zabytkowych kościołów z regionu, park ma zostać zbudowany do końca 2015 roku ze wsparcia funduszy europejskich;
- szlak „Gościnne zagrody” — szlak rowerowy w powiecie kluczborskim o długości 31,9 km przebiegający przez miejscowości: Kluczbork, Bąków, Brzezinka, Biadacz, Maciejów i Łowkowice;
- szlak dawnego rzemiosła i pomników przyrody — szlak w powiecie kluczborskim o długości 35,5 km;
- szlak rowerowy w gminie Wilków (pow. namysłowski) — szlak o długości 32 km biegnący w znacznej mierze po istniejących drogach lokalnych;
- ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna — oznakowana trasa rowerowa biegnąca wokół stawów hodowlanych zlokalizowanych pomiędzy miejscowościami: Dąbrowa, Starościna i Zbica; trasa ma charakter pętli o długości 10,4 km;
- trasa Szlakiem Sanktuariów — fragment tej trasy przebiega przez powiat oleski obok kościoła w Wysokiej oraz drewnianego kościoła w Grodzisku aż do kościoła św. Anny;
- trasa rowerowa łącząca gminę Olesno z gminą Zębowice — prowadzi przez Rynek w Oleśnie o drewniany kościół w Wachowie; trasa biegnie głównie chodnikami zamienionymi na ciągi pieszo-rowerowe i ścieżki leśne;
- Wędrówka przez Bory — ścieżka w okolicach Ładzy — ścieżka położona na terenie gmin Pokój, Dobrzeń Wielki i Popielów, w powiecie opolskim i namysłowskim, w Nadleśnictwie Kup. Ścieżka ma dwa warianty. Wariant rowerowy rozpoczyna się przy budynku siedziby SPK, długość wynosi 13,5 km. Wariant pieszy rozpoczyna się przy szosie Ładza - Popielów i kończy się w Ładzy - długość 4,5 km;
- Śródleśne łąki — ścieżka między Dąbrówką Dolną a Zawiszcą — ścieżka rowerowa położona na terenie gminy Pokój, w Powiecie Namysłowskim, w Nadleśnictwie Kluczbork. Początek i koniec ścieżki znajduje się w Dąbrówce Dolnej. Długość trasy wynosi około 10 km;
- Podglądamy ptaki — Ścieżka między Starościna a Kuźnicą Dąbrowską — ścieżka rowerowa położona na terenie gminy Świerczów, w Powiecie Namysłowskim. Początek i koniec ścieżki znajduje się w centrum Starościna. Długość trasy wynosi około 11 km. Szosa, którą poprowadzono część ścieżki, charakteryzuje się małym natężeniem ruchu.

Tabela 59 Ścieżki rowerowe w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

	ścieżki rowerowe	ścieżki rowerowe na 10 tys. km ²	ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności
powiat namysłowski	3,2 km	42,7	0,7
powiat kluczborski	4,0 km	46,9	0,6
powiat oleski	2,6 km	26,7	0,4
OF KNO	9,8 km	116,3	1,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

W powiatach OF KNO występują szlaki rowerowe i piesze, które pełnią rolę atrakcji turystycznej i rekreacyjnej. Jednak typowych ścieżek rowerowych wykorzystywanych do przemieszczania się jednośladem do miejscowości jest bardzo mało, jak przedstawia tabela powyżej. Lepszego połączenia wymagają też ścieżki prowadzące do drewnianych kościółków, które są bardzo dużym walorem OF KNO i mogą stać się jego znakiem rozpoznawczym.

Poszczególne powiaty wchodzące w skład OF KNO wyposażone są w infrastrukturę sportową dostosowaną do potrzeb swych mieszkańców. W Kluczborku do dyspozycji mieszkańców są dwa stadiony (należące do klubów sportowych), hala sportowa, korty tenisowe (7 boisk) i liczne boiska szkolne. W lecie największym powodzeniem cieszy się położony w odległości 5 km od Kluczborka Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie z odkrytym basenem i campingiem. Obiekt ten jest wielokrotnym zdobywcą I miejsca w konkursie „Mister Camping” organizowanym przez PFCiC w Warszawie. W okresie zimowym amatorzy kąpieli i pływania przenoszą się do kluczborskiej krytej pływalni. Również powiat namysłowski w swej bazie sportowej posiada Centrum Turystyki i Rekreacji „Delfin”, które wyposażone jest w nieckę pływacką o wymiarach 25,0 x 12,5 m, głębokości od 1,2 do 1,8 m z zamontowanym podnośnikiem dla osób niepełnosprawnych, basen rekreacyjny o średnicy 7,5 m i głębokości 1,0 m a atrakcjami wodnymi, dwie wanny jacuzzi, saunę i nowoczesne zaplecze szatniowo-sanitarne.

Mając na względzie zmiany demograficzne OF KNO ważnym jest podejmowanie działań zmierzających do przygotowania atrakcyjnej oferty turystycznej dla osób starszych, która uwzględniać będzie usługi opiekuńcze, rehabilitacyjno-lecznicze oraz usługi o charakterze kulturalno-turystycznym.

Tabela 60 Turystyczne obiekty noclegowe w powiatach OF KNO — wskaźniki (stan na 2012 r.)

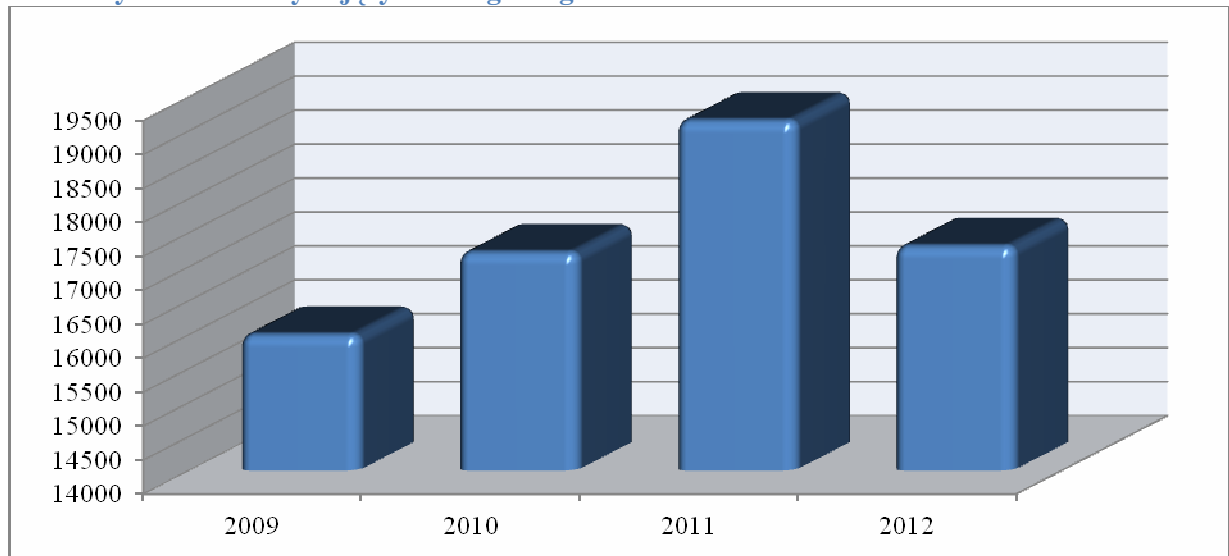
	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski
obiekty noclegowe ogółem	6	6	6
miejsca noclegowe na 1000 ludności	3,43	4,27	2,35
udzielone noclegi na 1000 ludności	138,06	297,17	225,19
korzystający z noclegów na 1000 ludności	59,24	126,53	118,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Na terenie OF KNO znajduje się 18 obiektów noclegowych — po 6 w każdym powiecie członkowskim. Wskaźnik miejsc noclegowych na 1000 ludności oraz udzielonych noclegów jest najwyższy dla powiatu namysłowskiego i wynosi kolejno 4,27 miejsc i 297,17 noclegów.

Wykres 13 Korzystający z noclegów ogółem w latach 2009–2012 na terenie OF KNO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Jak przedstawia powyższy wykres największa liczba osób korzystających z noclegów oferowanych przez OF KNO wyniosła 19 155 osób (2011 r.), a najmniejsza 16 001 osób (2009 r.). Chociaż liczba osób korzystających z noclegów spadła po roku 2011 o 1849 osób, to dalsze działania Obszaru Funkcjonalnego związane z rozwojem turystyki pozytywnie wpłyną na ten wynik.

W powiecie kluczborskim i namysłowskim prowadzone są projekty mające na celu stworzenie z gminy Wołczyn i Pokój stref uzdrowskowo-rekreacyjnych, które przyciągną kolejnych gości z zewnątrz. Badania przeprowadzone na terenie gminy Wołczyn wykazały, że wołczyńska woda kwalifikuje się do wód termalnych ze względu na wysoką temperaturę. Na podstawie kolejnych badań zostanie opracowana dokumentacja hydrogeologiczna, a następnie koncepcja wykorzystania wód termalno-leczniczych w gminie Wołczyn. Z kolei gmina Pokój przygotowuje dogodne warunki na przyciągnięcie inwestorów z zewnątrz, którzy zainwestują w budowę zakładów lecznictwa w strefie uzdrowskowej obejmującej powierzchnię 130 ha. Gmina Pokój w *Studium i Planie Zagospodarowania Przestrzennego* określi obszary przeznaczone pod zabudowę turystyczną, letniskową, uzdrowskową, rekreacyjno-sportową i usługową. Dużym atutem jest przejęcie przez Gminę parku zdrojowego w Pokoju, który będzie służyć nie tylko mieszkańcom, ale i kuracjom. Na terenach powiatów OF KNO konieczne jest utworzenie Centrum Informacji Turystycznej (dalej: CIT), które przyczyni się do promocji powiatów oraz rozwoju turystyki poprzez profesjonalnie udzielane niezbędne informacje oraz pomoc turystom. Najlepszym rozwiązaniem jest utworzenie wspólnej sieci centrum informacji turystycznej całego Obszaru Funkcjonalnego, które wzmocni możliwości działania w zakresie rozwoju turystyki. Sieć CIT pozwoli na pokazanie oferty powiatów,

zacieśnią współpracę z branżą gastronomiczną i noclegową. Wyjście naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom turystów, a także otoczenie ich opieką zachęci do częstszych i dłuższych pobytów. Spójna sieć CIT OF KNO powinna być rządzona tymi samymi zasadami, kształtować wspólny wizerunek, tak by podróżujący nie zauważali przekraczania granic poszczególnych powiatów, a skupiali się na zwiedzeniu obszaru pełnego ciekawych zakątków. Ponadto Sieć Centrum Informacji turystycznych stworzy nowe miejsca pracy oraz będzie stanowić impuls do nauki języków obcych.

7. Środowisko

7.1. Klimat

Polska leży w strefie klimatów umiarkowanych ciepłych o typie przejściowym, czego bezpośrednim następstwem jest ścieranie się nad nią kilku mas powietrza o różnych cechach. Dominujące znaczenie dla klimatu Polski ma masa powietrza polarno-morskiego znad Atlantyki oraz masa powietrza polarno-kontynentalnego znad Azji. W miarę przesuwania się na wschód maleją wpływy oceaniczne, a zarazem wzrasta kontynentalizm klimatu.

OF KNO pod względem warunków klimatycznych należy do rejonu nadodrzańskiego — charakteryzuje się najwyższymi w województwie opolskim średnimi temperaturami rocznymi, najdłuższym okresem wegetacyjnym oraz niewielkimi opadami deszczu. Średnia temperatura w roku wynosi około $+8^{\circ}\text{C}$. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą wynoszącą około $+18^{\circ}\text{C}$, a najchłodniejszym styczeń z temperaturą około -2°C . Ujemną średnią temperaturę notuje się tylko w styczniu i w lutym. Pokrywa śnieżna zalega tylko przez około 40–45 dni w roku. Okres wegetacyjny rozpoczyna się pod koniec marca, a kończy w pierwszej połowie listopada — trwa zatem około 220 dni, a jego średnia temperatura wynosi $+14^{\circ}\text{C}$. Średnia suma opadów atmosferycznych waha się od 450 mm do 800 mm — największe opady notuje się w miesiącach letnich (czerwiec, lipiec, sierpień) i często połączone są z gwałtownymi burzami i ulewami. Na obszarze KNO przeważają wiatry zachodnie przy dużym udziale południowych, południowo-zachodnich i północno-zachodnich. Wiatry charakteryzują się niewielkimi prędkościami — średnia ich prędkość wynosi 5 m/s.

7.2. Wody

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno położony jest w dorzeczu Odry. Jest to obszar wododziałowy między pierwszorzędowymi dopływami Odry: Stobrawą, Widawą i Wartą, ponadto część obszaru (należąca do powiatu oleskiego) leży w zlewniach Proсны, Liswarty oraz Małej Panwi. Cieką w granicach Obszaru są niewielkie, częściowo mają tu swoje odcinki źródłowe. Najważniejszą rzeką odwadniającą OF KNO jest Stobrawa, która jest prawobrzeżnym dopływem Odry o długości 77,6 km. Jej źródła znajdują się w środkowej części powiatu oleskiego. Z kolei największym dopływem Stobrawy jest rzeka Budkowiczanka, której źródła również znajdują się na terenie powiatu oleskiego. Podstawowym zagrożeniem dla wód powierzchniowych na terenie OF KNO jest możliwość wystąpienia eutrofizacji. Eutrofizacja, wskutek dostarczenia nadmiernej ilości substancji odżywczych, prowadzi do zachwiania równowagi ekologicznej, bujnego wzrostu glonów

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

i drobnoustrojów zużywających dostępny w wodach tlen oraz intensyfikacji aktywności drobnoustrojów prowadzących metabolizm beztlenowy, którego skutkiem może być wzrost toksycznych dla innych organizmów produktów rozkładu materii. Końcowym efektem tego procesu jest stopniowe zapełnianie zbiorników rozkładającą się substancją organiczną i wymieranie wielu tlenowych organizmów, w tym także ryb. Wody powierzchniowe OF KNO wykazują charakter eutroficzny ze względu na zawartość wskaźników biologicznych (fitobentos).

Tabela 61 Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	średnia dla OF KNO
zużycie wody ogółem [dam ³]	7695,5	12 794,8	2382,6	7624,3
zużycie wody ogółem [hm ³]	7,7	12,8	2,4	7,6
zużycie wody w przemyśle [dam ³]	1466,0	420,0	78,0	654,6
zużycie wody w rolnictwie i leśnictwie [dam ³]	3972,0	10 848,0	272,0	5030,6
zużycie wody w gospodarstwach domowych [dam ³]	1771,0	1381,2	1684,1	1612,1
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem [%]	19,1	3,3	3,3	8,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Powiaty OF KNO prezentują się dobrze na tle województwa opolskiego pod względem racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Zużycie wody w 2012 roku na potrzeby gospodarki narodowej i ludności należało do najniższych, jedynie w powiecie namysłowskim wskaźnik ten jest wyższy niż w pozostałych powiatach. Udział przemysłu w zużyciu wody wyniósł w 2012 roku na terenie OF KNO 8,6%, z czego największy udział (19,1%) przypadł na powiat kluczborski, natomiast w powiecie namysłowskim i oleskim był na tym samym poziomie wynosząc 3,3%.

Według Atlasu Rzeczypospolitej Polski teren OF KNO należy do wrocławskiego i śląsko-krakowskiego regionu hydrologicznego. Główne piętra wodonośne występują w utworach czwartorzędowych oraz mezozoicznych (w pierwszym z wymienionych regionów w utworach triasu i jury, a w drugim kredy). Zasobność pięter jest w przewadze średnia, miejscami brak formacji wodonośnych. Głębokość występowania pierwszego zwierciadła wód podziemnych jest zróżnicowana. Na przeważającej części Obszaru głębokość ta jest mała (0–5 m). Większa (5–20 m) występuje głównie na terenach gruntów spoistych.

Obszar Funkcjonalny należy do terenów średnio zagrożonych wystąpieniem powodzi (typowe powodzie nie występują). Możliwe są wystąpienia powodzi opadowych spowodowanych przez długotrwałe opady deszczu lub deszcze nawalne o dużym natężeniu oraz powodzi roztopowych, które

z kolei spowodowane są przez roztopy pokrywy śnieżnej. Na terenie OF KNO nie występują rzeki mające tendencję do wylewania, czyli takie, które powodowałyby częste zagrożenie powodziowe z wyjątkiem sytuacji spowodowanych wystąpieniem bardzo niekorzystnych warunków atmosferycznych. Wówczas w sytuacji wystąpienia długotrwałych opadów deszczu, deszczy nawalnych czy też gwałtownych roztopów nagromadzonej pokrywy śnieżnej może wystąpić lokalne wylanie rzek na terenie OF KNO powodujących podtopienia, dotyczy to również cieków melioracji szczegółowej.

7.3. Lasy

Podstawą prac zalesieniowych w Polsce jest *Krajowy Program Zwiększania Lesistości* (dalej: KPZL), zaakceptowany do realizacji przez Radę Ministrów w dniu 23 czerwca 1995 r. Głównym celem KPZL jest zwiększenie lesistości do 30% w 2020 roku i do 33% w 2050 roku, zapewnienie optymalnego przestrzenno-czasowego rozmieszczania zalesień, a także ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz instrumentów realizacyjnych. W województwie opolskim przeważały do tej pory zalesienia w sektorze państwowym (około 95% ogólnej powierzchni zalesień). Zalesienia prowadzone na gruntach publicznych zwiększają różnorodność biologiczną na poziomie gatunkowym, zmieniając proporcje między gatunkami liściastymi a iglastymi.

Tabela 62 Wykaz powierzchni gruntów przewidzianych do zalesienia w latach 2001–2020 w powiatach OF KNO

	sektor państwowy [ha]	sektor niepaństwowy [ha]	razem [ha]
powiat kluczborski	200	205	405
powiat namysłowski	752	310	1062
powiat oleski	239	1767	2006
OF KNO	1191	2282	3473
województwo opolskie	3045	7986	11031

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Zwiększania Lesistości.

Zgodnie z powyższą tabelą powierzchnia gruntów rolnych przewidzianych do zalesienia w latach 2001–2020 na terenie OF KNO wynosi 3473 ha, co stanowi 31,5% ogólnej powierzchni województwa opolskiego przeznaczonej do zalesienia zgodnie z KPZL (w tym w sektorze państwowym 1191 ha i niepaństwowym — 2282 ha). Powiat oleski jest drugim pod względem powierzchni przeznaczonej do zalesienia powiatem w województwie opolskim, natomiast powiat kluczborski zajmuje jedno z ostatnich miejsc w tej kategorii.

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie OF KNO w roku 2012 obejmowała obszar 82 369,3 ha, w tym 26 059,3 ha w powiecie kluczborskim, 21 247,2 ha w namysłowskim i 35 062,8 ha w oleskim.

Tabela 63 Wskaźnik lesistości w powiatach OF KNO na tle województwa i kraju (stan na 2012 r.)

	lesistość [%]
powiat kluczborski	29,8
powiat namysłowski	27,5
powiat oleski	35,2
OF KNO	30,8
województwo opolskie	26,5
Polska	29,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Wskaźnik lesistości w 2012 roku na terenie OF KNO wyniósł 30,8% jako średnia wskaźników poszczególnych powiatów, tj. dla powiatu kluczborskiego — 29,8%, namysłowskiego — 27,5%, oleskiego — 35,2%. Stopień lesistości OF KNO jest zadowalający biorąc pod uwagę wskaźnik dla województwa, w którym położony jest Obszar Funkcjonalny, jak i całego kraju.

Powierzchnia lasów ogółem na terenie OF KNO wynosi 80 219,7 ha, z czego lasy publiczne stanowią 74 813,3 ha (93,3% ogólnej powierzchni lasów). Znaczna część lasów OF KNO należy do rozległego kompleksu Lasów Stobrawsko-Turawskich, a także stanowi fragment Borów Stobrawskich, które są pozostałością po zbiorowiskach zasiedlających te tereny przed rozpoczęciem działalności gospodarczej człowieka. Bory Stobrawskie zachowały się na glebach słabszych, nieprzedstawiających większej wartości dla rolnictwa. W strukturze siedliskowej dominują bory — około 55% wszystkich siedlisk stanowi bór świeży i bór mieszany. Pozostałe siedliska to bór mieszany wilgotny stanowiący około 20% wszystkich siedlisk oraz lasy mieszane. W drzewostanie przeważa sosna (około 70%), występuje także buk, dąb, olsza oraz świerk.

7.4. Surowce naturalne

W gruntach Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno występują głównie surowce budowlane, do których można zaliczyć:

- żwir budowlany, piasek;
- zapiaszczone gliny, torf;
- surowce ilaste;
- pospółka.

Część surowców naturalnych nie może być eksploatowana na skalę przemysłową ze względu na położenie w obszarze chronionego krajobrazu lub na terenach zalesionych.

Główne złoża naturalne kruszyw budowlanych występują w dolinie rzeki Stobrawy, jednakże teren OF KNO nie należy do najbogatszych pod względem występowania surowców naturalnych i późniejszej ich eksploatacji. Udokumentowane złoża surowców mineralnych – złoża piasków i pospółki do celów budowlanych znajduje się na terenie gminy Świerczów. Zasoby geologiczne złoża

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

zostały zatwierdzone przez Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją z dnia 31 stycznia 1990 roku Nr KZK/012/W/5584/89/90 (pow. ok. 120 ha).

7.5. Powietrze

Stan czystości powietrza atmosferycznego jest związany z ilością i rodzajem wprowadzanych do atmosfery substancji — emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na Ziemi zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Prawdopodobna wielkość emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji jest trudna do oszacowania ze względu na dużą liczbę tych źródeł. Rozkład wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza na danym obszarze jest uzależniony od stopnia jego uprzemysłowienia oraz rodzaju spalanych paliw. Głównymi źródłami zanieczyszczeń na terenie OF KNO są:

- niska emisja w sezonie grzewczym,
- wzrost natężenia ruchu samochodowego,
- zagrożenie od aglomeracji opolskiej i Elektrowni *Opole* w przypadku niekorzystnych wiatrów,
- zakłady przemysłowe znajdujące się na terenie OF KNO.

Województwo opolskie mimo najmniejszej w kraju powierzchni, emituje do powietrza znaczne ilości gazów i pyłów (kolejno 6. i 10. miejsce w skali kraju). Zgodnie z oceną jakości powietrza na terenie OF KNO w ostatnich latach doszło do przekroczenia poziomu dopuszczalnego emisji pyłu PM₁₀, ozonu i benzo(a)pirenu (przekroczenie odnotowano w powiecie kluczborskim kwalifikując ten region do klasy strefy C, co oznacza, że niezbędne jest przygotowanie programu ochrony powietrza). Dla pozostałych substancji (tj. SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, Pb, As, Cd, Ni) obszar kwalifikuje się do klasy strefy A, dla której nie jest konieczne podejmowanie żadnych działań, ale należy utrzymywać jakość powietrza na tym samym lub lepszym poziomie.

7.6. Rolnictwo

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno ma charakter rolniczo-przemysłowy wynikający z jego tradycji i historii. Ukształtowanie terenu w przeważającej części jest nizinne, co umożliwiło rozwój rolnictwa. Większość gleb należy do typów: pseudobielicowego, brunatnego, czarnych ziem, mad oraz gleb organicznych. Ogólny wskaźnik bonitacyjny warunków powietrzno-wodnych dla gleb OF KNO jest wysoki i kwalifikuje stosunki powietrzno-wodne jako korzystne dla produkcji rolniczej. Grunty rolne na terenie OF KNO zajmują powierzchnię 146 851,6 ha, co stanowi 57,06% ogólnej powierzchni OF KNO. Największy odsetek gruntów stanowią użytki rolne pod zasiewami (116 473,8 ha — 79,31%), natomiast najmniejszy — ogródki przydomowe (210,97 ha — 0,14%). Lasy i grunty leśne stanowią 2,94% gruntów rolnych OF KNO.

Tabela 64 Powierzchnia użytków rolnych w powiatach OF KNO (stan na 2010 r.)

użytki rolne

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

	pod zasiewami	grunty ugorowane	uprawy trwałe	ogródki przydomowe	łąki trwałe	pastwiska trwałe	pozostałe użytki rolne
powiat kluczborski	41 906,85	181,43	58,00	58,70	4056,17	549,01	705,74
powiat namysłowski	35 538,24	903,92	412,69	76,86	3918,10	514,00	588,13
powiat oleski	39 028,70	475,88	128,03	75,41	5820,14	984,21	945,04
OF KNO	116 473,8	1561,23	598,72	210,97	13 794,41	2047,22	2238,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

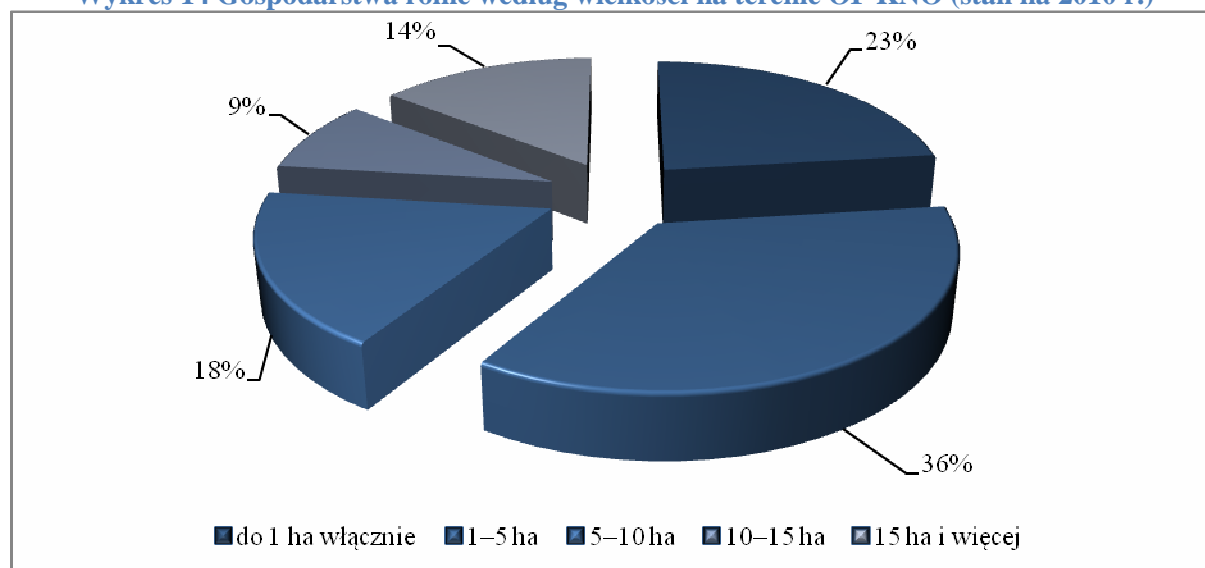
Tabela 65 Powierzchnia lasów, gruntów leśnych i pozostałych gruntów w powiatach OF KNO (stan na 2010 r.)

	lasy i grunty leśne	pozostałe grunty
powiat kluczborski	674,09	1489,14
powiat namysłowski	675,71	1977,66
powiat oleski	2973,00	2136,75
OF KNO	4322,8	5603,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Na terenie OF KNO w roku 2010 funkcjonowało 11 786 gospodarstw rolnych, z czego największa liczba znajdowała się na terenie powiatu oleskiego — 5636 gospodarstw, co stanowi 47,82% ogółu gospodarstw terenu OF KNO. Wśród gospodarstw przeważały gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha — w 2010 r. było ich 6943, co stanowi 58,91% wszystkich gospodarstw OF KNO. Najmniejszy odsetek (23,04%) stanowiły gospodarstwa wielkoobszarowe (o powierzchni powyżej 10 ha). Wskazuje to na duże rozdrobnienie struktury agrarnej.

Wykres 14 Gospodarstwa rolne według wielkości na terenie OF KNO (stan na 2010 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

W województwie opolskim działa Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (dalej: OODR). W jego skład wchodzi Terenowe Zespoły Doradztwa, w tym Zespoły zlokalizowane w Kluczborku, Namysławie i Oleśnie. OODR realizuje zadania wynikające z ustaw oraz Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego. Do najważniejszych nieodpłatnych zadań OODR z zakresu doradztwa rolniczego należy:

- prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie m.in. stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego; rachunkowości w gospodarstwach rolnych; rolnictwa ekologicznego; promocji produktów lokalnych i regionalnych;
- prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolnej;
- prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich;
- udzielanie pomocy rolnikom w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej z różnych źródeł;
- prowadzenie analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz udzielanie informacji w tym zakresie;
- podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi;
- upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.

7.7. Gospodarka odpadami

Źródłami powstawania odpadów komunalnych są przede wszystkim gospodarstwa domowe i obiekty infrastruktury (z sektora usług i handlu).

Tabela 66 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
ogółem [t]	11 223,11	6843,19	10 234,39	28 300,69
z gospodarstw domowych [t]	9189,47	5237,72	8618,34	23 045,53
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych [szt.]	8821	7055	11421	27297
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	135,8	121,6	130,5	387,9
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności [szt.]	6	5	8	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 na terenie OF KNO znajdowało się 6 czynnych składowisk odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne (w 2009 roku było ich 10). W ciągu roku na terenie OF KNO wytwarzanych jest 28 300,69 ton odpadów, w tym odpady z gospodarstw domowych stanowią 81,43% ogółu. W analizowanym roku na terenie OF KNO

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

znajdowało się 19 jednostek odbierających odpady, z czego najwięcej znajdowało się w powiecie oleskim — 8 jednostek, następnie w kluczborskim — 6 jednostek i namysłowskim — 5 jednostek.

Ponadto w powiatach OF KNO istnieje łącznie 21 dzikich wysypisk śmieci, które zajmują obszar o powierzchni 28 508 m². Najgorsza sytuacja w tym zakresie jest w powiecie namysłowskim, gdzie znajduje się 11 dzikich wysypisk śmieci o łącznej powierzchni 27 m².

Podstawowym elementem poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest podniesienie sprawności systemów zbierania odpadów z jednoczesnym zapewnieniem ich odzysku i unieszkodliwiania w instalacjach spełniających wymagania ochrony środowiska. Dobrze funkcjonująca gospodarka odpadami ma duży wpływ na środowisko przyrodnicze. Czyste wody, nieskażone gleby i krajobraz wolny od piętrzących się śmieci na wysypiskach mają strategiczne znaczenie przy kształtowaniu turystyki.

8. Komunikacja i infrastruktura techniczna

8.1. Komunikacja

Powiat namysłowski i oleski są węzłami komunikacyjnymi o znaczeniu ponadlokalnym, natomiast powiat kluczborski ma rangę węzła regionalnego. Między powiatami istnieje sieć połączeń kolejowych i dróg krajowych, dzięki czemu możliwa będzie współpraca i rozwijanie obszarów inwestycyjnych. Kluczbork i Olesno leżą w ponadregionalnych korytarzach transportowych, a Namysłów w regionalnym korytarzu transportowym. Dzięki temu tereny inwestycyjne położone w powiatach są łatwo dostępne dla podmiotów z zewnątrz. Podnosi to też znaczenie utrzymywania dróg w odpowiednim stanie i rozbudowywania ich sieci celem połączenia istotnych obszarów między powiatami.

Tabela 67 Drogi publiczne w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	Drogi publiczne o twardej nawierzchni [km]		W tym o nawierzchni ulepszonej [km]	
	powiatowe	gminne	powiatowe	gminne
powiat kluczborski	376,4	91,9	367,9	72,8
powiat namysłowski	294,1	139,4	288,2	77,0
powiat oleski	306,0	319,8	294,5	267,3
OF KNO	976,5	551,1	950,6	417,1

	Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ²	Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni na 100 km ²
	powiat kluczborski	55,5
powiat namysłowski	58,0	44,7
powiat oleski	64,3	22,5
OF KNO	59,3	130,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

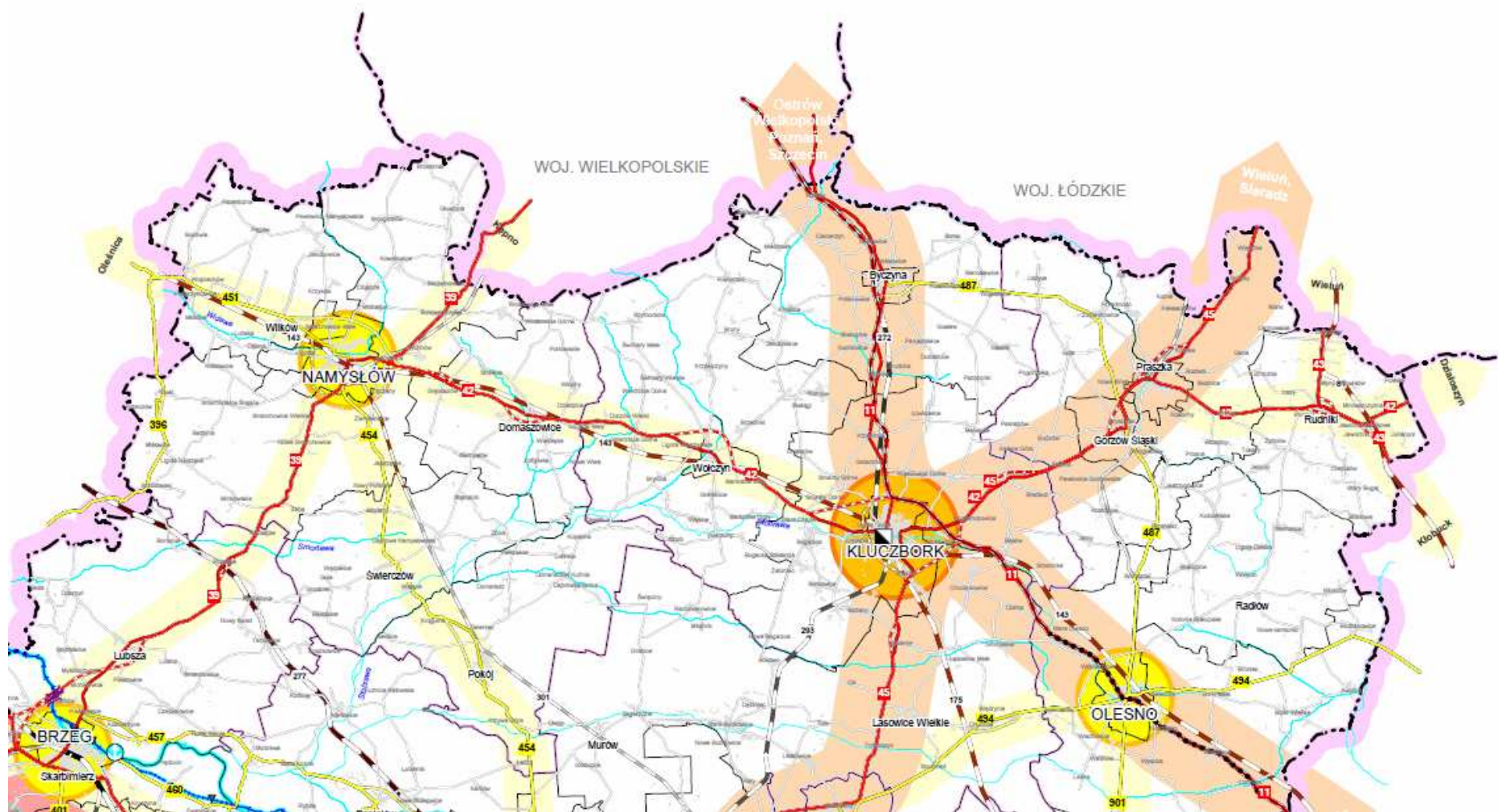
Najdłuższa sieć dróg powiatowych znajduje się na terenie powiatu kluczborskiego — większość tych dróg posiada twardą nawierzchnię ulepszoną. Z kolei powiat namysłowski wykazuje najmniejszą długość dróg powiatowych, jednakże gęstość dróg na 100 km² oceniająca jest jako dobra. Ogólna długość dróg powiatowych dla OF KNO wynosi 976,5 km, a średnia gęstość tych dróg na 100 km² wynosi 59,3 km.

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno ma dogodne połączenia komunikacyjne z większymi miastami takimi jak Opole, Wrocław i Łódź. Odległość poszczególnych miast powiatowych od wyżej wymienionych miast wynosi:

- Kluczbork — Opole = 44,5 km,
- Kluczbork — Wrocław = 96 km,
- Kluczbork — Łódź = 123 km,
- Namysłów — Opole = 54,6 km,
- Namysłów — Wrocław = 59,5 km,
- Namysłów — Łódź = 172 km,
- Olesno — Opole = 45,1 km,
- Olesno — Wrocław = 139 km,
- Olesno — Łódź = 144 km.

Średnia odległość od OF KNO do Opola wynosi 48,1 km, do Wrocławia - 98,2 km, a do Łodzi - 146,3 km.

Rysunek 30 System transportowy Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Źródło: Urząd marszałkowski Województwa Opolskiego.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Do najważniejszych dróg przebiegających przez teren OF KNO należą:

- droga krajowa nr 11 (**DK11**) — prowadząca od województwa śląskiego do zachodniopomorskiego; na bazie tej drogi powstanie dwujezdniowa droga ekspresowa S11;
- droga krajowa nr 42 (**DK42**) — trasa Namysłów – Rudnik, przebiega przez województwa: opolskie, śląskie, łódzkie i świętokrzyskie;
- droga krajowa nr 45 (**DK45**) — łączy przejście graniczne z Czechami w Chałupkach, autostradę A4 na węźle „Dąbrówka”, Opole, Kluczbork z województwem łódzkim;
- droga wojewódzka nr 451 (**DW451**) — droga o długości 32 km, przebiega przez powiat oleśnicki i namysłowski, łączy drogę ekspresową S8 pod Oleśnicą z drogą krajową nr 39 w Namysławie;
- droga wojewódzka nr 454 (**DW 454**) — droga o długości 51 km, łączy Opole z Namysławem;
- droga wojewódzka nr 487 (**DW 487**) — droga przebiegająca przez powiat kluczborski i oleski łącząca Byczynę z Olesnem;
- droga wojewódzka nr 494 (**DW 494**) — droga o długości 73 km przebiegająca przez powiat oleski i kluczborski łącząca Częstochowę z drogą krajową nr 45 w Bierdzanach.

Powiaty należące do OF KNO w latach 2015–2020 będą realizować projekt pn. *Zintegrowany transport publiczny na Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork – Namysłów – Olesno*.¹³ Będzie on oparty o Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o. w Kluczborku (dalej: PKS Kluczbork).

Miejsca odjazdu autobusów PKS Kluczbork na terenie OF KNO:

- Bąków, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Bogacica, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Byczyna, gmina Byczyna, powiat kluczborski;
- Dąbrówka Dolna, gmina Pokój, powiat namysłowski;
- Komorzno, gmina Wołczyn, powiat kluczborski;
- Kujakowice Dolne, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Kujakowice Górne, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Lasowice Wielkie, gmina Lasowice Wielkie, powiat kluczborski;
- Łowkowice, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Nasale, gmina Byczyna, powiat kluczborski;
- Olesno, gmina Olesno, powiat oleski;
- Praszka, gmina Praszka, powiat oleski;

¹³ Źródło: Uchwała Nr VI/273/2010 Rady Powiatu w Kluczborku z dnia 16 września 2010 r. w sprawie zatwierdzenia 5 letniego Planu Rozwoju Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Kluczborku Sp. z o.o. w Kluczborku

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- Przybkowice, gmina Kluczbork, powiat kuczborski;
- Szum, gmina Wołczyn, powiat kluczborski;
- Unieszów, gmina Kluczbork, powiat kuczborski;
- Uszyce, gmina Gorzów Śląski, powiat oleski;
- Wołczyn, gmina Wołczyn, powiat kluczborski.

Najwięcej połączeń rozpoczyna się na terenie powiatu kluczborskiego ze względu na siedzibę PKS. Jednakże sieć połączeń z powiatem oleskim jest zadowalającą, jedynie poprawy wymagają połączenia z powiatem namysłowskim, który wchodząc w skład OF KNO powinien pozostawać w ścisłym związku z dwoma pozostałymi regionami. Ponadto założeniem współpracy powiatów jest wzrost mobilności mieszkańców OF KNO w dostępie do miejsc pracy i edukacji. Rozszerzenie usług PKS na inne miejscowości rodzi konieczność budowy sieci przystanków autobusowych i całej infrastruktury towarzyszącej (m.in. zatoczek autobusowych), a także zakupu taboru autobusowego. Spółka PKS Kluczbork pretenduje do miana nowoczesnego przewoźnika, co jest w stanie osiągnąć poprzez wdrożenie systemu e-transport obejmującego przede wszystkim:

- zakup systemu informatycznego do monitorowania połączeń autobusowych,
- wprowadzenie e-kasy,
- optymalizację połączeń.

8.2. Telekomunikacja

Infrastruktura telekomunikacyjna na obszarze OF KNO jest oceniana jako zadowalająca. Sieć abonencka na terenie miast Kluczbork, Namysłów i Olesno wykonana jest prawie całkowicie jako kablowa, natomiast sieć w pozostałych miejscowościach poszczególnych powiatów w przeważającej części jako napowietrzna, kablowa dwutorowa na słupach drewnianych. Na terenach OF KNO znajdują się również stacje bazowe będące urządzeniami przekaźnikowymi dla sieci telefonii komórkowej. Uwolnienie rynku usług telekomunikacyjnych spowodowało dynamiczny rozwój tej branży. Dalszemu rozwojowi sprzyja ustawa z dnia 7 maja 2010 r. *o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych* (Dz.U. Nr 106, poz. 675), określająca m.in. formy i zasady wspierania inwestycji telekomunikacyjnych, w tym związanych z sieciami szerokopasmowymi.

8.3. Infrastruktura techniczna

Na terenie Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno z sieci gazowej korzysta 51 110 osób, co stanowi 28,7% ogółu ludności. Najgorzej sytuacja ta przedstawia się w powiecie oleskim, gdzie z sieci korzysta zaledwie 7810 osób, co stanowi jedyne 11,9% ogółu ludności powiatu. Długość czynnej sieci gazowej na terenie OF KNO wynosi 445 263 m — wskaźnik ten jest najwyższy dla powiatu kluczborskiego, gdzie czynna sieć gazowa ma długość 223 775 m. Na terenach wiejskich OF KNO w większości mieszkańcy korzystają z butli gazowych.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Tabela 68 Urządzenia sieci gazowej w powiatach OF KNO (stan na 2012r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
długość czynnej sieci ogółem [m]	223 775	69 594	151 894	445 263
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.]	2814	1568	1259	5641
odbiorcy gazu [gosp. dom.]	10 286	5251	2672	18 209
ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	29 156	14 144	7810	51 110

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Sytuacja dotycząca energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wygląda lepiej. Szczegóły dotyczące odbiorców i zużycia energii elektrycznej na niskim napięciu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 69 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]	14 357	7112	9367	30 836
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MWh]	26 959	12 270	16 057	55 286

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Na terenie OF KNO w roku 2012 funkcjonowało 21 przedsiębiorstw dostarczających wodę, a z sieci wodociągowej korzystało 165 077 osób stanowiąc tym samym 92,5% ludności ogółem. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wynosi 83,8 m³ — wskaźnik ten jest znacznie wyższy dla mieszkańców miast aniżeli dla mieszkańców obszarów wiejskich.

Tabela 70 Sieć wodociągowa w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	528,9	436,9	800,5	1766,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	63 907	40 093	61 077	165 077
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	26,2	32,1	25,5	83,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Z kolei z sieci kanalizacyjnej korzysta 84 599 osób, czyli 30,6% ogółu ludności OF KNO, z czego znaczna część przypada na mieszkańców terenów miejskich. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie OF KNO wynosi 423,7 km. W sieć kanalizacyjną najlepiej wyposażony jest powiat oleski (171,4 km) i kluczborski (158,0 km), a najgorzej powiat namysłowski (94,3 km sieci kanalizacyjnej).

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Tabela 71 Sieć kanalizacyjna w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	158,0	94,3	171,4	423,7
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	38 733	18 079	27 787	84 599

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Podsumowując na terenie OF KNO z wodociągów korzysta 93,5% ludności, z sieci kanalizacyjnej 47,2%, a z gazu zaledwie 29,3% ludności Obszaru Funkcjonalnego. Szczegółowe dane z podziałem na powiaty OF KNO przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 72 Korzystający z instalacji sieciowych w % ogółu ludności powiatów OF KNO (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
wodociąg [%]	94,6	93,2	92,7	93,5
kanalizacja [%]	57,3	42,0	42,2	47,2
gaz [%]	43,2	32,9	11,9	29,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Zadaniem OF KNO jest podniesienie efektywności energetycznej przez modernizację budynków instytucji publicznych i rozwijanie instrumentów finansowych dotyczących termomodernizacji oraz poprzez inwestycje na rzecz zmniejszania energochłonności gospodarki. Ważne również jest rozwijanie potencjałów w zakresie pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł i tzw. czystej energii oraz rozwijanie technologii w zakresie energetyki — przede wszystkim w zakresie energii wiatrowej, wodnej, słonecznej, biomasy i geotermii.

9. Atrakcyjność Obszaru Funkcjonalnego

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno rozwija międzynarodową współpracę partnerską już od kilkunastu lat stąd też współpraca ta jest oceniana na bardzo wysokim poziomie. Powiat Kluczborski w marcu 2000 roku podpisał akt partnerstwa z niemieckim Powiatem Bad Dürkheim, a w maju 2000 roku deklarację o wzajemnej współpracy z Powiatem Brzeżańskim na Ukrainie. W efekcie tych porozumień powiaty zaczęły współpracować ze sobą na wielu płaszczyznach. Zbliżenie nastąpiło zwłaszcza między młodymi mieszkańcami powiatu kluczborskiego i Bad Dürkheim. Uczniowie kluczborskich szkół niejednokrotnie gościli u swoich kolegów z zachodu, ci z kolei przyjeżdżali do Kluczborka. Kontakty zacieśnili także nauczyciele, którzy podczas wizyt poznawali specyfikę pracy w niemieckich szkołach, dzieląc się jednocześnie doświadczeniami zawodowymi z tamtejszymi nauczycielami. Podjęto wzajemne próby zainteresowania partnerów swoją kulturą. W Bad Dürkheim

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

swoje prace malarskie prezentował Piotr Gruss, w Kluczborku wystawiała Jutta Weckerle. Prezentowały się również zespoły muzyczne z obu powiatów. Mieszkańcy Powiatu Bad Dürkheim przekazali w lutym 2000 roku pieniądze dla kluczborskiego szpitala, zebrane podczas specjalnie przeprowadzonej akcji. Kontakty partnerskie między Powiatem Kluczborskim a Bad Dürkheim zaowocowały podpisaniem partnerstwa pomiędzy gminami tych powiatów, które dobrze się rozwijają. Powiat namysłowski również posiada szereg atutów, które umiejętnie i w odpowiedni sposób wzmacnia poprzez rozwijanie współpracy międzynarodowej. Powiat posiada dwóch partnerów zagranicznych: Neuwied w Niemczech i Rejon Okręgu Wileńskiego na Litwie. Gminy powiatu namysłowskiego rozwijają współpracę partnerską z:

- Nebelschutz w Saksonii oraz Linz nad Renem i Hochspeyer w Nadrenii-Palatynacie (Niemcy),
- Hlucin w Czechach,
- Jaremcze na Ukrainie,
- Kiskore na Węgrzech.

W ubiegłym roku powiat oleski obchodził 10-lecie związane z podpisaniem umowy o współpracy partnerskiej z powiatem Hochsauerland w Niemczech.

Poza prężnym rozwojem międzynarodowej współpracy partnerskiej powiaty OF KNO dbają również o lokalną współpracę swych mieszkańców, którzy zawierają stowarzyszenia samodzielnie wyznaczając cele sprzyjające rozwojowi powiatu i podnoszące jakość życia. W swych działaniach podejmują istotne kwestie społeczne i lokalne. Do najważniejszych stowarzyszeń OF KNO należą:

- **Kluczborsko-Oleska Lokalna Organizacja Turystyczna KOLOT** — stowarzyszenie działające od 2002 roku w powiecie kluczborskim i oleskim. Głównym celem stowarzyszenia jest wspomaganie i kreowanie rozwoju turystyki oraz promocja walorów turystyczno-kulturowych. Stowarzyszenie w swoich działaniach szczególnie koncentruje się na wspieraniu obszarów wiejskich poprzez podejmowanie działań na rzecz ekologii i ochrony środowiska. Jednym z priorytetów organizacji jest promowanie walorów Ziemi Kluczborsko-Oleskiej poprzez uczestnictwo w targach turystycznych i wydawanie materiałów promocyjnych. KOLOT jest m.in. twórcą „*Sektorowej Strategii Rozwoju Turystyki na Obszarach Wiejskich w gminach: Kluczbork, Buczyna, Wołczyn i Lasowice Wielkie*”, którą stworzono w ramach Pilotażowego Programu Leader+. Jest także inicjatorem utworzenia w 2008 roku pierwszego na Opolszczyźnie klastra turystycznego „*Kraina miodu i mleka*”.
- **Stowarzyszenie UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU** — ma na celu inicjowanie i organizowanie działalności kulturalnej; prowadzenie działalności mającej na celu budzenie świadomości obywateli, poczucia obowiązku, okazywania życzliwości; udzielanie pomocy osobom w starszym wieku oraz osobom niepełnosprawnym.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Stobrawy"** — działa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, tworzy możliwości do aktywizowania działań społeczności lokalnej w dążeniu do poprawy jakości życia. Jego cele strategiczne to: kreacja i rozwój markowych produktów lokalnych w oparciu o istniejący potencjał; rozwój zasobów ludzkich; kreacja wizerunku i marki obszaru; kształtowanie przestrzeni przyjaznej zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich; wzmocnienie instytucji i podmiotów gospodarczych działających na rzecz rozwoju w regionie oraz aktywizowanie ich współpracy.
- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Górna Prosna”** – efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, przedsiębiorców gotowych do podnoszenia swoich kwalifikacji i wdrażania nowoczesnych technologii, infrastrukturę techniczno-instytucjonalno-turystyczną promującą region LGD, powiązania biznesowe z zagranicą oraz źródła finansowania działań inwestycyjnych. Dlatego Lokalna Grupa Działania wyznaczyła sobie misję do spełnienia którą jest: Stanować instrument wzrostu dobrobytu, poprawy jakości życia i rozwiązywania problemów na obszarze LGD „Górna Prosna”
- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Stobrawski Zielony Szlak”** – efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczo - kulturowych, przedsiębiorców gotowych do podnoszenia swoich kwalifikacji i wdrażania nowoczesnych technologii, infrastrukturę techniczno - instytucjonalno - turystyczną promującą region Stobrawskiego Zielonego Szlaku, powiązania biznesowe z zagranicą oraz źródła finansowania działań inwestycyjnych. Efektem takiej współpracy będzie rozwój regionu zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, czyli uwzględnianie w procesie rozwojowym elementu ekonomicznego, przyrodniczego, społecznego oraz planowania przestrzennego. Dlatego Lokalna Grupa Działania wyznaczyła sobie misję do spełnienia, którą jest: Wykorzystując i eksponując dziedzictwo wielokulturowe i zasoby przyrodnicze obszaru oraz aktywność mieszkańców koordynujemy działania partnerów i dążymy do stworzenia gościnnej i atrakcyjnej oazy Europy.
- **Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Opolszczyzna”** – działa na rzecz stworzenia konkurencyjnego, nowoczesnego i dynamicznego sektora rybackiego opartego na zrównoważonej eksploatacji zasobów. Wielowiekowe tradycje rybactwa na terenie LGR są podtrzymywane poprzez wzmocnienie konkurencyjności sektora rybactwa i stworzenie trwałego systemu dystrybucji wytworzonego produktu. Należy mieć na uwadze zrównoważony rozwój tego sektora z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.
- **Stowarzyszenie Miłośników Kultury i Sztuki "IRYS"** — głównym celem stowarzyszenia jest rozwijanie i wspieranie działań kulturotwórczych i środowiskowych dzieci i młodzieży, a także

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

wspieranie działalności kulturalnej zespołów artystycznych i nieformalnych klubów młodzieżowych.

- **Stowarzyszenie ARTIS ACTIONES** — prężnie działające stowarzyszenie mające na celu rozwój działalności kulturalnej poprzez organizację i wspieranie przedsięwzięć kulturalnych; stowarzyszenie ma na swoim koncie organizację licznych imprez, w tym cyklicznego Festiwalu Stolica Reggae w powiecie kluczborskim, podczas którego można zobaczyć występy zagranicznych muzyków.
- **Stowarzyszenie Regionu Kluczborskiego „Kobietom-Mammograf”** — celem stowarzyszenia jest działalność publiczna na rzecz środowiska lokalnego: wspieranie działalności zakładów opieki zdrowotnej oraz innych podmiotów wykonujących zadania na rzecz opieki zdrowotnej regionu kluczborskiego, podejmowanie działań dotyczących ochrony, promocji zdrowia, upowszechnianie wiedzy o profilaktyce przeciwnowotworowej ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego ich wykrywania, współdziałanie z wszelkimi organizacjami, których statutowe cele działania są zbieżne z celami stowarzyszenia, podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, upowszechnianie i rozwijanie kultury regionalnej, upowszechnianie ochrony wolności praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, podejmowanie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami, podejmowanie działań z zakresu ekologii i ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

Choć rozwój współpracy międzynarodowej i lokalnej w powiatach należących do OF KNO uważa się za zadowalający, to jednak dalszy ich rozwój, a także tworzenie nowych form współpracy jest na tym terenie konieczne.

Załącznik nr 2 – Macierz SWOT-TOWS

Dla analizy SWOT przyjęto statyczno-dynamiczną metodologię opracowania analizy:

- mocne i słabe strony – ujęcie statyczne, ocena zmiennych zastanych;
- szanse i zagrożenia – ujęcie dynamiczne, wskazanie stanów, które mogą/ powinny wystąpić.

Dla analizy TOWS przyjęto następujące założenia:

1. Analiza wzajemnego oddziaływania poszczególnych czynników oceniana jest według niniejszej skali:

- 0 – brak zależności;
- 1 – zależność słaba;

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

- 2 – zależność silna.
2. Logika oddziaływania:
- SO – mocne strony pozwolą wykorzystać szanse;
 - OS – szanse wzmacniają mocne strony;
 - ST – mocne strony pozwolą przezwyciężyć zagrożenia;
 - TS – zagrożenia osłabiają mocne strony;
 - WO – słabe strony osłabiają szanse;
 - OW – szanse pozwalają przezwyciężyć słabe strony;
 - TW – zagrożenia pogłębiają słabe strony;
 - WT – słabe strony potęgują zagrożenia.

1. Analiza SWOT

Tabela 73 Analiza SWOT

Przestrzeń – zasoby, infrastruktura i zagospodarowanie							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Słabe strony	T	Zagrożenia
O1	Polityka transportowa na poziomie krajowym i wojewódzkim	S1	Korzystne położenie transportowe głównych miast OF KNO, w tym dostęp do regionalnych i ponadregionalnych korytarzy transportowych	W1	Duże natężenie ruchu tranzytowego w śródmiejskich częściach miast oraz w strefach zamieszkania na obszarach wiejskich	T1	Ograniczenia lobbingowe
		S2	Dostępność transportu szynowego w głównych miastach OF KNO				
O2	Rozwój usług lokalnego przewoźnika autobusowego oraz wdrożenie rozwiązań e-transportu			W2	Dysproporcje w dostępie do wewnątrzobszarowej komunikacji autobusowej	T2	Duża liczba prywatnych przewoźników utrudniająca wypracowanie porozumienia transportowego
				W3	Luki infrastrukturalne i taborowe w systemie transportowym		
		S3	Bliskość aglomeracji wrocławskiej, opolskiej i śląskiej			T3	Wysoka konkurencyjności innych ośrodków gospodarczych
				W4	Dysproporcje rozwojowe między obszarami miejskimi i wiejskimi w zakresie dostępu infrastruktury komunalnej		
O3	Wyznaczenie i uzbrojenie dalszych terenów inwestycyjnych	S4	Dostępność w znacznej części uzbrojonych terenów inwestycyjnych	W5	Międzygminne dysproporcje w poziomie skomunikowania obszarów inwestycyjnych.		
O4	Wyznaczenie i uzbrojenie dalszych terenów pod budownictwo mieszkaniowe	S5	Dostępność w znacznej części uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe				
O5	Opracowanie i wdrożenie planów rewitalizacyjnych	S6	Zrealizowane projekty rewitalizacyjne w II okresie programowania UE	W6	Dekapitalizacja przestrzeni publicznych, w tym obiektów dziedzictwa kulturalnego i substancji mieszkaniowej	T4	Ryzyko niskiego poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rewitalizacyjnych
O6	Absorpcja środków na rewitalizację w ramach RPO WO 2014-2020						
O7	Pozyskanie inwestora zewnętrznego/ realizacja projektów formule PPP	S7	Zasoby wód geotermalnych			T5	Wysoka kapitałochłonność inwestycji w infrastrukturę wykorzystującą wody geotermalne

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

O8	Utworzenie stref uzdrowiskowo-rekreacyjnych						na cele turystyczno-rekreacyjne
Mieszkańcy, usługi publiczne, trzeci sektor							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Słabe strony	T	Zagrożenia
				W7	Ujemny przyrost naturalny		
				W8	Niski poziom rozwoju społecznego mierzony wskaźnikiem LHDI	T6	Nasilenie się zjawiska wykluczenia społecznego i patologii życia społecznego
				W9	Niedostatki systemu opieki żłobkowo-przedszkolnej		
O9	Innowacje w edukacji, w tym, projekt utworzenia Regionalnego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Badań nad Bioróżnorodnością „Centrum Doświadczenia Świata”	S8	Rozwinięta sieć placówek edukacyjnych na wszystkich poziomach kształcenia				
O10	Profilowanie kształcenia zawodowego						
O11	Wdrażanie wspólnych projektów w edukacji na poziomie OF KNO (np. pracownie badawcze)						
O12	Optymalizacja funkcjonowania samorządowych placówek medycznych na poziomie OF KNO	S9	Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia				
		S10	Funkcjonowanie wyspecjalizowanych centrów medycznych				
		S11	Funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców, w tym specjalizujących się w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci, profilaktyce zdrowotnej oraz prowadzeniu rozwoju lokalnego i obszarów wiejskich	W10	Dysproporcje wewnątrzregionalne w obszarze intensywności i jakości funkcjonowania III sektora		
		S12	Identyfikacja mieszkańców z regionem				

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Przedsiębiorczość, turystyka, współpraca zewnętrzna							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Słabe strony	T	Zagrożenia
		S13	Wzrost liczby przedsiębiorstw				
O13	Współpraca z jednostkami naukowo-badawczymi	S14	Działalność instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i inicjatyw inwestycyjnych	W11	Niski poziom innowacyjności MŚP (analizowany strukturą PKD) oraz brak wiedzy na temat potencjału innowacyjnego MŚP	T7	Wysoki poziom skomplikowania procedur absorpcji środków finansowych i prywatnych mechanizmów finansowania
O14	Rozwój współpracy sieciowej i tworzenie klastrów						
O15	Absorpcja środków na innowacje przedsiębiorstw w ramach RPO WO 2014-2020						
O16	Wykorzystanie instrumentów wsparcia prywatnego rynku finansowego dla komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych						
O17	Dalszy napływ BIZ	S15	Działalność dużych przedsiębiorstw produkcyjnych, w tym z kapitałem zagranicznym	W12	Drenaż kadr MŚP	T8	Rosnąca konkurencyjność innych ośrodków lokalizacji inwestycji (w ujęciu krajowym i międzynarodowym)
O18	Wykorzystanie potencjału i rozwój wewnątrzobszarowych sieci powiązań biznesowych						
				W13	Relatywnie niski poziom internacjonalizacji MŚP		
		S16	Wysoka podaż pracy, w tym osób w wieku produkcyjnym				
		S17	Etos pracy, pracowitość i produktywność, mobilność zasobów pracy				
O19	Ścisłejsze powiązanie usług edukacyjnych i potrzeb rynku pracy, w tym promowanie przedsiębiorczości, edukacji w przedmiotach ścisłych	S18	Wdrażanie rozwiązań doradztwa zawodowego	W14	Wysoki poziom bezrobocia na obszarach wiejskich oraz wśród osób w wieku produkcyjnym mobilnym, wzrost bezrobocia w ostatnim pięcioleciu	T9	Ryzyko intensyfikacji zjawiska bezrobocia strukturalnego
		S19	Rolnicza przestrzeń produkcyjna i funkcjonowanie nowoczesnych gospodarstw rolnych				
		S20	Działalność wyspecjalizowanej jednostki doradczej wspierające rolnictwo				
O20	Prowadzenie polityki promocji						

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

	gospodarczej				
O21	Opracowanie i wdrożenie spójnej koncepcji promocji turystycznej OF KNO	S21	Zróżnicowane zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	W15	Brak rozwiązań systemowych w turystyce i brak konkurencyjnych, spójnych produktów turystycznych
O22	Rozwój agroturystyki oraz turystyki kulinarnej			W16	Słabo rozwinięta infrastruktura turystyki aktywnej
O23	Rozwój międzynarodowej współpracy samorządowej				

Źródło: Opracowanie własne.

2. Analiza TOWS

Tabela 74 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i szans (O) płynących z otoczenia

SO	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	O13	O14	O15	O16	O17	O18	O19	O20	O21	O22	O23	Suma
S1	0	0	2	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	2	1	0	0	1	2	2	16
S2	0	0	2	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	2	1	0	0	1	2	2	16
S3	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	0	2	1	0	2	1	0	1	0	0	2	2	16
S4	0	1	2	1	1	2	1	0	0	1	0	0	1	1	2	0	2	2	1	2	0	0	2	22
S5	0	1	0	1	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	7
S6	0	0	1	0	2	2	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	16
S7	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	8
S8	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	9
S9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
S10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
S11	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	2	0	1	0	0	0	0	1	2	0	2	1	2	17
S12	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
S13	0	1	2	1	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	27
S14	0	0	1	0	1	1	2	0	0	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	30
S15	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	22
S16	0	0	2	0	1	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	2	0	2	2	0	0	0	16
S17	0	0	2	0	1	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	2	0	2	2	0	0	0	16
S18	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	2	0	1	1	0	0	2	1	2	1	0	0	0	15

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

S19	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	2	0	2	1	14
S20	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	2	0	2	1	14
S21	0	1	0	0	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	12
Suma	0	4	16	7	19	16	13	9	14	13	13	8	17	14	11	7	19	15	21	19	9	18	19	301

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 75 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia

ST	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Suma
S1	1	0	2	0	1	0	0	2	1	7
S2	1	0	2	0	1	0	0	2	1	7
S3	2	0	0	0	0	0	0	2	2	6
S4	1	0	2	0	0	1	0	2	2	8
S5	0	0	1	1	0	2	0	1	0	5
S6	0	0	0	2	0	1	2	2	1	8
S7	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
S8	0	0	2	0	0	2	0	2	2	8
S9	0	0	2	0	0	1	0	1	0	4
S10	0	0	2	0	0	1	0	1	0	4
S11	0	0	1	2	0	2	0	2	1	8
S12	0	0	1	2	0	1	0	1	0	5
S13	0	0	2	0	0	2	0	2	2	8
S14	0	0	2	1	0	2	2	2	2	11
S15	1	0	2	0	0	1	0	2	2	8
S16	0	0	2	1	0	0	0	2	0	5
S17	0	0	2	1	0	0	0	2	0	5
S18	0	0	2	0	0	2	0	2	2	8
S19	1	0	2	1	0	0	0	2	1	7
S20	1	0	2	2	0	0	0	2	2	9
S21	0	0	0	2	0	2	0	0	0	4
Suma	8	0	32	15	2	20	4	34	21	136

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Tabela 76 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i szans (O) płynących z otoczenia

WO	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	O13	O14	O15	O16	O17	O18	O19	O20	O21	O22	O23	Suma	
W1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
W2	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	2	0	0	2	2	1	1	1	1	1	0	18
W3	0	2	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	2	0	0	2	2	1	1	1	1	1	0	20
W4	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	6
W5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	2	2	0	2	0	0	0	0	11
W6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	6
W7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
W8	0	0	0	0	2	2	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	9
W9	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
W10	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	13
W11	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0	22
W12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	10
W13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	2	0	0	0	0	5
W14	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
W15	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	0	8
W16	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	0	8
Suma	0	5	6	8	7	7	0	7	1	6	5	2	7	11	3	3	10	11	6	14	5	12	6	142	

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 77 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia

WT	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Suma
W1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W2	0	2	1	0	0	1	0	1	0	5
W3	0	2	1	0	0	1	0	1	0	5
W4	0	0	1	0	0	1	0	1	0	3
W5	0	0	1	0	0	1	0	1	0	3
W6	0	0	1	1	0	1	0	1	0	4
W7	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
W8	0	0	1	2	0	2	0	1	0	6
W9	0	0	1	0	0	2	0	1	0	4

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

W10	0	0	1	2	0	2	0	1	0	6
W11	0	0	2	1	0	2	0	2	2	9
W12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W13	0	0	1	1	0	0	0	1	1	4
W14	0	0	1	1	0	2	0	1	2	7
W15	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
W16	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
Suma	0	4	15	8	0	15	0	15	5	62

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 78 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych słabości (W)

TW	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	Suma
T1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T2	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
T3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	2	2	0	0	9
T4	0	0	0	0	0	2	0	2	0	1	0	0	0	2	0	0	7
T5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T6	0	0	0	0	0	1	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	7
T7	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	2	0	2	1	2	2	13
T8	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	2	2	0	0	9
T9	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	6
Suma	1	2	1	1	2	4	4	8	0	2	6	4	6	11	2	2	56

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 79 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych atutów obszaru (S)

TS	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16	S17	S18	S19	S20	S21	Suma
T1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T3	1	0	1	2	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	9
T4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	5
T5	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T6	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	2	0	1	0	1	1	0	0	0	0	9

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

T7	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	7
T8	1	0	1	2	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	9
T9	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	2	0	0	0	1	8
Suma	4	0	2	5	3	2	5	0	0	0	8	5	2	8	0	1	3	0	0	0	4	52

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 80 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych słabości (W)

OW	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	Suma
O1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
O2	2	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
O3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3
O4	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
O5	2	1	0	1	1	2	1	2	1	2	0	0	0	2	0	0	15
O6	2	1	0	1	1	2	1	2	1	2	0	0	0	2	0	0	15
O7	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	4
O8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	5
O9	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	3
O10	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	0	4
O11	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	3
O12	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	3
O13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	1	0	0	7
O14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	1	0	0	7
O17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	4
O20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	5
O22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	5
O23		2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	26
Suma	7	6	4	5	6	10	5	10	4	7	18	16	16	26	10	9	159

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 81 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych atutów (S)

OS	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16	S17	S18	S19	S20	S21	Suma
O1	2	2	2	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	14
O2	1	0	1	2	2	0	1	1	0	1	1	1	2	1	2	0	0	0	1	1	2	20
O3	2	2	2	1	1	0	0	1	0	0	1	1	2	2	2	2	2	2	0	0	0	23
O4	0	2	1	0	1	0	0	1	0	0	1	2	1	1	2	1	0	0	0	0	0	13
O5	0	1	0	2	2	2	0	1	0	0	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	27
O6	0	1	0	2	2	2	0	1	0	0	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	27
O7	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
O8	2	2	2	0	2	0	2	0	2	2	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0	2	22
O9	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	24
O10	0	0	2	2	1	1	0	2	0	0	2	1	2	2	2	0	2	2	2	2	0	25
O11	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	24
O12	0	0	0	0	2	0	1	0	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
O13	1	0	1	2	0	0	0	1	0	0	2	1	2	2	2	1	0	2	2	2	0	21
O14	1	0	1	2	0	0	0	1	0	0	2	1	2	2	2	1	0	2	2	2	0	21
O15	1	0	2	2	0	0	2	1	0	0	2	2	2	2	2	0	0	2	1	1	0	22
O16	0	0	2	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	9
O17	2	2	2	2	2	0	1	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0	27
O18	2	2	2	2	0	0	1	1	0	0	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	0	29
O19	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	2	2	2	2	2	0	1	2	2	2	0	21
O20	2	0	2	2	0	0	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	29
O21	2	1	2	0	0	0	2	0	0	0	2	2	1	1	0	0	0	1	0	0	2	16
O22	2	1	2	0	1	0	1	0	0	0	2	2	1	2	0	0	0	0	1	1	2	18
O23	2	0	2	2	1	0	1	1	0	0	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2	27
Suma	22	16	30	29	20	7	18	17	4	5	38	34	35	38	33	16	21	28	22	22	18	473

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Tabela 82 Cztery podstawowe typy strategii

Macierz	O	T
S	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
W	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna

Źródło: *Planowanie strategiczne, praca zbiorowa pod redakcją A. Klasika*, PWE, Warszawa 1993, s.111.

Tabela 83 Wybór rodzaju strategii

Macierz	O	T
S	774	188
W	301	118

Źródło: Opracowanie własne.

Spis rysunków

Rysunek 1 Podstawowe definicje	3
Rysunek 2 Hierarchia elementów założeń strategicznych	5
Rysunek 3 OS <i>Przedsiębiorczość</i> - logika interwencji	10
Rysunek 4 OS <i>Transport</i> – logika interwencji	13
Rysunek 5 OS <i>Rewitalizacja</i> – logika interwencji.....	16
Rysunek 6 OS <i>Edukacja</i> – logika interwencji	19
Rysunek 7 OS <i>Zdrowie</i> – logika interwencji.....	21
Rysunek 8 OS <i>Spółeczeństwo</i> – logika interwencji	23
Rysunek 9 OS <i>Kultura, sport, turystyka i rekreacja</i> – logika interwencji	25
Rysunek 10 OS <i>Środowisko</i> – logika interwencji.....	28
Rysunek 11 OS <i>Bezpieczeństwo</i> – logika interwencji.....	30
Rysunek 12 Liderzy platform interwencji OS <i>Przedsiębiorczość</i>	34
Rysunek 13 Liderzy platform interwencji OS <i>Transport</i>	35
Rysunek 14 Liderzy platform interwencji OS <i>Rewitalizacja</i>	36
Rysunek 15 Liderzy platform interwencji OS <i>Edukacja</i>	37
Rysunek 16 Liderzy platform interwencji OS <i>Zdrowie</i>	38
Rysunek 17 Liderzy platform interwencji OS <i>Spółeczeństwo</i>	39
Rysunek 18 Liderzy platform interwencji OS <i>Kultura, sport, turystyka i rekreacja</i>	40
Rysunek 19 Liderzy platform interwencji OS <i>Środowisko</i>	41
Rysunek 20 Liderzy platform interwencji OS <i>Bezpieczeństwo</i>	42
Rysunek 21 Struktura organizacyjna procesu monitoringu.....	54
Rysunek 22 Schemat procesu monitoringu SR OF KNO	56
Rysunek 23 Położenie Obszaru Funkcjonalnego w województwie opolskim	62
Rysunek 24 Bieguny wzrostu i obszary problemowe województwa opolskiego	65
Rysunek 26 Stopień zagrożenia ubóstwem na terenie województwa opolskiego	81
Rysunek 27 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności przemysłowej	88
Rysunek 28 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności usługowej.....	89
Rysunek 29 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności zaawansowanej technologicznie	90
Rysunek 30 Szlaki rowerowe w powiecie kluczborskim.....	109
Rysunek 31 System transportowy Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno	122

Spis tabel

Tabela 1 Platforma interwencji – Atrakcyjność inwestycyjna	10
Tabela 2 Platforma interwencji – Innowacyjność sektora MŚP	11
Tabela 3 Platforma interwencji – Internacjonalizacja i współpraca przedsiębiorstw	11
Tabela 4 Platforma interwencji – Zintegrowany niskoemisyjny transport publiczny	13
Tabela 5 Platforma interwencji – Infrastruktura drogowa i towarzysząca	14
Tabela 6 Platforma interwencji – Rewitalizacja przestrzeni publicznych	16
Tabela 7 Platforma interwencji – Rewitalizacja substancji mieszkaniowej	17
Tabela 8 Platforma interwencji – Rewitalizacja społeczna	18
Tabela 9 Platforma interwencji – Monitoring jakości i potrzeb kształcenia	19
Tabela 10 Platforma interwencji – Nowoczesne zasoby dla edukacji	19
Tabela 11 Platforma interwencji – Podniesienie dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych	20
Tabela 12 Platforma interwencji – Edukacja dla gospodarki	20
Tabela 13 Platforma interwencji – Nowoczesne zasoby ochrony zdrowia	21
Tabela 14 Platforma interwencji – Profilaktyka i zdrowy styl życia	22
Tabela 15 Platforma interwencji – Demografia	23
Tabela 16 Platforma interwencji – Ekonomia społeczna	24
Tabela 17 Platforma interwencji – Turystyka kulturowa	25
Tabela 18 Platforma interwencji – Turystyka uzdrowiskowa i aktywna	26
Tabela 19 Platforma interwencji – Zarządzanie w turystyce	26
Tabela 20 Platforma interwencji – Sport	27
Tabela 21 Platforma interwencji – Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego	28
Tabela 22 Platforma interwencji – Gospodarka niskoemisyjna	29
Tabela 23 Platforma interwencji – Ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo	29
Tabela 24 Platforma interwencji – Ochrona przed zagrożeniami naturalnymi i antropogenicznymi	30
Tabela 25 Platforma interwencji – Skuteczne służby bezpieczeństwa publicznego	31
Tabela 26 Matryca powiązań PI	33
Tabela 27 Tablica współpracy – Powiat Namysłowski	42
Tabela 28 Tablica współpracy – Powiat Oleski	43
Tabela 29 Tablica współpracy – Powiat Kluczborski	43
Tabela 30 Lista projektów indykatorywnych	45
Tabela 31 Źródła finansowania projektów indykatorywnych	48

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Tabela 32 Różnice między monitoringiem a ewaluacją.....	50
Tabela 33 Terminy dotyczące przekazywania dokumentów uczestnikom procesu.....	58
Tabela 34 Szczegółowy plan postępowania w ramach przygotowania Roczego raportu monitoringowego	59
Tabela 35 Powierzchnia i ludność powiatów wchodzących w skład OF KNO (stan na 2012 r.).....	63
Tabela 36 Charakterystyka terenów inwestycyjnych powiatu namysłowskiego.....	71
Tabela 37 Prognozy demograficzne dla powiatu kluczborskiego na lata 2015–2020	74
Tabela 38 Prognozy demograficzne dla powiatu namysłowskiego na lata 2015–2020.....	74
Tabela 39 Prognozy demograficzne dla powiatu oleskiego na lata 2015–2020	74
Tabela 40 Ruch naturalny w powiatach obszaru funkcjonalnego — porównanie roku 2009 i 2012.....	75
Tabela 41 Dane demograficzne Obszaru Funkcjonalnego na tle województwa i Polski w 2012 r.	75
Tabela 42 Saldo migracji w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r.	76
Tabela 43 Struktura ekonomiczna ludności Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r.....	76
Tabela 44 Ludność OF KNO według grup wieku (stan na 2012 r.).....	78
Tabela 45 Liczba podmiotów gospodarczych w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w roku 2009 i 2012.....	82
Tabela 46 Pracujący według sektorów w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.).....	82
Tabela 47 Segmentacja podmiotów gospodarczych w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)	83
Tabela 48 Podmioty gospodarcze na Obszarze Funkcjonalnym wg liczby pracowników (stan na 2013 r.).....	84
Tabela 49 Spółki handlowe w powiatach Obszaru Funkcjonalnego	84
Tabela 50 Lista największych przedsiębiorstw Obszaru Funkcjonalnego	84
Tabela 51 Bezrobotni zarejestrowani w powiatach OF KNO według typu (stan na 2012 r.)	92
Tabela 52 Bezrobotni w powiatach OF KNO według wykształcenia (stan na 2012 r.).....	93
Tabela 53 Wychowanie przedszkolne w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	96
Tabela 54 Liczba placówek edukacyjnych powiatów OF KNO (stan na 2012 r.).....	97
Tabela 55 Zdawalność egzaminów maturalnych w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	97
Tabela 56 Współczynnik skolaryzacji w powiatach OF KNO na tle województwa i kraju (stan na 2012 r.)	98
Tabela 57 Poziom wykształcenia ludności OF KNO według płci (stan na 2011 r.).....	98
Tabela 58 Wybrane zabytki kultury w powiatach OF KNO	100
Tabela 59 Ścieżki rowerowe w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.).....	110
Tabela 60 Turystyczne obiekty noclegowe w powiatach OF KNO — wskaźniki (stan na 2012 r.)	111
Tabela 61 Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.).....	114

Strategia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Tabela 62 Wykaz powierzchni gruntów przewidzianych do zalesienia w latach 2001–2020 w powiatach OF KNO.....	115
Tabela 63 Wskaźnik lesistości w powiatach OF KNO na tle województwa i kraju (stan na 2012 r.).....	116
Tabela 64 Powierzchnia użytków rolnych w powiatach OF KNO (stan na 2010 r.).....	117
Tabela 65 Powierzchnia lasów, gruntów leśnych i pozostałych gruntów w powiatach OF KNO (stan na 2010 r.).....	118
Tabela 66 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.).....	119
Tabela 67 Drogi publiczne w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.).....	120
Tabela 68 Urządzenia sieci gazowej w powiatach OF KNO (stan na 2012r.)	125
Tabela 69 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.).	125
Tabela 70 Sieć wodociągowa w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.).....	125
Tabela 71 Sieć kanalizacyjna w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.).....	126
Tabela 72 Korzystający z instalacji sieciowych w % ogółu ludności powiatów OF KNO (stan na 2012 r.)	126
Tabela 73 Analiza SWOT	131
Tabela 74 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i szans (O) płynących z otoczenia	134
Tabela 75 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia	135
Tabela 76 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i szans (O) płynących z otoczenia	136
Tabela 77 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia	136
Tabela 78 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych słabości (W)	137
Tabela 79 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych atutów obszaru (S)	137
Tabela 80 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych słabości (W).....	138
Tabela 81 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych atutów (S)	139
Tabela 82 Cztery podstawowe typy strategii.....	140
Tabela 83 Wybór rodzaju strategii.....	140

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w latach 2007–2012	73
Wykres 2 Struktura wiekowa populacji w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)	77
Wykres 3 Struktura wiekowa ludności Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.) — ujęcie graficzne ...	77
Wykres 4 Ludność OF KNO według grup wieku (stan na 2012 r.) — ujęcie graficzne.....	79
Celem dokonania analizy struktury wieku OF KNO oraz zmian jakie zaszły w ostatnich latach, przy użyciu metody różnicowej, zobrazowano zmianę wielkości populacji w poszczególnych grupach wiekowych. Silny przyrostowy trend zaobserwowano w grupach wieku 0–4 lat, 30–39 lat oraz 55 lat i więcej. Silny spadkowy trend nastąpił w grupie 5–29 lat oraz 45–54 lat (por. Wykres 5).	79
Wykres 6 Zmiana liczebności populacji OF KNO według grup wieku.....	79
Wykres 7 Pracujący według sektorów na Obszarze Funkcjonalnym (stan na 2012 r.)	83
Wykres 8 Udział bezrobotnych mieszkańców powiatów OF KNO w ogólnej liczbie bezrobotnych (stan na 2012 r.).....	91
Wykres 9 Struktura bezrobotnych w powiatach OF KNO według płci (stan na 2012 r.).....	91
Wykres 10 Stopa bezrobocia w powiatach OF KNO w latach 2009–2012.....	92
Wykres 11 Bezrobotni według wykształcenie ogółem (stan na 2012 r.).....	93
Wykres 12 Bezrobotni według grup wieku ogółem (stan na 2012 r.).....	94
Wykres 13 Korzystający z noclegów ogółem w latach 2009–2012 na terenie OF KNO	112
Wykres 14 Gospodarstwa rolne według wielkości na terenie OF KNO (stan na 2010 r.).....	118